

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GENEL GAZETECİLİK ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YAYIN YASAKLARI VE GAZETECİLİK
İLİŞKİSİNİN SÖYLEMSEL ANALİZİ –
SON DÖNEM TÜRKİYE DEĞERLENDİRMESİ

Esra MUTLU
2501160228

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Murat ÖZGEN

İSTANBUL-2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : ESRA MUTLU Numarası : 2501160228
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : GAZETECİLİK/GENEL
GAZETECİLİK/YÜKSEK LİSANS Danışmanı : PROF. DR. MURAT ÖZGEN
Tez Savunma Tarihi : 10.05.2019 Saati : 11.00
Tez Başlığı : YAYIN YASAKLARI VE GAZETECİLİK İLİŞKİSİNİN SÖYLEMSEL ANALİZİ-SON DÖNEM
TÜRKİYE DEĞERLENDİRMESİ

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış,
sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-PROF. DR. MURAT ÖZGEN		Kabul
2-PROF. DR. ASLI YAPAR GÖNENÇ		kabul
3-DOÇ. DR. BERRİN KALSIN		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-PROF. DR. GÜVEN NECATİ BÜYÜKBAYKAL		
2-DR. ÖĞR. ÜYESİ HÜSEYİN KAZAN		

ÖZ

YAYIN YASAKLARI VE GAZETECİLİK İLİŞKİSİNİN SÖYLEMSEL ANALİZİ - SON DÖNEM TÜRKİYE DEĞERLENDİRMESİ

ESRA MUTLU

Gazetecilik faaliyetleri en temel anlamda, “kamunun aydınlatılması, en doğru, en tarafsız şekilde bilgilendirilmesi adına yapılan faaliyetler” olarak tanımlanmaktadır. Yayın yasakları ve getirilen sansürler ise bu bilgilendirmenin yapılmasını engellemekte ve medyanın rolünü kısıtlamakla beraber gazetecinin kamu karşısındaki rolünü sorgulanır kılmaktadır. Aynı zamanda dördüncü güç olduğu iddia edilen medyanın, görevini ve sorumluluklarını yerine getirmesini imkânsız hale getirmektedir.

Terör olayları başta olmak üzere krizlerin yaşandığı dönemde ise bu bilgilendirmeye her zamankinden daha çok ihtiyaç duyulmaktadır. Medyanın hassas bir şekilde davranarak bilgilendirme yapması beklenen bu dönemde, medyaya çok iş düşmekte, kullandığı haber diline, yaptığı bilgilendirmelere, değindiği ayrıntılara dikkat etmesi beklenmektedir. Terörün amacının propaganda yapmak olduğu düşünüldüğünde bu amaca hizmet etmemek için kullanılan her ifadeye dikkat edilmesi gerekmektedir.

Yayın yasaklarının temelleri çok daha eskilere dayanmasına rağmen tarihsel bir kısıtlama yapabilmek adına yakın tarih tercih edilmiştir. Son 5 yıllık dönemde de özellikle etki yaratan terör eylemi niteliğinde tanımlanan olaylardan sonra getirilen yayın yasakları önemli tartışma konuları arasında yer almaktadır. Büyük etki yaratan olaylar arasından 2013 yılında Reyhanlı’da meydana gelen patlama sonrası uygulanan yayın yasağı, 2015 yılında Ankara’da meydana gelen patlama sonrası getirilen yayın yasağı ve 2017 yılının ilk saatlerinde meydana gelen Reina saldırısı sonrasında getirilen yayın yasakları makalenin konusu olacaktır.

Yaşanan bu olayların hemen ardından yayın yasağı getirildiği göz önünde bulundurularak yapılan ilk haberler çalışmaya dâhil edilmiş ve olayların ilk iki gününde yapılan haberler değerlendirilmiştir. Çalışmada haberlerin başlıklarından

başlanarak, değinilen detaylar, kullanılan dil, yer verilen görseller, dikkat çeken ifadeler incelenmiştir. Çalışmanın yöntemi, kapsamlı literatür taraması ve olayların ardından yapılan haberlerin eleştirel söylem analizi ile incelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Yayın Yasağı, Gazetecilik, Terör, Reyhanlı, Ankara, Reina

ABSTRACT

DISCOURSE ANALYSIS OF RELATIONSHIP BETWEEN PUBLICATION BANS AND JOURNALISM –CONSIDERATION OF TURKEY’S RECENT PERIOD

ESRA MUTLU

In the most basic sense, journalism activities are defined as “activities for informing the public, informing them in the most accurate, most impartial way.” Publication bans and imposed censors prevent this information and restrict the role of the media and make the role of the journalist against the public questionable. At the same time, it makes it impossible for the media, which is claimed to be the fourth power, to fulfill its duties and responsibilities.

In the period when crises, especially terror events, are experienced, this information is needed more than ever. In this period, where the media is expected to act in a sensitive manner, the media is expected to lose a lot of work, and it is expected to pay attention to the news language, informations and details. Considering that the aim of terrorism is to make propaganda, attention must be paid to every statement used to avoid serving this purpose.

Although its foundations were based on much earlier, recent history was preferred to make a historical restriction. In the last 5-year period, publication bans that have been brought about after the events defined as an act of terrorizing terror have been among the most important debates. Among the events that create indignation, the publication ban after the explosion in Reyhanlı in 2013, after the explosion in Ankara in 2015 and the publication bans on the Reina attack in the first hours of 2017 will be the subject of the article.

Considering the fact that the broadcasting ban was introduced, the first news were included in the study and the news made on the first two days of the events were evaluated. Starting from the headlines of the news, the details mentioned, the language used, the visuals, the remarkable expressions were examined. The method

of the study is to examine the literature after comprehensive literature review and the critical discourse analysis.

Keywords: Publication Ban, Journalism, Terror, Reyhanlı, Ankara, Reina

ÖNSÖZ

Gazeteciliğin amacına uygun bir şekilde yapılmasının beklendiği ve her açıdan hassas bir dönem olan terör olaylarının yaşandığı dönemde medyanın, gazetecilerin ve yayın kuruluşlarının faaliyetlerine dikkat etmesi, özen göstermesi beklenmektedir. Tartışmalı bir konu olan yayın yasaklarının ise değinilmesi gereken pek çok yönü bulunmaktadır. Tez çalışmamda bu konunun sadece gazetecilik açısından değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışmamla birlikte arka arkaya uğradığı saldırılarla derin acılar yaşayan güzel ülkemizde - kısa sürede unuttuğumuz - bu acıların bir daha yaşanmaması en büyük temennimdir.

Tez çalışmamın başından bu yana her aşamasına gönülden destek veren ve teşekkürü borç bildiğim birçok isim var. Başta çalışmama sonsuz sabırla destek ve imkân veren Sayın Tez Danışmanım Prof. Dr. Murat Özgen'e sonsuz teşekkür ederim. Sayın hocamın yönlendirmeleri olmasa bu çalışma ortaya çıkamazdı.

Güzel insanlarla ve hocalarla tanışmama fırsat veren İletim'e ayrı bir paragraf açarak upuzun bir teşekkür listesi yapmam gerek ancak kısaca benim için insanî ve akademik anlamda rol model olan İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi ailesinin her bir üyesine teşekkür ederim.

Birlikte çalışma fırsatını yakaladığım günden bu yana manevi desteği ve güzel yüreğiyle beni her daim cesaretlendiren Dr. Öğr. Üyesi Hülya Semiz Türkoğlu'na teşekkürü bir borç bilirim.

Ve canım ailem... Eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi destekleriyle bana ideallerimin peşinden gitme fırsatı veren canım aileme ne kadar teşekkür etsem azdır. Ailemizin en küçük üyesi olan ve küçücük yüreğiyle her an motivasyon kaynağım olan Yahya'ya sonsuz teşekkür ederim.

İSTANBUL, 2019

ESRA MUTLU

İÇİNDEKİLER

ÖZ	III
ABSTRACT	V
ÖNSÖZ	VII
RESİMLER LİSTESİ	X
KISALTMALAR LİSTESİ	XI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MEDYA, DEMOKRASİ VE TERÖR ÜÇGENİ

1.1. Gazetecilik ve Demokrasi İlişkisi	3
1.2. Düşünce ve İfade Özgürlüğü	6
1.2. 1. Yasal Metinlerde İfade ve Düşünce Özgürlüğü	7
1.2. 2. Toplumsal Sorumluluk Kuramı	10
1.3. Terör Tanımı	11
1.4. Terör ve Medya	13
1.4 .1. Kriz Döneminde Objektiflik	23

İKİNCİ BÖLÜM

YAYIN YASAĞI

2.1. Yayın Yasağı Tanımı	25
2.2. Gazetecilik ve Yayın Yasağı	28
2.3. Yayın Yasağı ve Sosyal Medya	30
2.4. İfade Özgürlüğü ve Yayın Yasağı	38
2.5. Medya Özdenetimi	40

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YAYIN YASAĞI GETİRİLEN OLAYLARIN İNCELENMESİ

3.1.	Hatay-Reyhanlı Saldırısı.....	44
3.1.1.	Reyhanlı Saldırısı ve Yayın Yasağı.....	44
3.1. 1.1.	Yayın Yasağının Kaldırılması.....	46
3.1.2.	Reyhanlı Saldırısı Haberleri.....	47
3.1. 2.1.	Haberturk.com Haberleri.....	47
3.1. 2.2.	Hurriyet.com.tr Haberleri.....	53
3.1. 2.3.	Sabah.com.tr Haberleri.....	57
3.2.	Ankara-Gar Patlaması.....	61
3.2.1.	Gar Patlaması ve Yayın Yasağı.....	61
3.2. 1.1.	Yayın Yasağının Kaldırılması.....	62
3.2.2.	Gar Patlaması Haberleri.....	62
3.2. 2.1.	Haberturk.com Haberleri.....	62
3.2. 2.2.	Hurriyet.com.tr Haberleri.....	70
3.2. 2.3.	Sabah.com.tr Haberleri.....	77
3.3.	İstanbul-Reina Saldırısı.....	84
3.3.1.	Reina Saldırısı ve Yayın Yasağı.....	85
3.3.2.	Reina Saldırısı Haberleri.....	86
3.3. 2.1.	Haberturk.com Haberleri.....	86
3.3. 2.2.	Hurriyet.com.tr Haberleri.....	91
3.3. 2.3.	Sabah.com.tr Haberleri.....	96
SONUÇ.....		101
KAYNAKÇA.....		106

RESİMLER LİSTESİ

Resim 3.1:	49
Resim 3.2:	50
Resim 3.3:	51
Resim 3.4:	52
Resim 3.5:	54
Resim 3.6:	55
Resim 3.7:	56
Resim 3.8:	58
Resim 3.9:	60
Resim 3.10:	63
Resim 3.11:	64
Resim 3.12:	65
Resim 3.13:	67
Resim 3.14:	67
Resim 3.15:	68
Resim 3.16:	70
Resim 3.17:	71
Resim 3.18:	73
Resim 3.19:	74
Resim 3.20:	76
Resim 3.21:	77
Resim 3.22:	79
Resim 3.23:	80
Resim 3.24:	82
Resim 3.25:	83
Resim 3.26:	84
Resim 3.27:	89
Resim 3.28:	90
Resim 3.29:	91
Resim 3.30:	93
Resim 3.31:	96
Resim 3.32:	98
Resim 3.33:	99
Resim 3.34:	101

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
Akt.	: Aktaran
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
BBC	: Britanya Yayın Kuruluşu
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
DEAŞ	: Devlet'ül Irak ve's Şam
Der.	: Derleyen
DHA	: Doğan Haber Ajansı
DİSK BASIN-İŞ	: Türkiye Basın Yayın ve Matbaa Çalışanları Sendikası
FETÖ	: Fetullahçı Terör Örgütü
Haz.	: Hazırlayan
İŞİD	: Irak ve Şam İslam Devleti
MİT	: Millî İstihbarat Teşkilatı
PKK	: Kürdistan İşçi Partisi
RTÜK	: Radyo Televizyon Üst Kurulu
s.	: sayfa
t.y.	: tarih yok
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TGC	: Türkiye Gazeteciler Cemiyeti
TNT	: Trinitrotoluen, Patlayıcı
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

GİRİŞ

Demokrasi ile yönetilen ülkelerde, kamunun beklediği gazeteciler tarafından doğru bir şekilde bilgilendirilmedi. Gazetecilerin asli görevleri arasında kamuyu bilgilendirme görevi bulunmaktadır. Doğru bir şekilde bilgilendirme yapmaları gerekmektedir. Üniter devlet yapısında da yer alan ve dördüncü güç olduğu belirtilen medyanın bilgilendirme yapması aynı zamanda demokrasinin de gereğidir. Demokrasilerde yapılması gereken kamuyu bilgilendirmektir.

Günümüzde önemli tartışma konuları arasında yer alan ve kriz dönemlerinde krizden daha çok konuşularak karşımıza çıkan yayın yasakları, kişilerin bilgi edinme ve haberdar olma haklarını engellemektedir. Bilgilendirmeye ihtiyaç duyulan bu dönemlerde medyanın olayları soğukkanlılıkla karşılayarak, sadece bir açıdan değil her yönüyle incelemeye olanak sağlayarak bilgi paylaşımı yapması beklenmektedir.

Özellikle kriz dönemlerinde bilgi alışverişi yapmaya, doğru bir şekilde iletişim kurmaya, halkı bilgilendirmeye her zamankinden daha çok ihtiyaç duyulmaktadır. Bilgi edinme, düşüncüyü paylaşma, ifade ve düşünce özgürlüğü anayasal metinlerle de güvence altına alınmıştır. Bilgi edinme, istediğini düşünme ve düşündüğünü paylaşma bireylerin en temel özgürlükleri arasında yer almaktadır.

Ancak büyük etki yaratan terör eylemlerinde ve devlet sırrı niteliğinde tanımlanan olaylarda "gerekli" görülmesi halinde bu özgürlük "gerekçeli" olarak kısıtlanabilmektedir. Bu kısıtlanma hallerinde bireyler medya aracılığıyla bilgileneemediği için bilgiye yasaklanmadığı sürece sosyal medya üzerinden ulaşmaya çalışmakta ve bu da bilginin doğruluğunun sorgulanmasını gerektirmektedir. Bu durum, bilginin doğruluğunu sorgulatırken bir taraftan da gazetecinin kimliğini, görevlerini ve sorumluluklarını da sorgulatmaktadır.

Yayın yasaklarıyla beraber yaşanan olaylar hakkında bilgi sahibi olmak zorlaşırken hukuki metinlerle güvence altına alınan özgürlükler yine hukuki metinlerle kısıtlanmaktadır. Son dönemde de karşımıza sıkça çıkan ve tartışma yaratan yayın yasakları bu makaleyle birlikte incelenecektir. İncelenecek olayları sıralamak gerekirse, büyük etki yaratan olaylar arasından 2013 yılında Reyhanlı'da meydana

gelen patlama sonrası uygulanan yayın yasağı, 2015 yılında Ankara’da meydana gelen patlama sonrası getirilen yayın yasağı ve 2017 yılının ilk dakikalarında meydana gelen Reina saldırısı sonrasında getirilen yayın yasağı makalenin konusu olacaktır.

Bu makalede, Türkiye’nin son 5 yılında kriz dönemlerinde yayın yasağı getirilen olaylar arasından üç önemli olay ele alınarak, olayların ayrıntıları, gerekçeleri ile olayların haberlerinde kullanılan dil, görüntüler, değinilen ayrıntılar, gazetecilerin sorumlulukları incelenecektir.

Birinci bölümde medya, demokrasi ve terör başlığı altında medyanın demokrasi ve terör ile ilişkisi, düşünce ve ifade özgürlüğü, terör tanımı ve kriz dönemlerindeki habercilik; ikinci bölümde çalışmanın temel konusunu oluşturan yayın yasağı ele alınarak gazetecilik ve yayın yasağı incelenecek; üçüncü bölümde ise araştırmayı oluşturan çalışmaya yer verilerek yaşanan üç olayın ardından yapılan ilk haberler değerlendirilecektir. Çalışmada haberlerin başlıklarından başlanarak, değinilen detaylar, kullanılan dil, yer verilen görseller, dikkat çeken ifadeler incelenerek sonuç bölümünde değerlendirmeler yapılacaktır.

Veri toplama tekniği olarak kaynak tarama yöntemi kullanılarak literatür araştırması yapılmıştır. Aynı zamanda hukuki metinlerden yararlanmanın yanı sıra makaleye konu olan olayların belirtilen internet haber sitelerinde yer alan haberlerine ilişkin geriye dönük bir tarama yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MEDYA, DEMOKRASİ VE TERÖR ÜÇGENİ

Kamuoyunu bilgilendirmek adına faaliyetler yürüten gazetecilik, ortaya çıktığı dönemlerden bu yana demokrasi ile sıkı bir ilişki içerisinde olmuştur. Demokrasi, gazeteciliğin dördüncü güç olarak katkı sağlamasıyla güçlü bir şekilde var olabilmektedir. Ülkelerin yıllardır mücadele ettiği terör ise, demokrasi ve gazetecilik ile doğrudan ilişkilidir. Halkın bilgi almasını sağlayan gazetecilik, demokrasinin de sağlıklı bir şekilde işlemesine katkı sağlamaktadır. Terör olaylarının yaşandığı dönemde ise bu bilgilendirmeler büyük önem taşımaktadır.

1.1.Gazetecilik ve Demokrasi İlişkisi

Gazetecilik, en temel tanımıyla yaşanan olaylar hakkında kamuoyunu doğru, tarafsız, nesnel, yorumdan uzak bir şekilde bilgilendirmektir. İlk gazetecilik faaliyetlerinin başlamasından itibaren halkın haber alma hakkına hizmet eden gazetecilik, sadece halkın haberdar edilmesine değil, demokrasinin de sorunsuz işlemesine katkıda bulunmaktadır.

Halkı bilgilendirme görevi bulunan ve kamuya hizmet etmesi gerektiği belirtilen medya ile ilişkileri her dönemde sıkı olan demokrasi kavramı ise temel olarak bir yönetim biçimi şeklinde tanımlanmaktadır. Halkın kendi kendini yönetmesi olarak tanımlanan demokrasi, güçler ayrılığı ilkesinden beslenmektedir. Medya ise halkı bilgilendirmenin yanı sıra dördüncü güç olarak demokrasinin güçler ayrılığı ilkesini desteklemektedir.

Suat Gezgin, basın dördüncü güç olmasını şu şekilde değerlendirmiştir:

"Basın parlamenter demokrasilerde vazgeçilmez bir yapı taşıdır ve basın özgürlüğü olgusu da yine demokratik ülkelerde ortaya konulmuş bir kavramdır. 17. yüzyıldan başlayarak yazılı basın alanında meydana gelen

gelişmeler daha sonraları basın dördüncü güç olarak kabul edilmesiyle sonuçlanmıştır."¹

Medya, dördüncü güç olarak addedilmesiyle birlikte kamusal bir görev üstlenmektedir. Bu göreviyle beraber kamuoyunu bilgilendirmek ve hegemonik güçleri denetlemek ve eleştirmek medyanın en temel işlevi olarak görülebilmektedir.

"Medya kamusal bir görev ifa etmektedir. Bu bağlamda özellikle de hükümeti, siyasi partileri, kamu kuruluşlarını, şirketleri, vs. kamu adına denetleme ve eleştirme yetkisini elinde bulundurmaktadır. Bu özelliği medyaya dördüncü güç olma vasfını vermiştir."²

Demokrasiyle bağlantılı olarak, daha güçlü demokratik bir sistemin olabilmesi için gazeteciliğin kamusal bir görev ortaya koyması gerektiğini Atilla Özsever şöyle ifade etmektedir:

"Gazetecilik, kamusal niteliği ağır basan ve toplumu doğru bilgilendirme göreviyle karşı karşıya bulunan bir meslek konumundadır. Basının bu temel özelliği ve işlevi, demokrasiyle yakın bir ilişki içinde bulunması gerekliliği sonucunu doğurur. Bu bağlamda basın çalışanları da diğer çalışanlardan farklı olarak doğru bilgilendirme yoluyla toplumun demokratik gelişimine katkıda bulunurlar."³

Kamuoyunu bilgilendirmek adına gazeteciliğin doğru ve tarafsız olarak görev yapması gerektiği ifade edilmektedir. Gazeteciliğin doğruyu söyleme mesleği olduğunu Doğan Tılıç şu şekilde ifade etmektedir:

"İletişim Kuramcısı O'Neil'e göre, gazetecilik "doğruyu söyleme" mesleği olarak tanımlanmaktadır. Gazeteci, toplumdaki olayları nesnel bir biçimde aktarmak, vatandaşları doğru bilgilendirmek ve eleştirel nitelikteki yurttaşların yaratılmasına katkıda bulunmak göreviyle karşı karşıya bulunmaktadır."⁴

¹ Suat Gezgin, "Medya ve Demokrasi", 20. Alman-Türk Gazeteciler Semineri, **Konrad-Adenauer-Stiftung Dergisi**, t.y., (Çevrimiçi), <http://www.konrad.org.tr/Medya%20Mercek/19gezgin.pdf>, s. 165

² "4. Güç Kitle İletişim Araçları", **Efe Paköz Blog**, 30 Ekim 2014, (Çevrimiçi), <https://efepakozblog.wordpress.com/tag/4-guc-kitle-iletisim-araclari/>, Erişim tarihi: 9 Aralık 2018

³ Atilla Özsever (Akt.), **Tekelci Medyada Örgütsüz Gazeteci**, İmge Kitabevi, Ankara, 2004, s. 267

⁴ Atilla Özsever (Akt.), **a.g.e.**, s. 29

Demokratik bir sistemin yanı sıra doğru bilgilendirilen gazetecilik anlayışı ile kamuoyunun oluşumuna katkı sağlanacağı ifade edilmektedir. Medya kuruluşlarının kamuoyunu doğru bilgilendirerek sağlıklı bir kamuoyunun oluşturulmasına katkı sağlayan bir ortam olduğunu ifade ederek ekliyor: “Gazeteciler de doğru bilgilendirilmiş ve eleştirel olabilen vatandaşların yaratılmasına olanak sağlayarak demokrasinin güçlenip gelişmesine katkı sağlarlar. Bunun yapılmaması, gazetecilik görevinin yerine getirilmemesi anlamına gelir.”⁵

Yüklenilen görevler ve sorumluluklar bağlamında medya, dördüncü güç olmasından beslenerek gerektiğinde halk adına denetleme yapabilmektedir. Basın özgürlüğünün tartışıldığı günümüzde ise bu denetlemenin mümkün olup olmadığı da ayrı bir tartışma konusu yaratmaktadır.

"Basın doğası gereği yönetim erkini elinde bulunduran parti, kişi ya da grupları eleştirirken, ki bu da yaptığı görevin doğal sonucudur ve kaçınılmazdır, kamuoyunu bilgilendirmeyi hedefler. Bu, demokratik kurallar çerçevesi içinde yönetilen ülkelerde basının en önemli işlevidir."⁶

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) tarafından hazırlanan Hak ve Sorumluluk Bildirgesi'nde de açıkça ifade ettiği insan ve yurttaş hakkı ve gazeteci tanımında; yurttaşın bilgi edinme hakkı bulunurken, gazeteci ise bilgi edinmeyi sağlamaktadır. Bildirgede ayrıca gazetecinin sorumluluğu da şu şekilde ifade edilmektedir:

“Gazeteci basın özgürlüğünü, halkın doğru haber alma, bilgi edinme hakkı adına dürüst biçimde kullanır. Bu amaçla her türlü sansür ve otosansürle mücadele etmeli, halkı da bu yönde bilgilendirmelidir. Gazetecinin halka karşı sorumluluğu, başta işverenine ve kamu otoriterlerine karşı olmak üzere, öteki tüm sorumluluklarından önce gelir. Bilgi ve haber ile özgür düşünce, herhangi bir ticari mal ve hizmetten farklı olarak toplumsal bir nitelik taşır. Gazeteci, ilettiği haber ve bilginin sorumluluğunu üstlenir ve

⁵ Atilla Özsever, **a.g.e.**, s. 142

⁶ Murat Özgen, **Gazetecinin Etik Kimliği**, Set Systems, İstanbul, 2006, s. 90

paylaşır. Gazetecinin özgürlüğünün içeriğini ve sınırlarını, öncelikle sorumlulukları ile meslek ilkeleri belirler.”⁷

Denetim ve eleştiri sorumluluğu bulunan medyanın bu görevini yerine getirmemesi halinde görevini eksik yapmış olacağı ifade edilmektedir. Medyanın bu görevlerinin yanında kamuoyu oluşturma görevi olduğu da belirtilmektedir.

"Vatandaşın hakkını savunma adına görev yüklenen medya, tarihi boyunca pek çok kez iktidarlara kamu yararı adına mücadeleye girişmiş ve bu özelliğiyle toplumsal hafızada derin bir saygıyı hak etmektedir. Medya, aynı şekilde gerekli görülen durumlarda, topluma öncülük ederek kamuoyu oluşumuna aracılık etmektedir. Bu noktada toplumun ve kamunun vicdanı vazifesi görmektedir. Ancak bunun tam tersi bir durumla da karşı karşıya kalabiliriz.”⁸

1.2. Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Demokrasinin işleyebilmesi adına anayasal metinlerle de güvence altına alınan düşünce özgürlüğü demokrasinin temelini oluşturmaktadır. Demokrasi ile yönetilen ülkelerde bu özgürlükler sadece güvence altına alınmamakta aynı zamanda pratikte de uygulanmaktadır.

İfade özgürlüğüne dair çeşitli tanımlar yapılmaktadır. İfade özgürlüğünün eleştirme ve denetleme ile mümkün olabileceğini savunan Suat Gezgin, demokrasiyi şöyle tanımlamaktadır:

"Demokrasi, özgür düşünce yapısına ve ifade serbestliğine olanak tanıyan, insan hak ve özgürlüklerinin en geniş şekilde uygulanmasını sağlayan bir sistemdir. Bunun gereği olarak halk, kendini yönetmekle görevlendirdiği temsilcilerini eleştirebilmeli ve denetleyebilmelidir.”⁹

Sevil Yıldız ise ifade özgürlüğünü şu şekilde tanımlamaktadır:

⁷ "Türkiye Gazetecilik Hak ve Sorumluluk Bildirgesi", **Türkiye Gazeteciler Cemiyeti**, (Çevrimiçi), <https://www.tgc.org.tr/bildirgeler/turkiye-gazetecilik-hak-ve-sorumluluk-bildirgesi.html>, Erişim tarihi: 9 Aralık 2018

⁸ Efe Paköz Blog, a.g.m.

⁹ Suat Gezgin, a.g.m., s. 174

“En geniş anlamda ifade özgürlüğü bir düşünce, inanç, kanaat, tutum veya duygunun barışçı yoldan açığa vurulması veya dış dünyada ifade edilmesinin serbest olması demektir.”¹⁰

Demokrasilerin sağlıklı ve istikrarlı bir düzen içerisinde devam ettirilebilmesi için medyanın üzerine düşen görevleri özgürce yerine getirmesi ve bu özgürlüğün anayasal olarak güvence altına alınıp pratikte uygulanması gerekmektedir.

Yasal metinlerle güvence altına alınan düşünce ve ifade özgürlüğünün gazeteciler açısından uygulanırken belli sorumlulukları göz önünde bulundurması gerektiği ifade edilmektedir:

“Elbette ki düşüncelerin, görüşlerin ve haberlerin kamuoyuna ulaştırılması demokrasinin doğru işlemesi açısından son derece gereklidir. Ancak gazetecilerin de görevlerinin öneminin farkında olarak sorumluluklarını bilmeleri ve bu çizgide hareket etmeleri gerekir. Günümüzde medya alanında görülen, büyük sermayenin pazara girmesi olgusu, yeni tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Tüketici kavramının medya dünyasına girişi hem okuyucu-medya ilişkilerini hem medyanın sosyal sorumluluk anlayışını olumsuz olarak etkilemiştir.”¹¹

1.2.1.Yasal Metinlerde Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Temel hak olarak belirtilen düşünce ve düşünceyi ifade etme özgürlüğü anayasal metinlerde yer almaktadır. Ancak bu metinlerde “gerekli” görülmesi halinde sınırlandırılabilceği de ifade edilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 28. maddesinde bu durum şöyle ifade edilmektedir:

A. Basın hürriyeti- MADDE 28. – *Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve malî teminat yatırma şartına bağlanamaz.*

(İkinci fıkra mülga: 3.10.2001-4709/10 md.)

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

¹⁰ Sevil Yıldız (Akt.), “Yayın Yapma Yasağı Kararlarının Türk Medyasına Yansıması”, **Selçuk Üniversitesi Dergisi**, 2010, Cilt 6, Sayı 2, s. 207

¹¹ Suat Gezgin, a.g.m., s. 167

Basın hürriyetinin sınırlandırılmasında, Anayasanın 26 ve 27'nci maddeleri hükümleri uygulanır.

*Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eder nitelikte olan veya Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazarlar veya bastırılanlar veya aynı amaçla, basanlar, başkasına verenler, bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olurlar. Tedbir yolu ile dağıtım hâkim kararıyla; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenabilir.*¹²

Bu yasağın anayasal temeli 5187 Sayılı Basın Kanunu'nun 3. maddesinde şu şekilde ifade edilmektedir:

Basın özgürlüğü MADDE 3. - Basın özgürdür. Bu özgürlük; bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarını içerir.

*Basın özgürlüğünün kullanılması ancak demokratik bir toplumun gereklerine uygun olarak; başkalarının şöhret ve haklarının, toplum sağlığının ve ahlâkının, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği ve toprak bütünlüğünün korunması, Devlet sırlarının açıklanmasının veya suç işlenmesinin önlenmesi, yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması amacıyla sınırlandırılabilir.*¹³

6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'da ise şu şekilde ifade edilmektedir:

Olağanüstü dönemlerde yayınlar

MADDE 7- (1) Savaşlar, terör amaçlı saldırılar, doğal afetler ve benzeri olağanüstü durumların ortaya çıkardığı kriz zamanlarında da ifade ve haber alma özgürlüğü esas olup, yayın hizmetleri önceden denetlenemez ve yargı kararları saklı kalmak kaydıyla durdurulamaz. Ancak, millî güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hâllerde yahut

¹² "Türkiye Cumhuriyeti Anayasası", Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, (Çevrimiçi), https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf, Erişim tarihi: 9 Aralık 2018

¹³ "Basın Kanunu", Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, (Çevrimiçi), <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5187.html>, Erişim tarihi: 9 Aralık 2018

kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasının kuvvetle muhtemel olduğu durumlarda, Başbakan veya görevlendireceği bakan geçici yayın yasağı getirebilir.

(2) Medya hizmet sağlayıcı, Cumhurbaşkanının veya Hükümetin; millî güvenliğin, kamu düzeninin, genel sağlığın ve genel ahlakın gerekleriyle ilgili bildirimlerini, bildirinin ulaştığı gün saat 23:30'a kadar yayınlamakla yükümlüdür.

(3) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca alınacak kararlar aleyhine açılacak iptal davaları doğrudan Danıştay'da açılır. Danıştay bu davalara öncelikle bakar ve karara bağlar, yürütmeyi durdurma talepleri hakkında kırk sekiz saat içerisinde karar verir.¹⁴

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesinde düşünce ve ifade özgürlüğü şu şekilde ifade edilmiştir:

MADDE 10- İfade özgürlüğü

1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir. 2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.¹⁵

¹⁴ "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun", **Mevzuat Bilgi Sistemi**, (Çevrimiçi), <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6112.pdf>, Erişim tarihi: 9 Aralık 2018

¹⁵ "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", **Türkiye Cumhuriyeti Danıştay Başkanlığı**, (Çevrimiçi), <http://www.danistay.gov.tr/upload/avrupainsanhaklarisozlesmesi.pdf>, Erişim tarihi: 9 Aralık 2018

5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da içeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi başlıklı 9. maddede şu ifadeler yer almaktadır:

MADDE 9- İçeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi

(1) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşlar, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması hâlinde yer sağlayıcısına başvurarak uyarı yöntemi ile içeriğin yayından çıkarılmasını isteyebileceği gibi doğrudan sulh ceza hâkimine başvurarak içeriğe erişimin engellenmesini de isteyebilir.

(3) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik hakları ihlal edilenlerin talepleri doğrultusunda hâkim bu maddede belirtilen kapsamda erişimin engellenmesine karar verebilir.¹⁶

1.2.2. Toplumsal Sorumluluk Kuramı

“Basının Dört Kuramı” olarak Sibert, Peterson ve Schramm tarafından yazılan kitapta basına ilişkin Otoriter, Liberal, Toplumsal Sorumluluk ve Sovyet Totaliter kuram olmak üzere dört kuram üzerinde durulmaktadır.

Basının topluma karşı bir sorumluluğu olduğunu belirten Toplumsal Sorumluluk Kuramı, 20. yüzyılın ilk yarısında yaşanan gelişmelerden etkilenmiştir. Bu gelişmelerle birlikte basının toplum üzerindeki etkisi artarak toplumun toplum adına bilgilendirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu kurama göre medya, topluma karşı sorumludur ve kamu adına görev yapmaktadır.

“Kamunun bilme hakkı”, Toplumsal Sorumluluk Kuramı’nı tamamlayan bir kavramdır. Demokrasinin temel koşulu olan “kamunun bilme hakkı”nı Murat Özgen şöyle anlatmaktadır:

¹⁶ “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun”, **Mevzuat Bilgi Sistemi**, (Çevrimiçi), <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5651.pdf>, Erişim tarihi: 9 Aralık 2018

“Demokratik sistemin sağlıklı yaşamasının en önemli koşulu olan, doğru olarak bilgilendirilmiş bir halkın doğru siyasal seçimler yapacağı gerçeği göz önüne alınacak olursa, “kamunun bilme hakkı”nın, toplum tarafından eksiksiz kullanılmasındaki yararın anlamı ve önemi de böylece kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Bu bağlamda düşünüldüğü zaman, kamunun bilme hakkı kavramı, demokratik toplumlarda görev yapan gazetecilerin de mesleki etik anlayışlarına yön verecek bir anlayış kabul edilmelidir. Bir olayın ya da gelişmenin kamu yararı açısından açıklanması gerekli olduğu durumlarda, topluma yansıtılması bu görüş doğrultusunda değerlendirildiğinde bir zorunluluk olarak önümüze gelmektedir. Doğal olarak bir gazetecinin bu durumda takınacağı tutum ve davranış, onun kendi mesleki etik anlayışı ile doğrudan bir bağlantı gösterirken, kamu yararı anlayışı “onu” bu görevi yapmaya zorunlu kılacaktır. Bu durum aynı zamanda, toplumsal sorumluluk kuramıyla, kamunun bilme hakkı kavramı arasındaki bağlantının, tam anlamıyla birbirlerine koşut olma durumunu da beraberinde getirmektedir.”¹⁷

Toplumsal Sorumluluk Kuramı’na göre, basın kamuoyunu bilgilendirmekle ve yaşanan olaylara dair bilgilerin paylaşılması ile sorumludur. Toplumun bilgilendirilmesi basının en temel görevidir. Aynı zamanda bu bilgilendirme ile demokrasinin de sağlıklı bir şekilde işlemesine katkı sağlanmaktadır.

1.3. Terör Tanımı

Yaşanan olaylarla birlikte terörün son yıllarda küresel bir tehdit haline geldiği görülmektedir. Son yıllarda Avrupa da dâhil olmak üzere dünyanın pek çok yerinde yaşanan terör saldırılarında artış yaşanırken, Türkiye 30 yılı aşkın süredir terör örgütleriyle mücadele etmektedir. Terör yer, bölge, coğrafya fark etmeksizin her an her yerde yaşanabilir bir tehdit halini almıştır.

3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 1. maddesinde terör tanımı yapılmıştır. Bu tanımda şu ifadeler kullanılmıştır:

¹⁷ Murat Özgen, a.g.e., s. 133

“Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.”¹⁸

Emrah Alparslan Konukman, aktardığı bilgide terör kelimesinin kökenine dair şu bilgileri vermektedir:

“Etimolojik olarak bakıldığında “Fransızca’da terreur, İngilizce’de terror sözcükleri Latince kökenli olup “terrere” sözcüğünden türetilmiştir. Terrere kelimesi 13. Yüzyılda Latince’den alındığından itibaren peur, prayeur, effroi, epouvante gibi bireysel psikolojik bir ruh hali olan korku devinimini ifade eden bir kavram olarak kullanılmıştır. Türk Dil Kurumu Sözlüğünde “yıldırı” olarak tanımlanmaktadır.”¹⁹

Terör olayları kadar terör olaylarının medyada veriliş biçimi de tartışmalıdır. Bu durumu Gizem Melek ve Huriye Toker 2016 yılında İstanbul Sultanahmet meydanında gerçekleştirilen terör eylemini inceledikleri makalelerinde şöyle değerlendirmektedirler:

“Chomsky, terörizmin sosyolojik açıdan bir fenomen olduğunu söyler ve terörizmin nedenlerini incelemek adına önemli terör olaylarının da detaylı analiz edilmesi gerektiğini belirtir. Tüm bu tartışmaların ışığında terör olayının haberleştirilmesi medya organizasyonu açısından kaçınılmaz ise medyanın terörü nasıl haberleştirdiği de önemli bir araştırma alanıdır.”²⁰

¹⁸ “Terörle Mücadele Kanunu”, **Mevzuat Bilgi Sistemi**, (Çevrimiçi), <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf>, Erişim tarihi: 5 Ocak 2019

¹⁹ Emrah Alparslan Konukman, “Terör Olayları Sonrası Yayıncılık ve Otokontrol: Ankara’da Görev Yapan Televizyon Habercilerinin Konuya Yaklaşımı Üzerine Bir İnceleme”, **TRT Akademi Dergisi**, Cilt 2, Sayı 3, Ocak 2017, s. 51

²⁰ Gizem Melek, Huriye Toker, “2016 Sultanahmet Terör Eylemi: Yerelin Küreselleşmesi”, **Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi**, Cilt 9, Sayı 3, s. 182

1.4.Terör ve Medya

Terör olayları sıcak gelişmelerdir ve olayın olduğu anda kitle iletişim araçları aracılığıyla olaylara ilişkin bilgiler paylaşılmaktadır. Terörün amacının ne olduğu, kitle iletişim araçlarının bu amaca hizmet edip etmediği, olaylara ilişkin bilgiler paylaşılırken nelere dikkat edilip edilmediği tartışma konuları arasında yer almaktadır.

Özgür Gönenç, terör ve medyanın ilişkisine dair “Yüzyılımızın en büyük sorunlarından birisi kuşkusuz terörizmdir. Terörizm yaygınlaştıkça kitle iletişim araçlarına da aynı oranda yansımaktadır. Terör ve medya birbirlerini kullanmaktadır. Bu durum bütün insanları ve toplumları etkilemektedir. Terörün gerçek ya da hayali amaçlara yönelmesi ise bu gerçeği değiştirmemektedir.”²¹ değerlendirmesini yapmaktadır.

Günümüzde dünya çapında etki sınırlarını genişleten terör örgütleri daha geniş kitlelere ulaşmak için medyatik eylem biçimlerini seçmektedir. “Demir Lady” unvanlı İngiltere eski Başbakanı Margareth Thatcher’in “Propaganda terörün oksijenidir.”²² sözü de medyanın bu konudaki önemini vurgulamaktadır. Alıntının yapıldığı 10 Başlıkta “Terör Haberleri Nasıl Yapılır?” kitabı, medyada terör haberlerinin nasıl ele alınması ve bu haberlerin doğru şeklinin nasıl olması gerektiğini anlatmaktadır. Çalışma, terör haberleri konusunda medyada ortak dil oluşturulmasına katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Sıcak gelişme olması dolayısıyla terör olaylarının dikkat çeken bir yanı vardır. Oya Tokgöz, Temel Gazetecilik isimli kitabında kamunun dikkatini çeken olaylar arasına terörü eklemektedir. Kamunun ilgisini çeken konuların sıralandığı bölümde ilk sıralarda insanların cüzdanlarını ilgilendiren daha çok finansal konuların yer aldığı ifade edilmektedir. “Daha sonraki sıralarda ise insanların yaşantılarını etkileyen

²¹ Özgür Gönenç, “Medya ve Terör”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 12, s.287

²² 10 Başlıkta “Terör Haberleri Nasıl Yapılır?”, Önsöz, Anadolu Ajansı, 2017, s. 5

konular, örneğin çocuk suçluluğu, çocuk pornosu, beyaz kadın ticareti, sağlık sigortası, işsizlik sigortası, çevre kirliliği ve terör görülmektedir”²³ denmiştir.

Son dakika şeklinde ve son derece hayati bir şekilde yaşanan terör olayları, medyada ilgiyle karşılanmaktadır ve terör olaylarına dair haberlere kitle iletişim araçlarında geniş yer verilmektedir:

“Çok sayıda insan kayıplarının yaşandığı felaketler (deprem, uçak kazası, grizu patlaması, kasırga vb.) ve terör saldırıları gibi, gündelik hayatın rutininin dışında gelişen her olay televizyon kanallarında geniş yer bulmaktadır. Terör olaylarının televizyon kanallarında canlı olarak verilmesi, olay yerinden yapılan muhabir bağlantıları ve son dakika kuşaklarında verilen bilgilerin, reyting kaygısıyla hareket edilerek, bilmeden teröre hizmet ettiğine ilişkin yaklaşımlarda görülmektedir.”²⁴

Medyanın terörün amacına hizmet eder gibi yayın yapmaması gerektiği pek çok kaynak tarafından belirtilmektedir:

“Herhangi bir egemenliğe gerçekleştirilen terör eylemleri sırasında medya; ne terör eylemlerini destekleyici tarzda haber yaparak terör gruplarının amaçlarını gerçekleştirebilmelerine olanak sağlamalıdır ne de halkı tamamen habersiz bırakmalıdır. Medya, terör eylemlerini olduğundan büyük gösterir, abartır ve korkutucu bir tavır takınırsa terör grupları da o denli amaçlarını gerçekleştirmiş sayılırlar. Bir başka açıdan ise medya; terör eylemlerini olduğundan daha küçük gösterir, can alıcı noktaları yakalayamaz ise bu seferde medya işlevini yerine getirmemiş sayılır. İşte bu aşamada medyanın birincil ve vazgeçilmez görevi söz konusu dengeyi gerçekleştirebilmesidir.”²⁵

Suat Gezgin ise kitle iletişim araçlarında terörün gösterilmesini şu şekilde değerlendirmektedir:

²³ Oya Tokgöz, **Temel Gazetecilik**, İmge Kitabevi, Ankara, 2015, s. 266

²⁴ Emrah Alparslan Konukman, a.g.m., s. 52

²⁵ Görkem Barındık, “Medyanın Terör Eylemlerinde Araç Olarak Kullanılması”, **İndigo Dergisi**, 28 Aralık 2015 (Çevrimiçi), <https://indigodergisi.com/2015/12/medyanin-teror-eylemlerinde-arac-olarak-kullanilmasi/>, Erişim tarihi: 1 Ekim 2018

“Kitle iletişim araçlarının uygulamada haber ölçütlerine görece özen gösterdiği görülmektedir. Ancak yine de son yıllarda gözlenen değişimlerle görselleşen bir yapı ağırlığını duyumsatmaya başlamıştır. Bu durum gerek yazılı basında gerek görsel-işitsel basında yoğun bir biçimde yaşanmaktadır. Şiddet ve terör, bu bağlamda görselleşen haber yönelimi için önemli bir kaynak durumundadır. Bu yönelim hatta kitle iletişim araçlarının şiddet ve terörü destekleyen birer kaynak olarak gösterilmelerine bile yol açmaktadır.”²⁶

Murat Özgen, terör olaylarında medyaya dördüncü güç olarak düşen görevler olduğunu şöyle anlatmaktadır:

“..... terörizmin doğrudan doğruya sebebi teröristler ise, dolaylı sebebinin de terörizmi destekleyen ve hoşgörü ile karşılayan ülke ve rejimler olduğudur. Bu nedenle kitle iletişim araçları, teröristler için daha az faydalı hale getirilmek zorundadır. Doğal olarak burada kamusal bir alanı kullanan medya yöneticilerine de önemli görevler düşmektedir. Son tahlilde belirtmek gerekirse, “düşünceyi ifade özgürlüğü” beraberinde sorumluluk boyutunu da getirir. Bunun, belirli çerçeveler dâhilinde, medyanın kendi kendini kontrol etme mekanizmalarıyla sağlanması ise en sağlıklı ve akılcı yoldur. Ancak buradan medyanın zorunlu birtakım yasal uygulamalardan muaf tutulması anlamı da çıkarılmamalıdır. Medya, “dördüncü güç” olarak “denetleme” yetkisini üzerinde toplarken kamusal bir görevi yerine getirdiği gerçeğini de gözden kaçırmamak durumundadır.”²⁷

Terör eylemlerinin haber değerine ilişkin Hüseyin Kazan şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır:

“Terör eylemlerinin toplumu en çok etkileyen hadiseler olmasından dolayı, bu eylemlerin medya için haber değeri büyüktür. Aynı zamanda en çok merak uyandıran ve toplum tarafından en çok ilgi gören haberlerin terör haberleri olmasından dolayı, bu haberlere yazılı, görsel, işitsel, dijital, hatta sosyal medyada sıkça yer verilmektedir. Öyle ki saldırıların videoları haber

²⁶ Suat Gezgin, **Haber ve Terör**, Ed. Orhan Gökçe, Uğur Demiray, Terörün Görüntüleri Görüntülerin Terörü, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya, 2004, s. 11

²⁷ Murat Özgen, “İfade Özgürlüğü Bağlamında Medya ve Terör Olgusunun Değerlendirilmesi”, **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, Cilt 1, Sayı 12, s. 61

ajansları tarafından servis edilmekte ve televizyonlarda yayınlanmaktadır. Gazetelerin internet sitelerinde saldırıların videolarının yanında, vahşetin fotoğraflarının galerisi de yapılmaktadır.”²⁸

Kazan, medyada terör olaylarına ilişkin haberlerin propaganda yapmadan verilmesinin önemini şu şekilde anlatmaktadır:

“Medya topluma, devlete, ulusal ve uluslararası güvenliğe karşı sorumludur. Dolayısıyla medya terörle mücadeleye zarar vermeden ve haberleriyle teröristlerin propagandasını yapmadan terör hadiselerini halkın haber alma özgürlüğü çerçevesinde mecrasına taşınmalıdır. Toplumun bilgilendirilmesi; terör olaylarına karşı bir algı oluşturulması; terör örgütlerinin propagandası karşısında bir karşı propaganda oluşturulması; terörün kaynağının araştırılması; yaygınlaşmasının önüne geçilmesi ve son aşamada kökten çözümüne dair çalışmaların yapılması medyanın görev ve sorumlulukları arasında yer almaktadır. Terör örgütlerinin ve teröristlerin propagandasını yapmadan kamuoyu sorumluluğu çerçevesinde terör haberleri belli unsurlar dikkate alınarak verilmelidir. İlkeli bir şekilde yapılan terör haberleri terörle mücadeleye katkı sağlarken; bilinçsizce yapılan haberler şiddete katkı vermekten öteye başka bir işlev görmemektedir.”²⁹

Terör olaylarının haberleştirilmesi konusunda Kazan, dikkat edilmesi gereken noktalar olduğunu ifade etmektedir:

“Haberlerde doğru söylem seçilip içerik olarak halkı kutuplaştırmadan terör hadiselerinin yanlış olduğu vurgulanırsa, faydalı sonuçlar alınabilir. Terör haberlerinin verilmesinde kamu yararı gözetilmeli; dil ve üsluba dikkat edilmelidir. Terör eylemleri detaylara girilmeden genel bilgiler üzerinden verilmelidir. Haberler bilgi yoğunluklu olarak yoruma kaçmadan aktarılmalıdır. Haberlerde örgütün terminolojisine ilişkin bilgi verilmemelidir.”³⁰

²⁸ Hüseyin Kazan, “Terör-Medya İlişkisi ve Medyada Terör Haberciliği”, **Güvenlik Stratejileri Dergisi**, Yıl:12, Sayı: 24, s. 110

²⁹ Hüseyin Kazan, a.g.m., s. 133

³⁰ Hüseyin Kazan, a.g.m., s. 136

Medya ve terörün ilişkisini Kazan, Betül Pazarbaşı ve Selma Koç'un "03 Ocak 2008'de Diyarbakır'da Yaşanan Bombalı Terör Eylemi ve Basın Söylemleri" makalesinden şöyle aktarmaktadır:

"Medya ile terör, birbiriyle gayriresmî ilişki içinde olan iki farklı unsurdur. İkisinin de ortaya koyduğu ürünün alıcısı bulunmaktadır. Teröristler dikkat çekmek, kamuoyunda tanınmak, yetkililer tarafından bir güç olarak kabul edilmek ve yetkililerle diyalog kurmak, saygınlık ve meşruluk kazanmak isterler. Bunun yanında, kendilerinden kamuoyunun haberdar olmasını sağlamak, korku yaratmak, gündemde kalmak ve yasallaşma zemini yaratmak arayışı içindedirler."³¹

Kriz dönemlerinde yapılan haberciliğin farklı boyutları olabileceği ve toplum psikolojisini etkileyebileceği belirtilmektedir. Paniğin, korkunun, endişenin yaşandığı bu dönemlerde kitle iletişim araçlarının da yaşanacak bu duygu durumlarına yönelik olarak hassasiyet taşıması gerektiği ifade edilmektedir. Kamuran Değer, şunları belirtmektedir:

"Kriz haberciliğinin diğer bir boyutu ise toplum psikolojisi üzerinde yaratabileceği tahribatlardır. Bu nedenle kriz haberciliğinde toplumun ve bireylerin ruh sağlığını olumsuz yönde etkilemekten kaçınmak, paniğe yol açmamak, telkin edici yaklaşımda bulunmak, ön koşullardandır. Bu ön koşullardan hareketle kamuoyunu yanlış bilgilendirmemek, olayın ilk ân görüntüleri verilirken görüntülerde seçici davranmak, bu görüntüleri tekrar tekrar yayımlamaktan kaçınmak, kişisel bakış açısı ve duyguları yansıtmamaya özen göstermek ve mesleki, toplumsal sorumluluk duygularını dikkate almak gerekir."³²

Medya ve terör ilişkisini Hüseyin Kazan açıklarken, haberde propaganda yapmamanın önemini şöyle anlatıyor:

"Medya ile terör arasındaki zoraki ilişki aslında iki tarafın da çıkarına bir ilişkiye dönüşmektedir. Terör örgütlerinin propaganda amacı, medyanın

³¹ Hüseyin Kazan, a.g.m., s. 116

³² Kamuran Değer, "Olağanüstü Durum Haberciliğinin Atatürk Havalimanı Terör Eylemi Üzerinden İncelenmesi", **TRT Akademi Dergisi**, Cilt 02, Sayı 03, Ocak 2017, s. 106

reyting kaygısıyla bütünleşmektedir. Terör haberlerinin önemi ve medyanın halkı bilgilendirme yükümlülüğü, bu haberlerin medyada yer almasını zorunlu kılmaktadır. Haberlerin ilkeli, bilinçli ve propagandaya mahal vermeyecek şekilde ölçülü biçimde verilmesi, hem medyanın görevini yapmasını sağlar; hem de terörle mücadeleye olumlu katkıda bulunur. Terör örgütlerinin de propaganda yapması engellenir.”³³

Medyanın terör olaylarını verirken, terör örgütlerinin propagandasını yapmamaya özen göstermesi gerekmektedir. Haber vermenin bilgilendirmek, propaganda yapmanın ise terör örgütlerinin mesajlarını iletmek olduğunu Rifat Serav İlhan, şöyle anlatmaktadır:

“Terör eyleminin kendisi saldırının yapıldığı yerin görüntüsü ile sınırlı iken, eylem aynı zamanda saldırının ilk kurbanlarının da ötesinde başka bir hedef grup üzerinde etki bırakmayı amaçlar. Terör örgütleri mesajlarını daha geniş kitlelere, farklı hedef gruplarına ulaştırmak, yaymak için medyayı kullanır. Medya bu anlamda adeta bir büyüteç görevi görür ve terörizmi etkili bir araca dönüştürür. Terörizm, medya olmadan sadece diğer ölüm nedenlerinden birisidir.”³⁴

Terörün amacının topluma acı çektirmek olduğunu ve medyada terör olayları sonrasında yaşanan görüntülere yer verilmesi halinde terör örgütlerinin amacına ulaşacağını İlhan şöyle aktarmaktadır:

“Medya, haberleri verirken terör eylemi sonrasında toplumda abartılı bir korku, panik ve belirsizlik hali oluşmamasına özellikle dikkat etmelidir. Ayrıca terör eylemleri sonrası kurbanların yakınlarının feryatlarının medya tarafından ön plana çıkarılması da tartışılması gereken bir husus. Zira teröristlerin hedef aldıkları topluma acı çektirdiklerini görmeleri motivasyonlarını artırır ve gelecekte de eylemlerine devam etmelerinde onları cesaretlendirir.”³⁵

³³ Hüseyin Kazan, a.g.m., s.111

³⁴ Rifat Serav İlhan, “Medya ve Terör”, **Aljazeera**, 27 Şubat 2017, (Çevrimiçi), <http://www.aljazeera.com.tr/gorus/medya-ve-teror>, Erişim tarihi: 24 Aralık 2018

³⁵ Rifat Serav İlhan, a.g.m.

DİSK BASIN-İŞ Medya Analiz Raporu'nda, medyanın kriz, patlama gibi olayları sansasyon mantığıyla vermeye eğilimli olduğu, genellikle olayların sonuçlarına odaklanarak, kaç kişinin öldüğüne bakıldığı ve yaşananları dramatik bir şekilde aktardığı söylenmektedir:

“Genel olarak medya, kriz, patlama, savaş ve çatışma gibi olayları sansasyon mantığıyla değerlendirir. Bu mantık, ağırlıklı olarak bu tür olayların nedenlerine değil sonuçlarına odaklanarak haberleştirmeyi yaygın bir eğilim olarak karşımıza çıkarır. Bu haberleştirme pratiği ise 5N1K klasik kuralının bile ihlal edilmesine ve genellikle olayın failinin kim olduğu, ilk taşı kimin attığı, olay sonucunda kaç kişinin ölüp kaç kişinin yaralandığı, yaralananların arasında feryat eden, kan revan içinde kalanların olup olmadığı, olayın taraflarının karşı taraf hakkında ne gibi suçlamalarda bulunduğu gibi sansasyonel soruların peşine düşer ve bu sorulara verilen yanıtlar dramatik bir dille izleyiciye aktarılır.”³⁶

Türkiye medyasında bu noktada hata yapıldığını savunan Rifat Serav İlhan, “Türkiye’de özellikle görsel medyanın yaptığı en büyük hata, bu tip terör olaylarından sonra ‘yayında kalma’ refleksi. Nispeten etkisi sınırlı eylemlerde bile bu refleks yüzünden terör örgütleri eylemin üretebileceğinden çok daha büyük kazanım elde edebiliyor.”³⁷ demektedir.

Terör dönemlerinde haber takibi, izlenmeler ve tıklanmalar diğer dönemlere göre artmaktadır. Bu dönemde okuyucuların daha fazla habere tıklamasına yönelik haberler yapılmaktadır. Berna Berkman, bu durumu şöyle değerlendirmektedir:

“Ticari kaygılardan dolayı medya barıştan ziyade şiddet ve çatışmayı haber yapmaktadır. Neyin haber değerine sahip olduğu kadar haberin veriliş şeklinin de barış inşasında önem taşıdığını belirten Galtung, kazanan kaybeden ekseninde istatistik bilgilere (kaç ölü, kaç yaralı, maddi hasan ne

³⁶ Medyada 10 Ekim Katliamı - Televizyon ve Gazetelerin Habercilikle İmtihani, DİSK BASIN-İŞ Medya Analiz Raporu, İstanbul, 2016, s. 9

³⁷ Rifat Serav İlhan, a.g.m.

kadar) dayalı haber verme eğiliminin gazetecilik rutini içerisinde yer aldığını ve medyanın çatışmayı ‘gladyatör arenasına’ çevirdiğini söyler.”³⁸

Gizem Melek ve Huriye Toker, terör eylemlerinin haber değerinden dolayı “Medya, haber medyası özelinde, haber değeri açısından görmezden gelemeyeceği bir hikâye içeren terör eylemine –bombalama, alıkoyma, cinayet, suikaste- geniş yer vererek haberleştirmek zorundadır.”³⁹ demektedir.

Yapılan haberlerin yalnızca propagandaya hizmet etmediği aynı zamanda şiddeti arttırdığı, bir yandan da duyarsızlaştırdığı ifade edilmektedir:

“Her türlü propagandanın önemli bir aracı olan medya, terör örgütlerinin yıldırma, korkutma ve endişe ortamını yaratmalarında da aynı görevi üstlenmekte, terör örgütlerinin sesini kitlelere duyurmanın kolay ve önemli bir yolu olmaktadır. Medya aracılığıyla yayınlanan terör eylemlerine yönelik görüntülerin özellikle gençler ve eğitim düzeyi düşük kişilerde şiddet ve saldırganlık davranışlarını da arttırdığı, yayınlanan görüntülerin gösteri dünyasının bir parçası olarak algılandığı ve toplumda bir duyarsızlaşmanın meydana geldiği iddia edilmektedir.”⁴⁰

Hüseyin Kazan, terör haberlerine sürekli olarak verilmesinin duyarsızlaştırdığını savunmaktadır:

“Terör haberlerinin medyada çok sık yer bulmasının bir sonucu da olayın sıradanlaşmasına neden olmasıdır. Hemen her gün medyada uzun uzun yer alan terör olayları halkta kanıksama ve âdeta yaşamın bir parçası olma duygusu oluşturmakta ve bir süre sonra insanları tepkisizliğe sevk etmektedir. Terörle mücadele açısından, bu, önemli bir eksiklik.”⁴¹

Kitle iletişim araçlarında verilen terör olaylarına dair haberlerin hızlı bir şekilde verilmesinin yanında halkta korku ve paniğin oluşmasına sebep olunmasının bir ikilem yarattığını Emrah Alparslan Konukman şöyle değerlendirmektedir:

³⁸ Barış Çoban (Haz.), **Medya Barış ve Savaş**, Kalkedon Yayınları, İstanbul, 2010, s. 224

³⁹ Gizem Melek ve Huriye Toker, a.g.m., s. 182

⁴⁰ Ayşe Aslı Sezgin, “Çevrimiçi Gazetelerin Okur Yorumlarında Nefret Söylemi: Reina Saldırısı Örneği”, **AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology**, Özel Sayı, 2017, Cilt: 8, Sayı: 30, s. 108

⁴¹ Hüseyin Kazan, a.g.m., s. 131

“Kitle iletişim araçlarının her geçen gün gelişmesi, bilgiye hızlı ve kolay ulaşılabilmesi, bireylerin haber alma özgürlüğünün daha da genişlemesine neden olmaktadır. Ancak, terör olayları ve bunların medyada yer alışı biçimi birçok tartışmayı da beraberinde getirmektedir. Bir yanda halkın haber alma ihtiyacını karşılama çabası, diğer yanda ise haberlerin teröre hizmet edip etmediği, halkta korku ve paniğe sebep olduğu ikilemi yaşanmaktadır. Bu da medyada terör olaylarının yer alma şeklini tartışır hale getirmektedir.”⁴²

Terör ve medya birbirini etkilemekte ve birbiriyle etkileşim halindedir. Bahsi geçen korku ve panik ortamının medyada verilen haberler aracılığıyla oluşturulduğu ve sürdürüldüğü Konukman’ın yaptığı alıntıda şöyle belirtilmektedir:

“Türkiye’de, medya ve terörün birbirinin bir parçası haline geldiği, karşılıklı bir kullanım içerisinde olduğuna ilişkin çeşitli görüşler ve eleştiriler de dile getirilmektedir. Örneğin; Terör ve medya öteden beri iç içe olmuş iki alandır. Terörist eylemlerin birincil amacı medyanın ilgisini çekmektir. Terör medyayı kullanarak toplumsal infial yaratmaya çalışırken medya da terör olaylarını abartarak ve manipülasyon malzemesi haline getirerek, aynı sahneleri sürekli tekrar ederek reyting ve maddi kazanç elde etmektedir. Hatta medyada olaylar dramatikleştirilerek, kan, gözyaşı ve acıyla sulandırılarak verilmekte, topluma korku pompalanmaktadır. Ne yazık ki medya için bu gibi kötü olaylar her zaman en iyi haber konusu olarak görülmektedir.”⁴³

Yaşanan olaylara dair verilen ayrıntıların ve ayrıntıların veriliş biçiminin önemli olduğunu belirten Konukman, hassasiyet ve sorumluluğa işaret etmektedir:

“Bu noktada yaşanan terör saldırıları ve sonrasında yaşanan gelişmelerin izleyiciye aktarılması son derece hassas bir döneme işaret eder. Olay yerinden verilen görüntülerin, muhabirin veya spikerin olayı anlatım biçimi son dakika kuşaklarında yer alan ifadeler bir bütünlük oluşturmaktadır.

⁴² Emrah Alparslan Konukman, a.g.m., s. 51

⁴³ Emrah Alparslan Konukman, a.g.m., s. 52

Ancak, seyirci de panik, korku, endişe, tepkiye neden olup olmaması açısından da büyük bir hassasiyet ve sorumluluk gerektirmektedir.”⁴⁴

Terör ve medya arasındaki iletişimi değerlendiren Konukman, eylemlerin medyatikleştirildiğini ifade etmektedir:

“Terörün özellikle görsel medyadan yararlanmasındaki istekliliği ve medyanın, özellikle de televizyonun bu talebe aynı isteklilikle yanıt vermiş olması terörü araç olarak görenlere yeni yaklaşımlarda bulunma ve taktik geliştirme zorunluluğunu doğurmuştur. Eylemlerin daha çok ses getirebilecek medyanın, televizyonların ulaşabileceği yerlerde seçiliyor olması bunun temel nedenlerinden biri olarak gösterilebilir. Bu anlamda, eylemlerin medyatikleştirilmesi olarak tanımlanabilecek bir yaklaşımdan bahsedilebilir.”⁴⁵

Terör eyleminin bir iletişim yöntemi olduğunu ifade eden Gizem Melek ve Huriye Toker, terör örgütlerinin vermek istedikleri mesajları kitle iletişim araçları aracılığıyla duyurmalarının terör örgütlerinin amaçları arasında yer aldığını ifade etmektedirler:

“Terör eylemi asıl itibarıyla bir iletişim faaliyetidir, mesajını da şiddet dolayısıyla ulaştırır. Eylemi ve içeriğini duyuran, renklendiren, büyüten, önemsizleştiren, daha geniş ya da dar bir kitleye ulaşmasını sağlayan ana aktör ise medya olarak adlandırdığımız kitle iletişim araçlarıdır. Medyanın terörizm ile ilişkisine ilişkin farklı fikirler paylaşılmaktaysa da, diğer tüm suç eylemlerinde gizlemek ve gizlenmek esasken, kitlesel haberleştirmenin mümkün olabilmesi, geniş kitle üzerinde hedeflenen etkinin yaratılabilmesi için kitle iletişim araçları dolayısıyla duyurulması, modern terörizmin merkezi amaçlarından

Muhabir-Haberinin Temel Kitabı’nda şu değerlendirme yapılarak uluslararası medyalardan büyük olaylara ilişkin örnekler verilmiş, Türkiye’de de bunun benzeri olarak yaptırımların ve sınırlandırmaların uygulandığı belirtilmiştir:

⁴⁴ Emrah Alparslan Konukman, a.g.m., s. 54

⁴⁵ Emrah Alparslan Konukman, a.g.m., s. 53

⁴⁶ Gizem Melek, Huriye Toker, a.g.m., s. 179

“Küresel alanda önemli bir yere sahip olan yayın organlarının basın ilkelerine bakıldığında terör olaylarında hangi prosedürlerin izleneceği açıkça belirtilmektedir. Olay yerine ait fotoğrafların gösterilmemesi, halkı korku ve tedirginliğe sevk edecek görüntülerin paylaşılması bir norm olarak kabul edilmiştir. Bunun yanı sıra devletler hukuki düzenlemeler yaparak gerek geleneksel medya gerekse de yeni medyaya yaptırım ve sınırlandırma uygulamaktadır.”⁴⁷

Terör eylemi gibi önemli olayların medyada verilmesine dair eleştiriler her dönem yapılmıştır. Medyanın bu tür olayları haberleştirirken konunun önemini göz önünde bulundurması beklenmektedir.

1.4.1. Kriz Döneminde Objektiflik

Haber değerleri arasında yer alan objektiflik ilkesi, haberleri veren kişi ile haberin arasına mesafe koymasını gerekli kılmaktadır. Temel bir ilke olan objektiflik, haberlere dair bilgi aktarımının sübjektiflikten uzak olmasını sağlamaktadır.

Thom Meens, haber ile sübjektif bir yorumun karıştırılmaması gerektiğini “Medya, haber ile yorumu karıştırmamalı, bir meseleyi tüm yönleriyle, nesnel ve doğru bir biçimde ele almalıdır. Farklı görüşlerin duyulmasına ve kamusal tartışmaya olanak sağlanmalıdır.”⁴⁸ şeklinde ifade etmektedir.

Haberlerin yorumdan uzak bir şekilde verilmesinin yanı sıra dürüst bir biçimde bilgileri aktarmaya Thom Meens, “Medya kuruluşları güvenilir ve çoğulcu olmalıdır; haber, yorum ve görüş iç içe geçmemelidir. Bunların yanında medya olup biteni dürüst bir biçimde aktarmalıdır.”⁴⁹ şeklinde yaklaşmaktadır.

Haberlere yorum karıştırılmasının köşe yazısından farksız olacağını savunan Nilgün Tütal Cheviron, “Haberde yoruma yer verilmemesi gerektiği, aksi takdirde basındaki

⁴⁷ **Muhabir-Habercinin Temel Kitabı**, Anadolu Ajansı Yayınları, İstanbul, 2018, s. 228

⁴⁸ Thom Meens, “Ombudsman: Okur/izleyici ile Medya Arasındaki Kilit İsim”, **Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, (Çevrimiçi), <http://ilefarsiv.com/etik/wp-content/uploads/meens-ombudsman-okurizleyici-ile-medya-arasindaki-kilit-isim.pdf>, t.y., s.148

⁴⁹ Thom Meens, a.g.m., s. 148

haber/köşe yazısı ayrımının ortadan kalktığı saptaması sıkça dile getirilen bir önermedir.”⁵⁰ demektedir.

Medyanın yorumlu bir şekilde haber vermesinin son yıllarda artan bir oranda seyrettiği “Türkiye medyasının son yıllarda giderek artan oranda haberi yorumlaştırdığı görülmektedir. Haber ve yorum arasında kesin bir ayrım konulmaması medyada haberlerin yanlış hazırlandığı eleştirilerine zemin hazırlamaktadır.”⁵¹ şeklinde ifade edilmektedir.

Terör olaylarının yaşandığı dönemlerde objektifliğin ne kadar sağlanabileceği bir tartışma konusudur:

“Savaş ve kriz ortamlarında objektifliğin mümkün olup olmadığı konusu yeni bir tartışma değildir. Temel olarak gazeteci/muhabir, objektif olmayı çalışmalıdır. Diğer görüş ise bire bir objektifliğin imkansız olduğunu savunur. Buna göre muhabirin de yargıları vardır ve tarafsız olması mümkün değildir. Bunun doğruluk payı varsayıldığında muhabir kendi fikri ile haber arasına bir mesafe koymasını bilmelidir.”⁵²

Terör olaylarının yaşandığı dönemde, yoğun bilgi akışının yanı sıra hissedilen yoğun duygular özellikle medyada çalışanların duyguları ve hissettikleri ile verilmesi gereken bilgilerin zorunluluğu ile örtüşmeyebilmektedir. Haberin objektiflik taşıması gerektiği ifade edilmektedir.

⁵⁰ Yasemin G. İnceoğlu, Nebahat A. Çomak, **Metin Çözümlemeleri**, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2009, s. 214

⁵¹ Sevdâ Alankuş (Der.), **Habercinin El Kitabı**, IPS İletişim Vakfı Yayınları, İstanbul, 2003, s. 62

⁵² **Muhabir-Habercinin Temel Kitabı**, s. 120

İKİNCİ BÖLÜM

YAYIN YASAĞI

Son dönemde toplumda büyük etki yaratacak olayların ardından getirilmesiyle gündeme gelen yayın yasakları, özellikle terör olaylarının yaşandığı dönemlerde tartışma konusu olmuştur. Bilgilendirmeye ihtiyaç duyulan bu dönemlerde, getirilen yayın yasakları ile bu bilgilendirmeler kısıtlanabilmektedir. Yaşanan kısıtlamalar ile birlikte ortaya atılan iddialar neticesinde bir bilgi karmaşası yaşanabilmektedir. Bu noktada bilgilerin doğru bir şekilde aktarılması büyük önem taşımaktadır.

2.1.Yayın Yasağı Tanımı

Medyanın kamuyu bilgilendirme ve kamunun haberdar olma hakkına karşılık olarak egemen güçlerce getirilen yayın yasakları bu hakları engellemektedir. Bu engellemeyi tanımlayan sansür ya da yayın yasağı kavramı ise genel anlamıyla yasal metinlere dayanarak yönetim erklerinin yaşanan olaylarla ilgili herhangi bir yazılı metin veya görselin kamuoyu ile paylaşılmasını engellemesi şeklinde tanımlanabilmektedir.

“Son zamanlarda, demokratik düzende yeri olmayan ve belki çok kısıtlı hallerde uygulanması savunulan “yayın yasağı” kavramını duymaya başladık, hatta bu durumun basın açısından sansür niteliği taşıdığı ve basın hürriyetinin özüne müdahale edildiği eleştirileri yapıldı. Bu eleştiriye göre kamu otoritesi; duymak ve duyulmasını istemediği, kamuoyunda konuşulup tartışılmanın önüne geçmeyi amaçladığı haberlerin yayın ve yayımını engellerken, kendisini öven, destekleyen, en azından ağır eleştiri altında kalmasına ve gündemi meşgul edip aleyhine olabilecek gerçeklerin gündemde yer almasına neden olmayan haberleri ise desteklemektedir.”⁵³

Yayın yasağı, sansür olarak da değerlendirilebilmektedir. Ahmet Yücel, Sansür Yönetmeliği’nden aktardığı bilgiye göre sansürü şu şekilde ifade etmektedir:

⁵³ Ersan Şen, “Yayın Yasağı”, **Haber 7**, 10 Aralık 2017, (Çevrimiçi), <http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1243805-yayin-yasagi>, Erişim tarihi: 4 Ekim 2018

“Bakanlar Kurulunun 13.06.1966 tarih ve 6/6583 sayılı kararı ile Resmi Gazete’de yayımlandıktan sonra yürürlüğe giren Sansür Yönetmeliği’nin 3. maddesinin (a) bendinde sansür, şu şekilde tanımlanmıştır: “Söz, yazı, resim ve sesle yapılan her türlü yayınların ve haberleşmelerin, yapılmalarından ve gönderilen her çeşit mersulelerin alıcılarına varmasından önce Devlet tarafından kontrol edilmek üzere alınan emniyet tedbirleridir.”⁵⁴

Yücel, sansürün bir kısıtlama olduğunu ifade ederken bu kısıtlamayla birlikte ileri sürülen düşüncelerin tehlikeli olarak değerlendirilebileceğini belirtmektedir. Aynı zamanda sansürün basın ve haberleşme özgürlüğüyle ilgili olduğunu savunmaktadır:

“Sansür, kamu otoritesini veya toplumsal düzeni bozabilecek olan ya da bozabileceği varsayılan düşünce ve görüşlerin kısıtlanmasıdır. Bir düşüncenin, bir fikrin sansür edilebilmesi için yazılması veya konuşulması gerekmektedir. Sansür, bazı düşüncelerin, fikirlerin sadece geçersiz olduğunu ifade etmez, aynı zamanda, bunların ileri sürülmesinin bir tehlike yaratacağını da öngörür. Kişilerin, düşündüklerini istedikleri biçimde, zamanda ve yerde açığa vurma ve tartışma serbestisi ile yakından ilgili olan sansür, düşünce ve ifade özgürlüğünün, dolayısıyla da basın ve haberleşme özgürlüğünün denetlenmesiyle ilgilidir.”⁵⁵

Akademisyen Esra Arsan, "Sivil İtaatsizlik ve Sivil İtaatsizlik Bağlamında Bir Araştırma: Gazeteci Gözüyle Sansür ve Otosansür"⁵⁶ adlı makalesinde temel hakları engellemeye yönelik olarak uygulanan sansürü şu şekilde tanımlanmaktadır:

"Sansürün tanımı, özgün bir iletimin (mesajın) tamamını ya da bir bölümünü bloke etmeyi, düzenlemeyi ve manipülasyonunu içeren uygulama olarak yapılmaktadır. Basında, gerçek anlamıyla sansür haber ya da diğer yazınsal türlerin görüntü ve fotoğrafların devletin bir kurumu özellikle de kolluk kuvvetleri tarafından yayınlanmasını engellemektir. Sansür genellikle kitle iletişim araçları tarafından üretilip dağıtılan bilgiyi

⁵⁴ Ahmet Yücel, **İletişim Özgürlüğü ve Medyada Özdenetim**, Uzmanlık Tezi, 2012, s. 42

⁵⁵ Ahmet Yücel, **a.g.e.**, s. 42

⁵⁶ Esra Arsan, "Sivil İtaatsizlik ve Sivil İtaatsizlik Bağlamında Bir Araştırma: Gazeteci Gözüyle Sansür ve Otosansür", **Cogito Dergisi**, Sayı 67, Ağustos 2011

bastırma ve çarpıtma süreci olarak algılanmakla birlikte, bu süreç hem özendirme hem de yasaklama biçiminde gerçekleştirilmektedir. (Bülbül 2001: 293)."

Bora Ataman ise, sansürün iki tanımı olduğunu ifade etmektedir:

"Sansürün, dar ve geniş olmak üzere iki tarifi bulunmaktadır. Dar anlamıyla sansür, herhangi bir haber, fikir ya da sanatsal bir ifadenin yayınlanmadan önce devletin yetkili organları tarafından muayeneden geçirilmesi, zararlı görünen yerlerinin kırılarak onaylanması ya da hepten yasaklanması anlamına gelir. Ancak geniş anlamıyla, yayımlanmadan önce bir muayene söz konusu olmadığı hallerde bile, devletin her türlü baskısını ve ifadeyi engelleyici yasaklamalarını ifade eder. Hasan Refik Ertuğ; "bilimsel açıdan sansür, fikirlerin ve haberlerin toplanması ve yayılması hareketlerine karşı yöneltilen bütün engellemelerdir" der."⁵⁷

Yalnızca gazetecilik faaliyetlerinin başladığı ilk dönemlerde değil, yazının yaygınlaşmaya başladığı dönemlerden itibaren karşımıza çıkan, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde de yayın yasaklarına rastlanmaktadır. Basın tarihinin her döneminde karşılaşılan yayın yasağı ve sansür, her dönemde de tartışma yaratmıştır. Düşünce özgürlüklerinin ve işleyen demokrasilerin bulunduğu ülkelerde dahi karşılaşılan yayın yasağı ve sansür, ifade özgürlüğünü, haber alma özgürlüğünü ve düşünce özgürlüğünü yeniden sorgulanır hale getirmiştir. Özellikle Türk basın tarihi ile ilgili kaynaklarda 2. Abdülhamit döneminde yoğun olarak karşılaşıldığı ifade edilen sansür, günümüzde de büyük etki yaratan olayları geri planda bırakacak şekilde tartışılmaktadır.

Terör dönemlerinde yayın yasağı ile haber alma ve ifade özgürlüğünün durdurulamayacağını savunan Fatih Keskin ve Ayça Sümeyra Oruç, milli güvenliğin tehdit edildiği durumlarda kısıtlamaların yapılabileceğini belirtmektedir:

"Savaşlar, terör amaçlı saldırılar, doğal afetler ve benzeri olağanüstü durumların ortaya çıkardığı kriz zamanlarında da ifade ve haber alma

⁵⁷ Bora Ataman, "Türkiye'de İlk Basın Yasakları ve Abdülhamid Sansürü", **Marmara İletişim Dergisi**, Sayı 14, Ocak 2009, s.29

özgürlüğü esas olup, yayın hizmetleri önceden denetlenemez ve yargı kararları saklı kalmak kaydıyla durdurulamaz. Ancak, millî güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hâllerde yahut kamu düzeninin ciddî şekilde bozulmasının kuvvetle muhtemel olduğu durumlarda, Başbakan veya görevlendireceği bakan geçici yayın yasağı getirebilir.”⁵⁸

Türkiye’de yayın yasaklarının kapsamı, genel olarak RTÜK’ün internet sayfasında belirttiği üzere iki temel duruma yönelik olmaktadır: bunlardan birincisi; Patlama anı, patlama sonrası olay yeri, kamu görevlilerinin olay yerinde yürüttükleri çalışmalar, yaralı ya da hayatını kaybeden kişilere ait görüntüler; ikincisi ise resmi makamlarca yapılan açıklamalar dışında şüphelilerle ilgili (bulundukları yer, kullandıkları araç, vb.) bilgilerdir.⁵⁹

Fikret İlkiz ise yayın yasaklarını hukuki zemindeki yerini şu şekilde ele almaktadır:

“Bir yandan bilgilenme hakkına önem verilen bir dönem yaşanırken, diğer yandan konulan “yayın yasakları” ile asıl amaca uygun düşmeyen sınırlandırmalar sadece demokrasiye aykırılıklar yaratıyor. Bir de hukuka aykırılıklar artık “alışkanlıklar” yaratmaya başlıyor. En tehlikelisi de hukuka aykırılıkların alışkanlığa dönüşmesidir. Giderek yayın yasakları alışılmış ve sıradan önlemler olarak kabul edilmeye başlanırsa: her olayda ortaya çıkan “yayın yasaklarıyla” hukuka aykırı olarak yaratılan mazeretler meşrulaştırılmış olur.”⁶⁰

2.2. İfade Özgürlüğü ve Yayın Yasağı

Yasal metinlerle güvence altına alınan ifade özgürlüğünün, yine anayasal metinlerle sınırlandırılabilceği belirtilmektedir. Özellikle büyük etki yaratan olayların meydana geldiği dönemlerde getirilen yayın yasakları ile birlikte bilgi alışverişi, kamuoyunu bilgilendirme, bilgi paylaşma sınırlandırılabilir.

⁵⁸ Fatih Keskin, Ayça Sümeyra Oruç, “Kamusal İrade Oluşumu Bağlamında Basın ve İletişim Özgürlüğü-Türkiye’de Yayın Yasaklarının Hukuki Temelleri Üzerine Bir İnceleme”, **Ankara Barosu Dergisi**, 2016/2, s. 221

⁵⁹ **Radio Televizyon Üst Kurulu (RTÜK)**, 2018, (Çevrimiçi), <https://www.rtuk.gov.tr/>

⁶⁰ Seveda Alankuş (Der.), **a.g.e.**

Esra Arsan ve Savaş Çoban tarafından hazırlanan “Medya ve İktidar-hegemonya, statüko, direniş-”⁶¹ kitabında Ceren Sözeri, “Dönüşen Medya Değişmeyen Sorunlar” başlıklı makalesinde değindiği basın özgürlüğünü ve gazeteciliği kısıtlayan sorunlar arasında yayın yasağını göstermiş ve örneklerle ele almıştır.

Yasal metinlerle güvence altına alınan basın özgürlüğünün bir sınırı olduğunu Suat Gezgin şu şekilde belirtmektedir:

“Anayasa’nın 28. maddesinde yer alan "basın, kanun hükmünde serbesttir" maddesinden de anlaşılacağı üzere basın belirli bir yere kadar hürdür ve kanunda belirtilen hükümlerin aksi bir durumda kolayca sansür edilebilir.”⁶²

Yayın yasağı kararlarının düşünceyi açıklama özgürlüğünün önünde bir engel olduğu düşüncesini Sevil Yıldız, şöyle ifade etmektedir:

“Düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünün önündeki en büyük engellerden birisi mahkemeler veya ilgili kurumlarca verilen yayın yasağı kararlarıdır. Gerek Basın Kanunu’ndan gerekse Ceza Muhakemesi Kanunu’ndan alınan yetkiyle mahkemeler soruşturma ve kovuşturma aşamalarında, nedenleri de açıklanarak, yazılı ve görsel basın ve medya kuruluşlarında somut olayla ilgili haber yapılması yasaklanmaktadır. Genel olarak, verilen yayın yasaklarının amacı, yargının amacına uygun işlemesini sağlamak olup, genelde kamu düzenini korumak olmaktadır.”⁶³

Yayın yasağı, çeşitli nedenlerle getirilebilmektedir. Çoğu zaman gerekçe olarak gösterilen “kamu düzeninin korunması” amacını ise Yıldız, şu şekilde aktarmaktadır:

“Kamu düzeninin korunması amacı; belirli sırların savunulması zorunluluğunu da yaratır. Kişisel sırların ihlali kişi hak ve haysiyeti ile ilgilidir. Devlet sırları ise devletin varlığının korunması amacıyla himaye görmektedir. Buna karşılık adli sırlar yargının amacına uygun işlemesine yöneliktir.”⁶⁴

⁶¹ Esra Arsan ve Savaş Çoban (Haz.), **Medya ve İktidar-Hegemonya, Statüko, Direniş-**, Evrensel Basım Yayın, İstanbul, 2014, s. 78-79

⁶² Suat Gezgin, a.g.m., s. 166

⁶³ Akt. Sevil Yıldız, a.g.m., s. 209

⁶⁴ Akt. Sevil Yıldız, a.g.m., s. 210

Yayın yasaklarının anayasal maddelerle birlikte kamu düzenini korumaya yönelik olarak sınırlandırma yaptığına dair ise Sevil Yıldız, şu bilgiyi aktarmaktadır:

Bu sınırlar içerisinde sırların korunması amacıyla basın yoluyla düşünce açıklama hürriyeti sınırlandırılırken, kamu düzeninin korunmasına yönelik bir sınırlama gerçekleştirilmektedir. Böyle bir durumda düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlandırılmasının nedeni yine anayasada yer alan kurallara dayanmaktadır.⁶⁵

2.3.Gazetecilik ve Yayın Yasağı

Demokratik rejimlerde dördüncü güç olarak ifade edilen ve kamuoyuna hizmet etmesi gerektiği belirtilen gazetecilik, anayasal düzlemde alınan güçle yayın yasağı uygulamasıyla karşı karşıya kalabilmektedir. Özellikle büyük etki yaratan toplumsal olaylar sonrasında getirilen yayın yasağı, olayla ilgili kamuoyunun bilgilendirilmesini güçleştirmektedir. Yayın yasakları özellikle doğru bilgilendirme noktasında sorunlara neden olmaktadır.

Emrah Alparslan Konukman, getirilen yayın yasaklarının halkı korku ve paniğe iten yayınların önüne geçmesi noktasında önemli olarak değerlendirmektedir:

“Terör saldırısının halkta korku ve paniğe yol açtığı kamuoyunu etkilediği dönemlerde kontrol mekanizmaları devreye girmektedir. Terör olayları sonrasında gerçekleştirilen televizyon yayıncılığında her ülkenin dinamikleri farklı tepkilerle bu süreci kontrol etmeye çalışmaktadır. Türkiye’de yaşanan terör saldırıları sonrası yapılan yayıncılığa Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından yayın yasağı getirilerek müdahale edilebilmektedir. Zira, yayınlarda verilen bilgi ve görüntülerin halkı korkuya, paniğe ve endişeye sevk ettiğine ilişkin bulgular bulunmaktadır.”⁶⁶

Terör gibi sıcak gelişmelerin yaşandığı dönemde yapılan yayınlarda dikkat edilmesi gereken noktalar belirtilmiştir. Yapılan yayınlarda dikkatsizce verilen bilgiler olayların seyrine etki edebilmektedir.

⁶⁵ Sevil Yıldız (Akt.), a.g.m., s. 210

⁶⁶ Emrah Alparslan Konukman, a.g.m., s. 53

Bülent Çaplı ve Oğuzhan Taş, terör dönemlerinde terör olaylarına dair bilgi toplarken, gazetecilerin dikkat etmesi gereken noktaları şöyle anlatmaktadır:

“Özellikle terör, saldırı ve rehin alma gibi durumlarda güvenlik güçlerinin operasyonlarını tehlikeye atacak ayrıntıların verilmemesine özen gösterilmeli, haber için bilgi toplarken güvenlik güçlerinin ve ilkyardım ekiplerinin çalışmalarına engel olunmamalıdır. Olay yerinden gelen her bilgi belli bir değerlendirme süzgecinden geçirilmeli, gelen istihbaratın olası etkileri ve sonuçları göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin operasyonlar sırasında güvenlik güçlerinin telsiz haberleşmesinden elde edilen bilgileri kullanmak ya da telsiz konuşmalarını yayına vermek, görgü tanıklarının anlattıkları doğrulamadan yayınlamak, olayın kurbanları konusunda doğrulanmamış bilgi ve istihbarat üzerine haber yapmak, faillerin kimlikleri, amaçları ve talepleri konusunda spekülasyonlarda bulunmak da sonuçları bakımından tehlikeli olabilmektedir.”⁶⁷

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Ankara'daki terör saldırısının ardından yayınlardan dolayı 9 zanlının kaçtığını açıklamıştır. Açıklamada, "Şüphelilerin yerlerinin tespit edilip, yapılacak operasyonlarla gözaltına alınma işlemlerinin gerçekleştirilmesine çaba gösterildiği sırada, bazı basın yayın organları sorumsuzca davranarak, bir kısım şüphelilerin ad ve soyadlarının baş harflerini yazmak suretiyle haber yapmaları neticesinde, bombalama eylemi ile kuvvetli irtibatları olduğu düşünülen 9 kişinin kaçmasına sebep olmuşlardır. Kaçan kişiler hakkında Sulh Ceza Hakimliğinden 'Yoklukta tutuklama' kararı alınmıştır."⁶⁸ ifadelerine yer verilmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün aldığı karara göre ise patlama ve bombalı saldırı ve benzeri olaylarda ilk 30 dakikada yapılacaklar listesinde gerekiyorsa yayın yasağı kararının alınması yer almaktadır.⁶⁹

⁶⁷ Bülent Çaplı ve Oğuzhan Taş, "Kriz Haberciliği", **Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi**, (Çevrimiçi), <http://ilefarsiv.com/etik/wp-content/uploads/tas-capli-kriz-haberciligi.pdf>, s. 248

⁶⁸ "Ankara'daki Terör Saldırısında Flaş Gelişme", **Sabah Gazetesi**, 19 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/19/ankaradaki-teror-saldirisinda-flas-gelisme>, Erişim tarihi: 13 Ekim 2018

⁶⁹ "Ambulanstan Önce Yayın Yasağı", **Yeniçağ Gazetesi**, 1 Mayıs 2016, (Çevrimiçi), <http://www.yenicaggazetesi.com.tr/ambulanstan-once-yayin-yasagi-136505h.htm>, Erişim tarihi: 30 Eylül 2018

Kitle iletişim araçları aracılığıyla, olayla ilgili bilgi alamayan kamuoyu, sosyal medyadan bilgi almayı denemektedir. Yoğun bilgi akışının olduğu sosyal medyada büyük etki yaratan olaylarda paylaşılan fotoğraf, gönderi gibi paylaşımlar olayların doğru olup olmadığını sorgulatmaktadır. Yetkili birimlerin açıklamalarına ve kitle iletişim araçlarının doğru bilgi aktarımlarına en çok ihtiyaç duyulan bu dönemde yanlış bilgilendirmelere, manipülasyonlara ve dezenformasyonlara sıklıkla rastlanabilmektedir. Aynı zamanda yayın yasakları, gazetecinin rolünü de sorgulatmaktadır.

Rifat Serav İlhan, getirilen yasakların bilgi kirliliğine ve güven sorgulamasına neden olduğunu şöyle ifade etmektedir:

“Yasaklar, kısıtlamalar kabaca terörle mücadelenin medya ayağında pek işe yaramıyor, hatta zararı oluyor demek yanlış olmaz. En önemli zararı ise, kamuoyunun ve gazetecilerin hükümete, resmi yetkililere olan güveninin azalmasına ve bilgi kirliliğine zemin hazırlanmış olması.”⁷⁰

Doğru ve gerçek bilginin aktarılması konusunda gazeteciliğin rolünü BBC Muhabiri Fergal Keane şu şekilde aktarmaktadır:

"Gazetecilik sanatı her şeyden önce, gerçeğin kutsanması olmalıdır. Milyonlarca insan bizi izler, dinler. Çünkü biz gerçeğin çıkarlarını her şeyden üstün tutarız. Güven, bizim anahtar sözcüğümüzdür. Bu değiştirilemez bir ilkedir; mirasımız ve misyonumuzdur. Gazetecinin temel yükümlülüğü, gerçekleri aktarmaktır.”⁷¹

Atilla Girgin ise gazeteciliğin temel görevini gerçek, açık ve dürüst olarak ifade etmektedir:

"Gazetecinin temel görevi, olayları gerçek, açık ve dürüst bir biçimde betimlerken, habere konu olan bireye (bireylere) ve onun (onların) yakınlarına yönelik yarar ya da zararlar toplumun "dünyanın gerçek! yüzünü görüp öğrenme" gereksinimini dengelemektir. Bu

⁷⁰ Rifat Serav İlhan, a.g.m.

⁷¹ Atilla Girgin, **Gazeteciliğin Temel İlkeleri**, Der Yayınları, İstanbul, 2008, s. 143

denge de meslek etik'i ilkeleri çerçevesinde "bilgi aktarma ve örnek olma" ölçütleri özenle değerlendirilerek kurulmalıdır."⁷²

Temel görevi bilgi aktarımı olan gazeteci ise bu durumda üzerine düşen görevi yerine getirememekte ve görevini sorgulatmaktadır. Yerini sorgulatan gazeteci, okuyucunun güvenini sağlayamamaktadır. Kitle iletişim araçlarından bilgi alamayan ve yayın yasakları ile birlikte kitlesini sosyal medyaya yönlendirmek zorunda kalan gazeteci, gazeteciliğin temel ilkelerini yerine getirememektedir.

Ulusal medyada olduğu gibi uluslararası medyada da terör olayları sonrasında aynı sorunlarla karşılaşmaktadır. Gizem Melek ve Huriye Toker, bu durumu “Ulusal medyaya getirilen yayın yasağına benzer şekilde uluslararası medyanın da olayı sıklıkla resmi kaynaklara dayandırması, terörün küreselleşen bir haber dili yarattığını ortaya koymaktadır.”⁷³ şeklinde değerlendirmektedir.

Rifat Serav İlhan da, liberal demokratik ülkelerde dahi bu tür kısıtlamaların yaşanabileceğini aktarmaktadır:

“Terörizmin başarı kazanmasında medyanın çok önemli bir rolü olduğu görüşü, hükümetlerin medya üzerinde baskı kurmasına ve terörizmle ilgili yayınlara sınırlamalar getirilmesine neden olur. Terör eylemleri sonrası medyaya hükümetler tarafından yasaklar getirilmesi esasında dünyadaki pek çok devletin zaman zaman başvurduğu bir yöntem. Liberal demokratik Batılı devletlerde dahi medyaya yönelik baskılar, yasaklar ve cezalar kamuoyunda tepki ve eleştirilerin konusu oluyor.”⁷⁴

Özellikle terör olayları sonrasında verilen yayın yasağı kararları kimi görüşe göre haklıdır:

“... mesleki refleks ve rekabetin, otokontrollü bir yayının yapılmasına engel olabildiği varsayılmaktadır. Bu da doğal olarak halkta korku ve paniğe neden olabilecek bir yayının yapılabilmesine neden olabilecektir.

⁷² Atilla Girgin, **a.g.e.**, s. 149

⁷³ Gizem Melek, Huriye Toker, **a.g.m.**, s. 178

⁷⁴ Rifat Serav İlhan, **a.g.m.**

Dolayısıyla, RTÜK'ün yayın yasağının da bu nedenle normal karşılanabileceği düşünülmektedir.”⁷⁵

Emrah Alparıslan Konukman, yayın yasaklarının getirilmesinin bir nedeni olarak yayınların içeriğinin gösterilebileceğini ifade etmektedir:

“RTÜK'ün terör olayları sonrası getirdiğı yayın yasağına ilişkin, insanların haber alma özgürlüğüne engel olunduğına ilişkin eleştiriler yer almakla birlikte; bu yasağın temelinde ise, yayınların içeriğı belirtilmektedir. Peki, yayın yasağı medya mensupları açısından nasıl algılanmaktadır, bu yasağı doğru buluyorlar mı? Zira, yapılan yayınların içeriğı, yayınlanan görüntü ve aktarılan bilgilerden dolayı bu tür yayın yasakları getirilmektedir.”⁷⁶

Özellikle devlet yetkililerince yayın yasağının yerinde olduğına dair açıklamalar yapılmaktadır. Dönemin AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Çelik, Reyhanlı saldırısı sonrası yaptığı açıklamada yayın yasağının gerekli olduğunu şu ifadelerle anlatmaktadır:

“Bakan orada kesinleşmiş verilere dayanarak halkı bilgilendiren insandır. Meseleyi bizzat yerinde inceleyen insandır. Çok zaman gazeteciler kulis haberlerini, birbirlerinden duyduklarını, sokaktan geçen birinin anlattığını da haber atlatma endişesiyle haber yapabiliyorlar. Bu gibi olaylarda meselenin sükûnetle götürülmesi için yayın yasağı gerekliydi. Ülkemizde böyle hadiseler olduğı zaman kan gölü manzaralarını gösterenler, insan organlarını teşhir etmeye varıncaya kadar şahit olduk. Dolayısıyla insanların acılarını derinleştirmemek için yayın yasağı gerekliydi.”⁷⁷

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın dönemin Başdanışmanı Bülent Gedikli, ise yaptığı açıklamada " 'Yayın yasağına ne gerek var' diyenlere, terör propagandası ve terörün amacı olan topluma korku salınmasının önüne geçmek için koyuluyor. Bir başka boyutu ise faillele ilgili ipucu elde edildiğinde yapılacak operasyonların başarılı olabilmesi için koyuluyor. Medya maalesef daha önce yaşadığımız acı terör

⁷⁵ Emrah Alparıslan Konukman, a.g.m., s. 55

⁷⁶ Emrah Alparıslan Konukman, a.g.m., s. 65

⁷⁷ “Reyhanlı İçin Yayın Yasağı Neden Kondu”, **NTV**, 13 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <https://www.ntv.com.tr/turkiye/reghanli-icin-neden-yayin-yasagi-konu,r9vx7UulwE--WRxeBimcVQ>, Erişim tarihi: 30 Eylül 2018

olaylarında 'terörü kınayıp sağduyu vurgusu yapmak' yerine halkı galeyana getirecek şekilde yayın yasağı yaptığı için yani insan odaklı yayın ilkesini hiçe saydığı için böyle yasaklara gerek oluyor." ifadelerini kullanmıştır.

"Batı'da niye yayın yasağı koyulmuyor?" diyenlere tepki gösteren Gedikli, "Fransa'daki olayda gazeteler, televizyonlar ve sosyal medyada bir tane kanlı fotoğraf, parçalanmış ceset resmi yayınlamadı. Türkiye'de ise medya, özellikle sosyal medya photoshoplanmış başka vakalara ait resimleri paylaşarak toplumun canını daha da acıtıyor. Saldırıların asıl amacının ne olduğunu, neye hizmet ettiğini Independent'ın şu açıklamasından anlayabilirsiniz; 'Saldırının korku uyandırdığını ve Türkiye'nin giderek tehlikeli şekilde istikrarsızlaştığı yönünde endişeleri artıracak' yazdı." şeklinde açıklama yapmıştır.⁷⁸

Yayın yasaklarının ne kadar yararlı olduğunun tartışmalı bir konu olduğu da ifade edilmektedir:

“Bu tür yasakların ne kadar yararlı olduğu konusu ise tartışmalı. Her şeyden önce terör örgütlerinin ilk amaçlarından biri, devletlerin demokratik imajını zedelemek ve uluslararası alandaki seviyesini düşürmektir. Dolayısıyla yasaklar, öncelikle terör örgütlerinin bu amacına ulaşmasına yardımcı olur.”⁷⁹

Yaşanan terör olaylarının ardından toplumda bir kaos ortamının oluşmasının yanı sıra getirilen yayın yasakları ile birlikte bilgi kirliliği, tartışmalı konular, teyit edilmeden servis edilen ya da paylaşılan bilgiler ortaya çıkabilmektedir:

“Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesine göre; 'bilgi edinme' hakkı bir insanlık hakkıdır. Dolayısıyla 11 Mayıs 2013 tarihinde Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde 51 kişinin ölümüne neden olan patlamayla ilgili olarak Reyhanlı Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilen yayın yasağı, iletişim bilimciler ve bazı hukukçular tarafından 'sansür' olarak nitelendirildi. Yasak sonrası sosyal medyada olayla ilgili hızla yayılan

⁷⁸ “Neden Yayın Yasağı Getiriliyor”, **Sabah Gazetesi**, 15 Mart 2016, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/03/15/neden-yayin-yasagi-getiriliyor>, Erişim tarihi: 4 Ekim 2018

⁷⁹ Rifat Serav İlhan, a.g.m.

bilgiler ve iddialar ise kamuoyunda ciddi bir bilgi kirliliğine ve kafa karışıklığına yol açtı.”⁸⁰

Yanlış verilen haberler, teyit edilmeden ortaya atılan her iddianın haberleştirilmesi büyük etki yaratan olayların yaşandığı dönemlerde kaos ortamının artmasına neden olabilmektedir. Savaş Çoban, bu dönemlerde olayların net bir şekilde ayrıntılı olarak ele alınması gerektiğini anlatmaktadır. Kitapta “Yanlış haber sorunu elbette ki yeni bir olgu değil. Basılı ya da dijital tüm medya kuruluşlarının etkilendiği bu sorun, bilinçli ve yönlendirici kötü niyetli kaynakların dışında, medya organizasyonlarının araştırma ve nitelik eksikliklerinden de besleniyor.”⁸¹ denilerek haber sitelerinin karşılarına gelen her iddiayı doğrulamadan haberleştirmesine değinilmiştir. Ayrıntılı bir şekilde konu ele alınarak medyanın ulaştığı bilgileri doğrulayarak paylaşması gerektiği ifade edilmiştir.

Hüseyin Kazan, medyadan ya da sosyal medyadan yayın yayılan bilgilerin resmi kanallar aracılığıyla yapılan bilgilendirmelerle durdurulabileceğini, aksi takdirde terör örgütlerinin yanlış bilgilerle olaylara abartılı bir biçimde yaklaşabileceğini ifade etmektedir:

“... Aynı zamanda, basın, halkı bilgilendirirken “fısıltı gazetesi” ile yalan yanlış bilgilerin halk arasında dolaşmasına da engel olmaktadır. Zira bilgilendirme resmî kanallardan veya medya tarafından yapılmadığı zaman örgütün yayın organları bu boşluğu doldurarak olayı çarpıtıp ve abartıp halka duyurma yoluna gitmektedir.”⁸²

Terör olaylarının yaşandığı dönemlerde “son dakika” adı altında medyanın bilgiler paylaşmasının, kamuoyunun bilgi almak adına medyaya sık sık yönelmesinden dolayı medyada reyting kaygısı taşınmasından kaynaklandığı belirtilmektedir:

“Terör hadiselerinin iyice araştırılmadan eksik veya yanlış bilgiler içerecek biçimde verilmesi ve takipçilerde soru işaretleri uyandırması, teröristler

⁸⁰ “Şiddet Olaylarında Yayın Yasağı”, **Milliyet Gazetesi**, 20 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <http://www.milliyet.com.tr/siddet-olaylarinda-yayin-yasagi/ombudsman/haberdetay/20.05.2013/1711086/default.htm>, Erişim tarihi: 30 Eylül 2018

⁸¹ Der. Savaş Çoban, **Medya ve Yalanlar**, Siyah Beyaz Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 56

⁸² Hüseyin Kazan, a.g.m., s. 127

lehine dezenformasyona neden olmaktadır. Çoğu zaman televizyonların reyting kaygısı ve haberi ilk önce verme amacı, terör eylemlerinin iyice araştırılıp sorgulanmadan izleyiciye aktarılmasına ve olayların etkisinin olduğundan daha büyük olmasına sebep olurken toplumdaki gerginliği ve korkuyu artırmaktadır. Özellikle “Son Dakika” veya “Flaş” koduyla duyurulan haberlerin etkisi çok daha fazla olmakta ve dikkatleri çok çabuk çekmektedir. Terör haberleri de genellikle bu şekilde verilmekte; çoğu zaman olay yerine yakın muhabirler varsa, onunla canlı bağlantı yapılarak olayın sıcaklığına kamuoyuna aktarılması sağlanmaktadır.”⁸³

Kriz dönemlerinde yaşanan gerek toplumsal kaos gerek medyadaki bilgi kirliliği ortamının enformasyona en çok ihtiyaç duyulan dönemler olduğu ve yapılan yanlış bilgilendirmelerin doğru olabilir şeklinde algılanabileceği ifade edilmektedir:

“Savaş, saldırı, salgın hastalık gibi uzun erimli krizlerde ise toplumsal paniğe ya da paranoyaya yol açabilen durumlar ortaya çıkabilmektedir. Kriz ya da felaketin duyulması ile birlikte oluşan endişe ortamında kamuoyu, yaşanan durumun “gerçekte ne olduğunu” anlayabilmek ve içinde bulunduğu belirsizliği giderebilmek için enformasyona ihtiyaç duymaktadır. Dolayısıyla kriz durumlarında haberciliğin toplumsal önemi katlanarak artmaktadır. Kamuoyu, böylesi bir toplumsal ortamda her türden malûmatı “hakikatin ifadesi” gibi algılayabilir/kabul edebilir.”⁸⁴

Bülent Çaplı ve Oğuzhan Taş da kriz dönemlerinde dolaşan kulaktan dolma, yalan yanlış bilgilerin toplumsal etkiyi tetikleyebileceğini belirtmektedir:

“... toplumun çok büyük bir kesiminin, krizin ilk safhalarında eriştiği haber ve bilgileri eleştirel bir süzgeçten geçirip değerlendirmesini ya da öğrendiklerinin geçerliğini sınamasını beklemek gerçekçi değildir. Kriz koşulları/ortamı, ortalıkta dolaşan kulaktan dolma söylentiler, kimi izlenimler ve tanıklıklar, manipölasyon amaçlı konuşmalar ve aktarımlarla bir tür “bilgi kirliliği”nin türemesine oldukça elverişlidir. Üstelik bu türden bir bilgilendirme, kriz halinin toplumsal bir sağduyu ortamında

⁸³ Hüseyin Kazan, a.g.m., s. 132

⁸⁴ Bülent Çaplı ve Oğuzhan Taş, a.g.m., s. 239

anlamlandırılabilmesine katkı sağlamak bir tarafa, toplumsal infiale yol açabilecek bir süreci tetikleyebilmektedir.”⁸⁵

2.4.Yayın Yasağı ve Sosyal Medya

Terör olaylarının ardından yayın yasağı getirilebilmektedir. Korku ve panik ortamının yaratılmasının önüne geçmesi beklenen yayın yasakları, günümüzde sosyal medyanın varlığıyla tam olarak uygulanamamaktadır. Medyaya yayın yasakları uygulansa da sosyal medyada yapılan bireysel paylaşımlar bu yasakların uygulanmasını güçleştirmektedir.

Yayın yasağının bir çözüm olmadığını Görkem Barındık şu şekilde değerlendirmektedir:

“... medya kamuoyunun bilgi edinme ve bilgi alma hakkını sağladığı için terör saldırılarının hemen ardından yayın yasağı getirilmemelidir. Ayrıca bu tip durumlarda yayın yasağının getirilmesi çözüm değildir. Çünkü teknolojinin gelişmesi ile insanlar Facebook, Youtube, Instagram vs. gibi sosyal medya mecralarında olayın oluş anını hemen aktarabiliyor, cenaze görüntülerini, yaralı insan fotoğraflarını toplum ile paylaşabiliyor.”⁸⁶

Terör örgütlerinin medya aracılığıyla yapamadığı propagandayı sosyal medya aracılığıyla yaptığını savunan Ali Murat Kırık, sabah.com.tr’ye verdiği röportajda konuyu şu şekilde ele almaktadır:

“Terör örgütleri sosyal medyayı yeni bir silah haline getirdi. İnternet üzerinden satın aldıkları bot hesaplarla algı oluşturarak propaganda yapan terör örgütleri, sosyal medyada gündemi belirliyor. (...) Kişiler, ajanslar hatta sosyal medya fenomenleri üzerinden temin edilebilen bot hesaplar, terör örgütü propagandaları yaparak milli duyguları zedelemeye yöneliyor.

⁸⁵ Bülent Çaplı ve Oğuzhan Taş, a.g.m., s. 239

⁸⁶ Görkem Barındık, “Terör Eylemlerinde Yayın Yasağı”, **İndigo Dergisi**, 14 Mart 2016, (Çevrimiçi), <https://indigodergisi.com/2016/03/teror-eylemlerinde-yayin-yasagi/>, Erişim tarihi: 1 Ekim 2018

Bilgi kirliliği oluşturarak vatandaşların devlete olan güvenini zedelemeye çalışıyor.”⁸⁷

Getirilen yayın yasakları ile birlikte ana akım medyadan haber alamayan kamuoyu, bilgi almak için sosyal medyaya başvurmaktadır. Olayların sıcaklığı ile sosyal medyada paylaşımlar yapılmaktadır. Bu paylaşımlar çoğu zaman kaos ortamının oluşmasına sebep olmaktadır. Ali Argun Karacabey, bu noktada sosyal medya kullanıcılarını sorumlu davranmaya davet etmektedir:

“... çok önemli bir özgürlük ve kendini ifade etme alanı olan sosyal medya, kullanıcılar dikkat etmezlerse bir süre sonra inandırıcılığını önemli ölçüde yıpratacak gibi görünüyor. Bugün hâlâ bu kanalın bu kadar itibar görmesinin temel nedeni klasik haber kanallarından toplumun yeterli bilgi alamadığına inanması olarak gözüktüyor, ancak siz kendinize çekidüzen vermezseniz birileri size zorla çeki düzen veririr kuralının sosyal medya için de geçerli olduğunu unutmayarak, tüm kullanıcıların sorumlu davranması gerekiyor.”⁸⁸

Medyada terör dönemlerinde bilgi akışı çok yoğun olduğundan, yanlış bilgiler sosyal mecralarda dolaşmaktadır. Tokgöz, bu duruma şöyle bir yorum getirmektedir:

“Unutmayalım dünyada dakikada bir 98 bin tweet atılıyor. Bunların çoğunluğu spam ve sahte. Aynı şekilde sahte Facebook, Twitter ve Instagram hesapları ise işin cabası. Sosyal medya bizlere iyi ve güzel hizmet sunuyor da, acaba sundukları doğru mu? Bu sorunun yanıtını doğru verebilmek için her zaman dikkatli bir şekilde düşünmek zorundayız. Vereceğimiz yanıtın doğruluğunu sorgulamalıyız.”⁸⁹

RTÜK tarafından yayınlanan bir belgede son dakika olarak verilen bilgilerle ilgili dikkat edilmesi gereken noktalar paylaşılmıştır. Olağanüstü dönemlerde yapılması gereken yayınlarla ilgili bilgiler yer almıştır. Buna göre; “Resmi makamlarca

⁸⁷ “Terörün Algı Aracı Sosyal Medya”, **Sabah Gazetesi**, 7 Aralık 2017, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/yasam/2017/12/07/terorun-algi-araci-sosyal-medya>, Erişim tarihi: 4 Ekim 2018

⁸⁸ Ali Argun Karacabey, “Sosyal Medya ve Terör”, **Dünya Gazetesi**, 21 Mart 2016, (Çevrimiçi), <https://www.dunya.com/kose-yazisi/sosyal-medya-ve-teror/27542>, Erişim tarihi: 4 Ekim 2018

⁸⁹ Oya Tokgöz, **a.g.e.**, s. 84

dağıtılan görüntü ve bilgiler dışındaki varsa patlama, yaralanan ya da hayatını kaybedenlere ait görüntü, olay anı ve sonrası vatandaşların yaşadığı korku ve paniği gösteren görüntüler, fail ve olaya iştirak etme şüphesi bulunanların isimleri, soruşturmanın gizliliğini ihlal edebilecek benzer bilgi, sunucu veya muhabirlerin ajitasyon içeren abartılı ifadeleri, terör örgütlerinin amaçlarına hizmet edebilecek yayınlar, olayın sıcaklığı geçmesine rağmen gün boyu ekranda kalan son dakika, sıcak haber gibi yazılar, yayın akışının kesilerek sürekli yayın yasağına neden olan olaya ilişkin görüntülere yer verilmesi yayın yasağının kapsamında değerlendirilecek.”⁹⁰ denilmiştir.

Terör eylemi gibi, toplumlarda kaos ortamının olduğu durumlarda bu kaos ortamına bir önlem olarak getirilen yayın yasakları, son dönemde bilgi paylaşımı için kullanılan sosyal medya aracılığıyla etkin olamayabilmektedir. Sosyal medyanın varlığı ile yapılan bilgi aktarımları bu kaos ortamlarının artmasına sebep olabilmektedir.

2.5. Medya Özdenetimi

Yaşanan korku ve panik ortamına önlem olarak bazı terör olayları sonrasında yayın yasağı getirilebilmektedir. Haber alma ve verme ihtiyacının en çok yaşandığı dönemler olan terör dönemlerinde getirilen yayın yasakları, kimilerince haksız bulunurken kimilerince haklı bulunmaktadır. Yapılan yayınlarla halkı korku ve paniğe iten ayrıntılar çoğu zaman olayla ilgili yanlış bilgilerin de verilmesine neden olmaktadır. Bu gibi durumlara çözüm olarak medyanın kendi özdenetimini oluşturarak hassas, sağduyulu ve dikkatli bir şekilde yayın yapması önerilmektedir:

“Ülkemizin günümüzde karşı karşıya kaldığı terörizm tehdidi de göz önüne alındığında, medya temsilcileri, iletişim ve güvenlik uzmanları, karar vericilerle birlikte bir medya stratejisinin hazırlanması ve üzerinde uzlaşılan yayın ilkelerinin belirlenmesi artık bir zorunluluk.”⁹¹

⁹⁰ “RTÜK'ten "Son Dakika" Yasağı”, **Bianet**, 2 Şubat 2017, (Çevrimiçi), <https://m.bianet.org/bianet/ifade-ozgurlugu/183231-rtuk-ten-son-dakika-yasagi>, Erişim tarihi: 2 Ekim 2018

⁹¹ Rifat Serav İlhan, **a.g.m.**

Yasemin İnceoğlu, yayın yasağının çözüm olmadığını medyaya bu konuda düşen görevler olduğunu, öz-denetim ve sorumlu gazetecilik anlayışını verdiği röportajda şöyle anlatmaktadır:

“... Bu da medyanın kendi öz denetimiyle sağlanabilir, yayın yasağıyla değil. Devleti hükümetin basın etiğini denetleme gibi bir görevi yoktur ve olamaz da. Yayın yasağının bir de caydırıcı bir tarafı var, gazetecilere bu konuda haber yapmamaları gerektiği konusunda açık bir mesaj verilmiş oluyor, bu da bazı ‘uslu ve itaatkâr gazetecileri’ kolaylıkla gönüllü bir biçimde otosansüre götürebiliyor.”⁹²

İnceoğlu aynı röportajda “... Sırf devlet kanalıyla halkın bilgilendirilmesi de ‘Demek ki iktidar kamuoyundan bir şeyler saklıyor onun için yalnızca kendi kanallarına izin veriyor’ türden iddialar yayan fısıltı gazetesinin devreye girmesine olanak tanımış oldu.”⁹³ ifadelerini kullanmaktadır.

İnceoğlu, başka bir röportajında yayın yasağının sansür olduğunu ve bilgi kirliliğine olanak sağladığını belirterek medyanın yine ancak kendisi tarafından belirlenen etik kurallarla denetlenebileceğini söylemektedir:

“Medya çalışanlarının mesleklerini icra ederken uymaları gereken birtakım etik davranışlar ilkeleri vardır, bunu tayin eden medyanın kendisidir, mekanizmanın adı da oto-kontroldür, yani öz-denetim. Sağlıklı bir öz-denetim mekanizması ‘özgürlük-hak-sorumluluk’ üçlemesi içinde işler.”⁹⁴

İsmail Çağlar ise “... medyanın alan dışı aktörler yani idare ve hukuk yerine alanın kendisi tarafından düzenlenip denetlenmesi, kısaca özdenetimin gerçekleşmesi. Medya, kendi sektörel ilke ve kurallarını belirleyip özdenetim standartları ve

⁹² “Şiddet Olaylarında Yayın Yasağı Sorunu”, **Milliyet Gazetesi**, 20 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <http://www.milliyet.com.tr/siddet-olaylarinda-yayin-yasagi/ombudsman/haberdetay/20.05.2013/1711086/default.htm>, Erişim tarihi: 30 Eylül 2018

⁹³ “Şiddet Olaylarında Yayın Yasağı Sorunu”, **Milliyet Gazetesi**, 20 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <http://www.milliyet.com.tr/siddet-olaylarinda-yayin-yasagi/ombudsman/haberdetay/20.05.2013/1711086/default.htm>, Erişim tarihi: 30 Eylül 2018

⁹⁴ “Reyhanlı Haberlerine Yayın Yasağı Sansürdür”, **Bianet**, 13 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <https://m.bianet.org/bianet/insan-haklari/146582-reyhanli-haberlerine-yayin-yasagi-sansurdur>, Erişim tarihi: 2 Ekim 2018

işleyişini oluşturmamakça, doğan boşluğu medya dışı aktörler dolduracak; denetim ihtiyacını yine medya dışı aktörler karşılayacak.”⁹⁵ şeklinde düşünmektedir.

Çağlar, “... sorumlu yayıncılık anlayışını örnek alıp özdenetim konusunu gündemine almalı. Türkiye’de medya sektörü, özdenetimi sağlayıp daha sorumlu ve ahlaki yayıncılığı benimsemediği müddetçe, yayın yasaklarını kaçınılmaz hale getirmeye devam edecek.”⁹⁶ diyerek sorumlu yayıncılığın yayın yasağına çözüm olacağını belirtmektedir.

Muhabir-Habercinin El Kitabı’nda medyanın sorumlu ve etik duyarlılık sergilemesine dair “Son zamanlarda terörün farklı biçimlerde dünyanın her yerinde kendini göstermesi muhabir ve gazetecilerin sorumluluğunu artırmaktadır. Bu açıdan bakıldığında sorumlu ve etik duyarlılıkları yüksek basın mensuplarının olayların çözümüne yönelik katkıları son derece önemlidir.”⁹⁷ denilerek barış gazeteciliğine vurgu yapılmıştır.

Doğan Tılıç, “Öte yandan basında özdenetim sağlanması da, basın çalışanlarının kendi sorunlarına bir şekilde müdahale yolunu açacaktır. Gazetecilerin kendi özdenetim mekanizmalarını kurmaları, gerek siyasal iktidardan gerekse medya patronlarından gelecek sansür amaçlı uygulamaların da ortadan kalkmasına olanak sağlayabilir.”⁹⁸ diyerek özdenetimin de bir müdahale yolu açacağını ifade etmektedir.

Amacı mesaj vermek olan ve medyayı bu mesajı aktarırken bir araç olarak kullanmak isteyen terör eylemlerinde, bu amaca hizmet etmemek ve doğru bilgiyi aktarmak adına medyanın izleyeceği yol büyük önem taşımaktadır. Bu noktada bilgilendirme yapılırken medyanın özdenetimini sağlayarak bir kaosa sebep olmadan doğru bilgi paylaşımını yapması beklenmektedir.

⁹⁵ İsmail Çağlar, “Yayın Yasağının Çözümü Medya Özdenetimi”, **Aljazeera**, 2 Aralık 2014, (Çevrimiçi), <http://www.aljazeera.com.tr/gorus/yayin-yasaginin-cozumu-medya-ozdenetimi>, Erişim tarihi: 2 Ekim 2018

⁹⁶ İsmail Çağlar, a.g.m.

⁹⁷ **Muhabir-Habercinin Temel Kitabı**, s. 228

⁹⁸ Akt. Atilla Özsever, **a.g.e.**, s. 245

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YAYIN YASAĞI GETİRİLEN OLAYLARIN İNCELENMESİ

Türk basın tarihinin farklı dönemlerinde kendini gösteren yayın yasağı, son dönemde de büyük etki yaratan toplumsal olaylarda ve devlet sırrı niteliği taşıyan olaylarda kendini göstermiştir. Bu çalışma, terör olayın niteliğinde toplumda büyük etki yaratan ve kaos ortamı oluşturan olaylara odaklanmaktadır. Bu bağlamda çalışma, son dönemde Türkiye’de ardından yayın yasağı getirilen olaylara ilişkin olarak; 2013 yılında Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde yaşanan patlama, 2015 yılında Ankara’da tren garında meydana gelen patlama ile 2017’nin ilk saatlerinde İstanbul’da Reina isimli eğlence mekânında meydana gelen saldırıyı kapsamaktadır.

Çalışmada öncelikli olarak olaylara ilişkin detaylara yer verilerek getirilen yayın yasağının gerekçesi ve belirtilmişse yayın yasağının kaldırılmasına ilişkin resmi metin ile birlikte ele alınacaktır. Ardından çalışmaya konu olarak seçilen olaylara ilişkin haber incelemesi yapılacaktır.

Haber incelemesi kapsamında ana akım medyadan üç gazetenin internet sitesi seçilerek arama motorunda ağırlıklı olarak olayların meydana geldiği tarih ve ikinci günü esas alınarak anahtar kelime ile arama yapılmıştır. Farklı yayın kuruluşlarına ait olmasına dikkat edilerek üç gazetenin internet sitesi seçilmiştir. Bu gazeteler; haberturk.com, hurriyet.com.tr ve sabah.com.tr’dir.

Haberturk.com, hurriyet.com.tr ve sabah.com.tr’ye olayın ilk sıcaklığıyla girilen haberler öncelikte olacak şekilde, olaya dair kaç haber girildiği ve haberlerin içerikleri tespit edilmiştir. Çalışmada, seçilen internet sitelerinde özellikle girilen ilk haberlerde kullanılan dili, değinilen ayrıntıları incelemek ve olayın hemen arkasından yayın yasağı getirildiği esas alınarak ikinci günlerinde girilen haberlerin içeriğine de bakılarak kullanılan dili ve genel tutumlarını tespit etmek amaçlanmıştır.

Yayın yasağının toplumu kaos ortamından korumak amacıyla getirildiği göz önünde bulundurularak, çalışmada medyanın buna ne kadar uyum sağladığı ya da kullandığı dil ile olaylara temkinli bir dil ile mi yaklaştığı, galeyana getirir bir dil mi kullandığı tespit edilecektir.

3.1. Hatay-Reyhanlı Saldırısı

Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde 11 Mayıs 2013 tarihinde 52 kişinin ölümüne, 146 kişinin yaralanmasına neden olan iki ayrı bombalı saldırı düzenlenmiştir. Bombalı araçlarla düzenlenen bu saldırı, 2015'te yapılan Ankara garı saldırısına kadar Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en kanlı ikinci saldırı olarak kayıtlara geçmiştir.⁹⁹

Saldırı, belediye binası önünde ilk bombalı aracın patlayıcı infilak etmesi sonucu saat 13.37'de gerçekleşmiştir. İkinci patlama saat 13.40'ta PTT binası yakınında bombalı aracın patlaması sonucunda gerçekleşmiş ve belediye binası önü ile PTT binası çevresindeki siviller ölmüş ve yaralanmıştır.¹⁰⁰

Saldırıyla ilgili olarak 32 şüpheli gözaltına alınmış bunlardan 20'si tutuklanmıştır. Saldırının arkasında Nasır Eskiocak liderliğinde Esad rejimi yanlısı Suriye gizli servisi El Muhaberat bağlantılı bir silahlı grup olduğu iddiası üzerinde durulmaktaydı. 23 Şubat 2018'de Ankara 9. Ağır Ceza Mahkemesi saldırıya ilişkin davada kararını açıkladı. 33 sanığın yargılandığı davada, saldırının faili ve planlayıcısı olmakla suçlanan bir numaralı sanık Nasır Eskiocak 53 kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırıldı. 9 sanık hakkında 53'er kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, 11 sanık hakkında "örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek" ve "suçluyu kayırmak" suçlarından 20'şer yıla, iki sanık hakkında da "örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek" suçundan 15'er yıla kadar hapis cezası istenmişti.¹⁰¹

3.1.1. Reyhanlı Saldırısı ve Yayın Yasağı

Reyhanlı Cumhuriyet Başsavcılığı, ilçede meydana gelen patlamalar sonrasında görsel, yazılı ve internet yayın organlarında, delil niteliğinde bulunan olay yerinin,

⁹⁹ "Cumhuriyet Tarihinin En Kanlı Saldırısı", **Posta Gazetesi**, 11 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <http://www.posta.com.tr/cumhuriyet-tarihinin-en-kanli-saldirisi-176448>, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2018

¹⁰⁰ "Reyhanlı Katliamına Göz Yumdu", **Vatan Gazetesi**, 12 Mayıs 2017, (Çevrimiçi), <http://www.gazetevatan.com/-reyhanli-katliamina-goz-yumdu--1066037-gundem/>, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2018

¹⁰¹ "53 Kişinin Öldüğü Reyhanlı Saldırısı Davasında Karar", **NTV**, 23 Şubat 2018, (Çevrimiçi), <https://www.ntv.com.tr/turkiye/53-kisinin-oldugu-reyhanli-saldirisi-davasinda-karar,K3Cr1pHBL0Wppch-2814Fg>, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2018

yaralı ve ölümlerin görüntülerinin yayımlandığının tespit edildiğini belirterek, yayın yasağı getirilmesi talebinde bulunmuştur. Talebi değerlendiren Reyhanlı Sulh Ceza Mahkemesi, yayın yasağı kararı almıştır.

Mahkeme kararında şu ifadelere yer verilmiştir:

*“Reyhanlı Cumhuriyet Başsavcılığının talebinin kabulü ile, Reyhanlı ilçesinde meydana gelen ve pek çok kişinin ölmesine ve yaralanmasına neden olan patlamayla ilgili söz konusu soruşturmaya ilişkin dosya ve soruşturma kapsamı içinde kalan olay yerinde ve olayda ölen ve yaralananlara ilişkin, olay içeriğine ilişkin her türlü sesli, görüntülü ve yazılı ve görsel medyadaki yayınlar ile internet ortamındaki bu kapsamdaki bilgilerin Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) madde 153 ve diğer maddeleri gereğince yayınlanmasının ve gösterilmesinin yasaklanmasına karar verildi.”*¹⁰²

RTÜK tarafından yayınlanan karar metninde soruşturmanın gizliliği gerekçe gösterilmiştir.¹⁰³

Ümit Alan, “Saray’dan Saraya Türkiye’de Gazetecilik Masalı” kitabında yayın yasağı getirilmesinin ardından Reyhanlı ile ilgili bilgi almak için yabancı kaynaklara başvurulduğuna değinerek, yayın yasağının ardından birbirinin aynısı atılan manşet başlıklarına örnek vermiştir:

“Reyhanlı Saldırısına ilişkin bilgiler verilerek Bombalı araçlarla düzenlenen saldırılar, Türkiye tarihinin en büyük terör eylemi olarak tarihe geçti, saldırının olduğu günlerde hiçbir şey bu netlikte bilinmiyordu; çünkü Reyhanlı Saldırısı’yla ilgili haberlere yayın yasağı getirilmiştir. İnsanlar tıpkı 70’lerdeki gibi BBC’ye kulak kesiliyor, başka yabancı kaynaklardan

¹⁰² “Reyhanlı Patlamalarına Yayın Yasağı”, **Radikal Gazetesi**, 11 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <http://www.radikal.com.tr/turkiye/reghanli-patlamalarına-yayin-yasagi-1133131/>, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2018

¹⁰³ “Mahkeme Yayın Yasakları”, **RTÜK**, (Çevrimiçi), <https://www.rtuk.gov.tr/mahkeme-yayin-yasaklari/5320/3926/2013-yili-mahkemelerin-yayin-yasagi-kararlari.html>, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2018

sağlıklı bilgi almaya çalışıyordu. İçerideyse medya, devletin bekası için üzerine düşeni yapmaya kararlıydı.”¹⁰⁴

3.1.1.1. Yayın Yasağının Kaldırılması

16 Mayıs 2013'te Hatay 1'inci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yayın yasağı kaldırılmıştır, böylece yayın yasağı 5 gün süreyle geçerli olmuştur.

Hatay 1'inci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yayın yasağı kaldırılmıştır. RTÜK'ün internet sitesinde de yayınlanan “yasak kaldırma” kararında şu ifadeler kullanılmıştır:

“Reyhanlı Cumhuriyet Başsavcılığımız tarafından yürütülmekte olan Reyhanlı İlçesinde meydana gelen ve birçok kişinin ölümüne ve yaralanmasına neden olan olaya esas olmak üzere; Reyhanlı Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararı ile; olayda ölen ve yaralananlara ilişkin ve olay içeriğine ilişkin her türlü sesli ve görüntülü yazılı ve görsel medyadaki yayınlar ile internet ortamındaki bu kapsamdaki bilgilerin yayınlanmasının ve gösterilmesinin yasaklanmasına, karar verilmiş olup; itiraz üzerine Hatay 1'inci Ağır Ceza Mahkemesinin itirazın kabulü ile Reyhanlı Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararının kaldırılmasına karar verilmiştir.”

“Hatay 1'inci Ağır Ceza Mahkemesinin Reyhanlı Sulh Ceza Mahkemesinin Yayın Yasağı Kararının Kaldırılmasına İlişkin Kararı

T.C. Reyhanlı Cumhuriyet Başsavcılığının, Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde 11 Mayıs 2013 tarihinde meydana gelen patlamayla ilgili olarak Reyhanlı Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilen yayın yasağı kararının itiraz üzerine Hatay 1'inci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kaldırıldığına ilişkin Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna gönderdiği 15/05/2013 tarihli ve 2013/1597 sayılı yazı aşağıda yer almaktadır. Yayın kuruluşlarının dikkatine önemle sunulur.”

“Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna

Cumhuriyet Başsavcılığımız tarafından yürütülmekte olan 11/05/2013 tarihinde Reyhanlı İlçesinde meydana gelen ve bir çok kişinin ölümüne ve yaralanmasına neden olan olaya esas olmak üzere;

¹⁰⁴ Ümit Alan, **Saray'dan Saray'a Türkiye'de Gazetecilik Masalı**, Can Yayınları, İstanbul, 2015, s. 297

Reyhanlı Sulh Ceza Mahkemesi'nin 11/05/20013 tarih ve 2013/584 nolu değişik iş numaralı kararı ile; yukarıda izah edilen olay yerine ve olayda ölen ve yaralananlara ilişkin ve olay içeriğine ilişkin her türlü sesli ve görüntülü yazılı ve görsel medyadaki yayınlar ile internet ortamındaki bu kapsamdaki bilgilerin CMK.md.153 vd. maddeleri gereğince yayınlanmasının ve gösterilmesinin yasaklanmasına, karar verilmiş olup; itiraz üzerine Hatay 1'inci Ağır Ceza Mahkemesinin 15/05/2013 tarih ve 2013/811 değişik iş sayılı kararı ile itirazın kabulü ile Reyhanlı Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2013/584 değişik iş sayılı kararının kaldırılmasına karar verildiği anlaşılmakla;

Hatay 1'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nin; 15/05/2013 tarih ve 2013/811 değişik iş sayılı yayın yasağının kaldırılmasına ilişkin kararının; gereğinin yapılması rica olunur."¹⁰⁵

*Yurt gazetesinin haberine göre, 12 Mayıs 2013'te kararın ardından bölgede çekim yapan iki gazeteci 'yayın yasağına uymadıkları gerekçesiyle' savcılık talimatıyla gözaltına alındı.¹⁰⁶

3.1.2. Reyhanlı Saldırısı Haberleri

Reyhanlı saldırısının birinci ve ikinci gününde yaşananlara dair yapılan haberlerden çalışma kapsamına 4 haber haberturk.com'dan, 3 haber hurriyet.com.tr'den, 2 haber sabah.com.tr'den olmak üzere toplam 9 haber incelenmiştir. Bu haberlerin başlıkları ve haberlerde olaylara ilişkin detaylarının yanı sıra girilen haberlere ait bir site ekran görüntüsü dâhil edilmiştir.

3.1.2.1. Haberturk.com – 11 Mayıs 2013 Haberleri

Haber 1: Haberturk.com'a "Hatay'da Çifte Saldırı!"¹⁰⁷ başlığıyla 11 Mayıs 2013 tarihinde saat 14.04'te girilen ilk haberde "Hatay'daki patlamalarda ölü sayısı 46'ya

¹⁰⁵ "Reyhanlı'ya Yayın Yasağı Kalktı", **Hürriyet Gazetesi**, 16 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/reghanli-ya-yayin-yasagi-kalkti-23293233>, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2018

¹⁰⁶ "Reyhanlı'da 2 Gazeteci Gözaltına Alındı", **Evrensel Gazetesi**, 12 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <https://www.evrensel.net/haber/56588/reghanlida-2-gazeteci-gozaltina-alindi>, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2018

yükseldi.” spotu kullanılarak “Hatay’ın Reyhanlı İlçesi’ndeki patlamalarda hayatını kaybedenlerden 15’inin cenazesi ailelere teslim edilmeye başlandı. Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde saat 13.55 sıralarında belediye binası önünde patlama meydana geldi. Bundan yaklaşık 15 dakika sonra da PTT binasının bulunduğu Cumhuriyet Caddesinde ikinci bir patlama yaşandı.” ifadeleri kullanılmıştır.

Metin içerisinde ayrıca alınan ilk bilgiler, ilk açıklamalara yer verilmiştir. Video ve foto galeri kullanılan haberde “büyük hasar oluştu, patlamanın şiddetiyle çevrede büyük panik yaşanırken, büyük hasarın meydana geldiği, daha büyük bir facianın yaşanmasının önüne geçti.” ifadeleri kullanılmıştır. Haberin son paragrafında “Facia Büyüyebilirdi” ara başlığı kullanılarak “Patlamaların Cumartesi gününe denk gelmesi daha büyük bir facianın yaşanmasının önüne geçti. Patlama hafta içi olmuş olsaydı sadece belediye binasında bile yüzlerce kişi hayatını kaybedebilirdi.” denilmiştir.

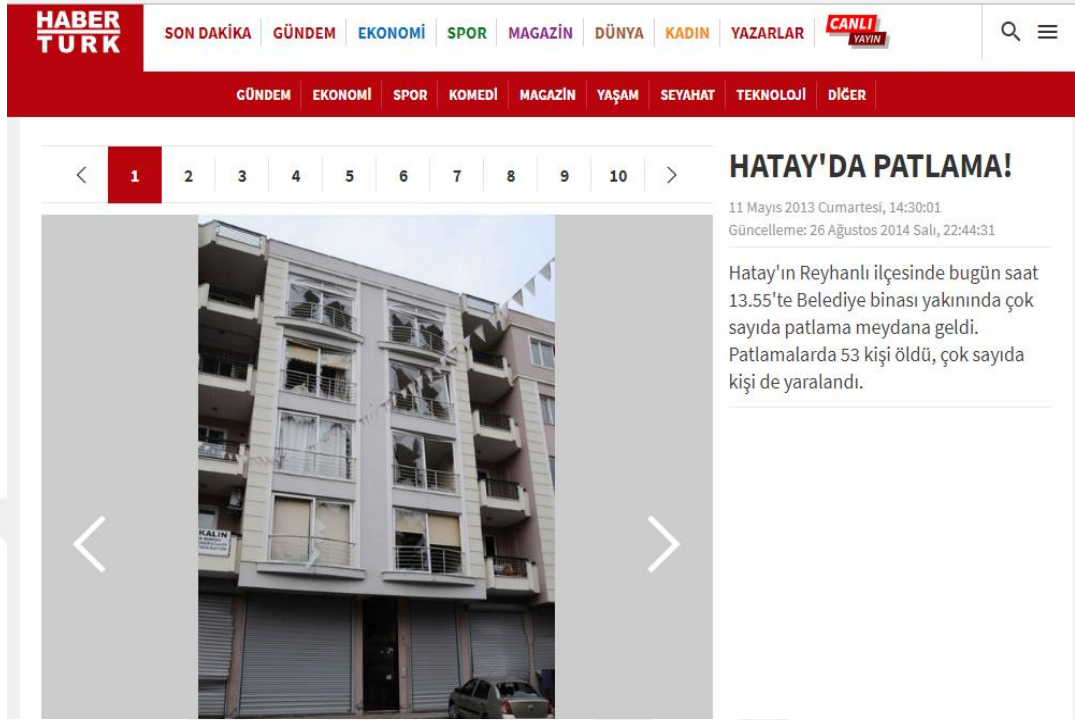
¹⁰⁷ “Hatay’da Çifte Saldırı!”, **Habertürk Gazetesi**, 11 Mayıs 2013”, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/gundem/haber/843547-hatayda-cifte-saldiri>, Erişim tarihi: 31 Ağustos 2018

Resim 3.1.

Haber 2: Girilen ilk habere “Hatay’da Patlama!”¹⁰⁸ başlığıyla saat 14.30’da fotoğraf galerisi eklenmiştir. Metin olarak ise “Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde bugün saat 13.55’te belediye binası yakınında çok sayıda patlama meydana geldi. Patlamalarda 53 kişi öldü, çok sayıda kişi de yaralandı.” ifadeleri kullanılmıştır. Galeride olay yerine ait 36 fotoğraf kullanılmıştır.

¹⁰⁸ “Hatay’da Patlama”, **Habertürk Gazetesi**, 11 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/galeri/gundem/427532-hatayda-patlama>, Erişim tarihi: 29 Ağustos 2018

Resim 3.2.

Haber 3: “İşte Patlama Anı!”¹⁰⁹ başlığıyla akşam saatlerinde girilen bir diğer haberde “Tam kaçıyorlardı ki...” üst başlığıyla fotoğraf ve video kullanılmıştır. Haber metni olarak ise “Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde bugün saat 13.55'te belediye binası yakınında 2 ayrı patlama meydana geldi. Patlamalarda 43 kişi öldü, en az 100 kişi yaralandı. Belediye binası yakınındaki ahşap bir ev patlamanın etkisiyle çöktü. Patlamanın etkisiyle ilçede elektrikler de kesildi. Polis çevrede geniş güvenlik önlemi aldı. Patlamanın şiddetiyle çevrede büyük panik yaşanırken Atatürk Caddesi'nde toplanan Türk gençler yoldan geçen Suriyelilere saldırdı. Onlarca kişi, yaya ve araçlarla geçen Suriyelilere saldırması üzerine olay yerine gelen polisler havaya ateş açarak kalabalığı dağıtmaya çalıştı.” ifadeleri kullanılmıştır.

¹⁰⁹ “İşte Patlama Anı”, **Habertürk Gazetesi**, 11 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/gundem/haber/843565-iste-patlama-ani>, Erişim tarihi: 29 Ağustos 2018

Resim 3.3.

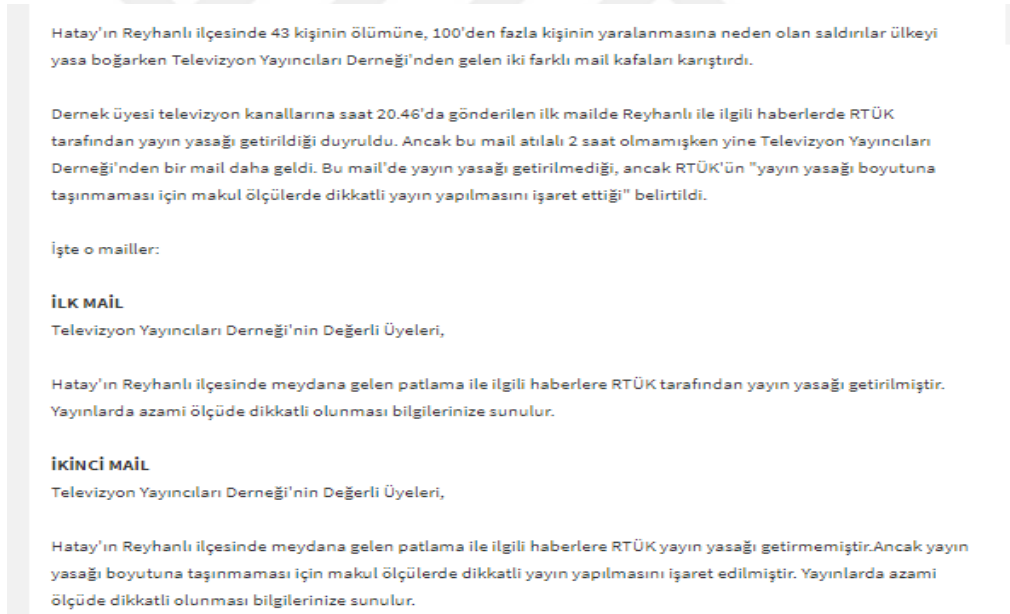
*Olayın ilk sıcaklığıyla verilen haberlerden sonra resmi makamlardan yapılan açıklamalara yer verilen 12 haber paylaşılmıştır.

Olayın meydana geldiği 11 Mayıs 2013 tarihinde köşe yazıları ve yorumlar haricinde olaya ilişkin verilen bilgilerin ve olayın ardından yapılan açıklamalara yönelik 17 haber girilmiştir.

Olayın ardından RTÜK yayın yasağı getirildiğini duyurmuştur. 12 Mayıs 2013 tarihinde olaya ilişkin 9 haber girilmiştir. Yayın yasağının getirildiği haberi 13 Mayıs'ta girilmiş ve bu haberin ardından olaya dair 7 haber girilmiştir.

12 Mayıs 2013 Haberleri

Haber 4: RTÜK tarafından duyurulan yayın yasağını Habertürk ikilemde kalarak karşılamıştır. Net bir şekilde yayın yasağı getirildiğini belirten bir haber yapılmamış ve Televizyon Yayıncıları Derneğinden yapılan açıklamalardaki ikilemi haberleştirmiştir. Öncelikle yayın yasağının olmadığı belirtilen bir mail atılmış, ardından yayın yasağı getirildiği belirtilmiştir. Yaşanan bu ikileme dair bir haber metni girilerek “RTÜK yayın yasağı getirdi mi?” spotu kullanılmış “Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde 43 kişinin ölümüne, 100’den fazla kişinin yaralanmasına neden olan saldırılar ülkeyi yasa boğarken Televizyon Yayıncıları Derneği’nden gelen iki farklı mail kafaları karıştırdı.”¹¹⁰ denilmiştir.

Resim 3.4.

12 Mayıs'ta yayın yasağının ardından yapılan açıklamalara dair 8 habere yer verilmiştir.

¹¹⁰ “Televizyon Yayıncıları Derneğinden Kafa Karıştıran Mail”, **Habertürk Gazetesi**, 12 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/medya/haber/843631-televizyon-yayincilari-derneginden-kafa-karistiran-mail>, Erişim tarihi: 31 Ağustos 2018

3.1.2.2. Hurriyet.com.tr Haberleri - 11 Mayıs 2013 Haberleri

Hurriyet.com.tr’de Reyhanlı patlamasına dair 25 haber girilmiştir. Bu haberlerde video haber kullanımının fazlalığı dikkat çekmektedir. Girilen ilk haberden itibaren ilk gün 7 video haber girilmiştir.

Haber 5: Patlamayla ilgili girilen ilk haberde “Reyhanlı Cehenneme Döndü”¹¹¹ başlığı kullanılarak “Hatay’ın Reyhanlı İlçesi’nde bugün öğle saatlerinde kent merkezinde patlayıcı yüklü iki araçla düzenlenen terör saldırısında ilk belirlemelere göre 45 kişi yaşamını yitirdi, 100’den fazla kişi de yaralandı. Adalet Bakanı Sadullah Ergin, İçişleri Bakanı Muammer Güler ve Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu incelemelerde bulunmak için Hatay’a geldi.” ifadeleri kullanılmıştır.

Haberin giriş cümlesi “Suriye’deki iç savaşın ardından ülkelerinden kaçanların sığındığı sınır illerimizde meydana gelen terör saldırısı ve patlamalarda en çok can kaybı yaşanan olay bugün Hatay’ın Reyhanlı İlçesi’nde meydana geldi.” şeklindedir. Terör saldırısı ve patlamalar ifadesi art arda kullanılmıştır, ayrıca en çok can kaybı yaşanan olay ifadesine yer verilmiştir.

Haber içerisinde “İlçe merkezini kana bulayan bombalı saldırıların ardından halk paniğe kapılırken” ifadesi bulunmaktadır. Haberin devamında ara başlıklarda “Enkazlarda Ceset Olduğu İddiası” ve “Bomba Düştü İddiası” başlıklarıyla olayla ilgili iddialara yer verilmiştir.

Haber içerisinde olay anına ilişkin fotoğraf galerisi ve video bulunmaktadır. Daha önce meydana gelen saldırıya ilişkin bilgilere yer verilerek gönderme yapılmıştır.

¹¹¹ “Reyhanlı Cehenneme Döndü”, **Hürriyet Gazetesi**, 11 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/reghanli-cehenneme-dondu-23257089>, Erişim tarihi: 31 Ağustos 2018

Reyhanlı cehenneme döndü

refid:23257089 ilişkili resim dosyası

HATAY'ın Reyhanlı İlçesi'nde bugün öğle saatlerinde kent merkezinde patlayıcı yüklü iki araçla düzenlenen terör saldırısında ilk belirlemelere göre 45 kişi yaşamını yitirdi, 100'den fazla kişi de yaralandı. Adalet Bakanı Sadullah Ergin, İçişleri Bakanı Muammer Güler ve Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu incelemelerde bulunmak için Hatay'a geldi.

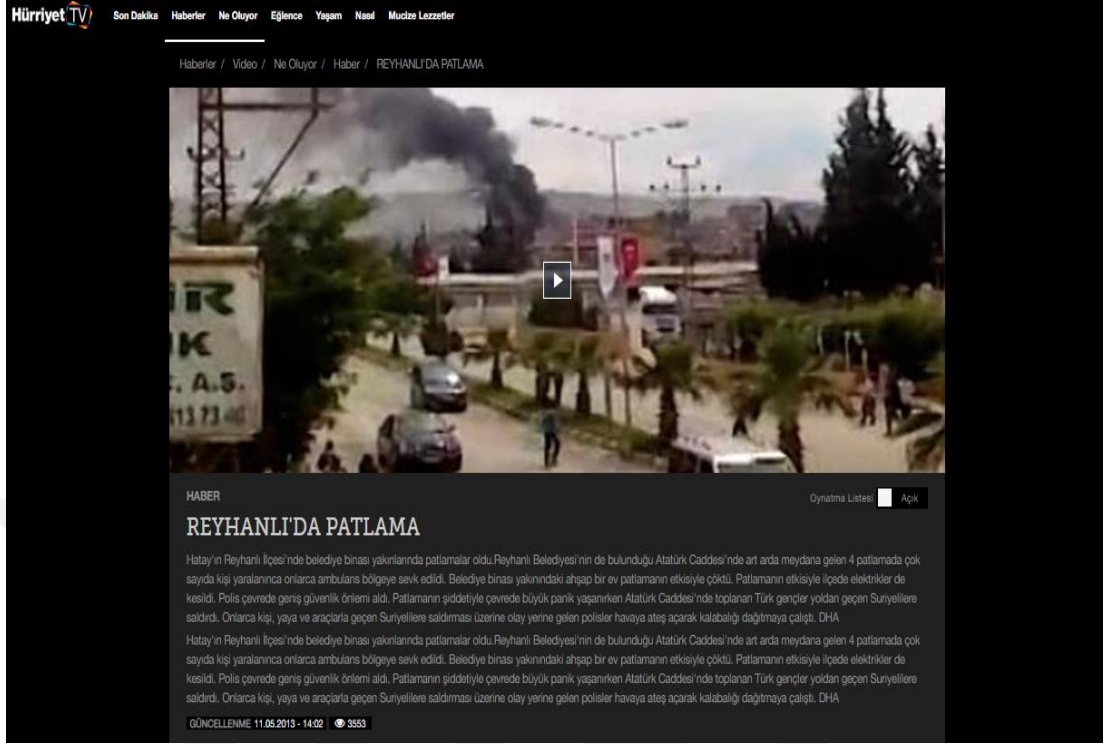
İlgili Gündem Haberleri

- 25 yaş + 28 gün + 15 bin TL
- Almanya'nın FETÖ sırları
- Babaya kızını dudaktan öpmekten 15 yıl
- Bisikletli turistler dehşeti yaşadı!
'Arkadaşımın üzerine alev topu düştü'
- İmzalar İnce'nin oyunu geçti

Resim 3.5.

Haber 6: İlk haberde “Reyhanlı’da Patlama”¹¹² başlığı kullanılarak olaya ait bir videoya yer verilmiştir. DHA imzalı haberde metin olarak şu ifadelere yer verilmiştir: “Hatay’ın Reyhanlı İlçesi’nde belediye binası yakınlarında patlamalar oldu. Reyhanlı Belediyesi’nin de bulunduğu Atatürk Caddesi’nde art arda meydana gelen 4 patlamada çok sayıda kişi yaralanınca onlarca ambulans bölgeye sevk edildi. Belediye binası yakınındaki ahşap bir ev patlamanın etkisiyle çöktü. Patlamanın etkisiyle ilçede elektrikler de kesildi. Polis çevrede geniş güvenlik önlemi aldı. Patlamanın şiddetiyle çevrede büyük panik yaşanırken Atatürk Caddesi’nde toplanan Türk gençler yoldan geçen Suriyelilere saldırdı. Onlarca kişi, yaya ve araçlarla geçen Suriyelilere saldırması üzerine olay yerine gelen polisler havaya ateş açarak kalabalığı dağıtmaya çalıştı.”

¹¹² “Reyhanlı’da Patlama”, **Hürriyet Gazetesi**, 11 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/video/reyhanli-da-patlama-77324>, Erişim tarihi: 31 Ağustos 2018

Resim 3.6.

*Patlamanın olduğu ana dair diğer video haberler “Reyhanlı’daki Patlamadan İlk Görüntüler”, “Reyhanlı’daki Dehşet Anını Böyle Çekti”, “Patlamanın Ardından Yaşananlar Amatör Kamerada”, “Patlamadan Hemen Sonra”, “Reyhanlı’da O Korkunç Patlamanın Olduğu An” ve “Mazot Patlaması Korkuttu” başlıklarıyla verilmiştir.

*Patlamaya ilişkin video haberlerin haricinde “Reyhanlı’da Ölü Sayısı 45”, olaya ilişkin iddialara yönelik olarak “Reyhanlı İddiaları”, “Reyhanlı’da Korkutan Gerilim”, “Belediye Binası’nda Korkunç Tablo”, “Reyhanlı’da Korkutan Üçüncü Patlama”, “Kimyasal İddiaların Merkez Üssü Reyhanlı”, Türkiye tarihine göndermenin yapıldığı “En Kanlı Saldırı” başlıklarıyla haberler girilmiştir.

Olayın ardından duyulan kan ihtiyacına dair “Kan Anonsu Sosyal Medyadan Geldi” başlıklı bir habere yer verilmiştir.

*Patlamanın ardından yapılan açıklamalara dair 9 habere yer verilmiştir.

12 Mayıs 2013 Haberleri

Haber 7: Olayın ardından ikinci günde “Katliam”¹¹³ başlığıyla girilen haberde “Suriye’deki iç savaştan kaçan bazı Suriyelilerin sığındığı Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde katliam gibi saldırı düzenlendi. Bomba yüklü iki aracın infilak ettirilmesi sonucu 46 kişi öldü, 29’u ağır 100’ü aşkın kişi yaralandı.” spotu kullanılmıştır. Olaya dair genel bir değerlendirme yapılmış ve genel bilgiler verilmiştir.

Haberler > Gündem Haberleri > Katliam

Gündem

Fehat DERVİŞOĞLU - Mehmet EZER - Murat KİBRİTOĞLU - Uluk AKTUĞ Ramazan ÇELİK / DHA | 12.05.2013 - 0

Katliam

refid:23261821 İlgili resim dosyası

Suriye’deki iç savaştan kaçan bazı Suriyelilerin sığındığı Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde katliam gibi saldırı düzenlendi. Bomba yüklü iki aracın infilak ettirilmesi sonucu 46 kişi öldü, 29’u ağır 100’ü aşkın kişi yaralandı

Resim 3.7.

¹¹³ “Katliam”, **Hürriyet Gazetesi**, 12 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/katliam-23261821>, Erişim tarihi: 31 Ağustos 2018

İkinci günde de video haber olarak “Reyhanlı’daki Patlamaların Hemen Ardından Yaşananlar” başlığıyla bir haber girilmiştir. Diğer video haberler ise “Reyhanlı’da Son Durum”, “Üniversite Öğrencilerinden Bazıları Reyhanlı’dan Ayrıldı”, “Reyhanlı’da Büyük Yas” başlıklı haberlerdir.

Video haberler haricinde patlamayla ilgili olarak, insan hikâyesi ve genel bilgiler içeren “Reyhanlı’da Türk Bayrakları Asıldı”, “Patlayan Otomobilde Bağlanmış Ceset”, “Yaralı Öğrenci Reyhanlı’daki Patlama Anını Anlattı”, “Hatay’da Protesto Yürüyüşü”, “Reyhanlı’da İki Gazeteciye Gözaltı”, “Başbakanlık Ofisi Önündeki Reyhanlı Protestosuna Gözaltı”, “Reyhanlı Patlamaları: 9 Gözaltı” başlıklı 7 haber girilmiştir. Bir de Reyhanlı patlamasının ardından ekonominin nasıl etkilendiğine dair bir haber girilmiştir.

Olayın ardından üzerinde durulan bir iddiaya dair “MİT Uyarmış” başlıklı bir haber paylaşılmıştır.

*Ayrıca resmi makamlarca yapılan açıklamalarla ilgili 13 haber girilmiştir.

*hurriyet.com.tr’de, yayın yasağı getirildiğine dair bir haber metnine rastlanmamıştır.

3.1.2.3. Sabah.com.tr Haberleri - 11 Mayıs 2013 Haberleri

Haber 8: sabah.com.tr’de yayınlanan ilk haberde “Hatay’da Patlama”¹¹⁴ başlıklı haber, “Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde, belediye binasının bulunduğu Atatürk Caddesi’nde bomba yüklü iki aracın infilak etmesi sonucu 41 kişi öldü, 100’e yakın kişi yaralandı. Belediye binası yakınındaki ahşap bir ev patlamanın etkisiyle çökerken, ilçede elektrikler kesildi.” spotu ile verilmiştir.

Haberin giriş cümlesinde 4 ayrı patlamadan söz edilmiştir. Foto galeri ve videoya yer verilen haberde, “İlçede Büyük Kaos” ara başlığı kullanılmıştır. Haberde “scud füzesi” ifadesi kullanılarak derin bir detaya değinilmiş ve bu konuya “Scud Füzesi

¹¹⁴ “Hatay’da Patlama”, **Sabah Gazetesi**, 11 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/Gundem/2013/05/11/hatayda-patlama>, Erişim tarihi: 2 Eylül 2018

“Reyhanlı Saldırısında Acı Detay” başlıklı haberde “Sabah Gazetesi’nde dün yer alan Alper Sancar imzalı haber 14 kişinin hayatını kaybettiği Cilvegözü saldırısının ikincisinin planlandığının deşifre edildiğini yazdı.” ifadeleri kullanılmıştır.

“Reyhanlı’daki Patlamada Korkunç Ayrıntı” başlıklı haberde detaylara yer verilmiştir. “Reyhanlı’da Üçüncü Bomba Yüklü Araç” başlıklı haberde “Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde meydana gelen iki patlamanın ardından bomba yüklü bir aracın daha bulunduğu öne sürüldü.” şeklinde bir iddiaya dair haber yapılmıştır.

“Reyhanlı’da Bir Patlama Daha” başlıklı haberde gerçekleşen üçüncü patlamanın haberi verilmiştir. “Reyhanlı’da Kimlik Tespit Çalışmaları Sürüyor” başlıklı haberde sürdürülen çalışmalara dair bilgiler verilmiştir.

*Olaya dair detayların yanı sıra resmi makamlardan yapılan açıklamaların yer aldığı 11 haber girilmiştir.

12 Mayıs 2013 Haberleri

Haber 9: “Reyhanlı’da Yine Karanlık Güçler”¹¹⁵ başlıklı haberde “Türkiye’de barış sürecini baltalamaya çalışan güçler harekete geçti. Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde 500 metre arayla bomba yüklü 2 araç patlatıldı. İlçe savaş alanına döndü. 43 kişi ölürken, 29’u ağır 100 kişi de yaralandı.” spotu kullanılmıştır.

¹¹⁵ “Reyhanlı’da Yine Karanlık Güçler”, **Sabah Gazetesi**, 12 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/gundem/2013/05/12/reghanlida-yine-karanlik-gucler>, Erişim tarihi: 2 Eylül 2018

Reyhanlı'da yine karanlık güçler

Türkiye'de barış sürecini baltalamaya çalışan güçler harekete geçti. Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde 500 metre arayla bomba yüklü 2 araç patlatıldı. İlçe savaş alanına döndü. 43 kişi ölürken, 29'u ağır 100 kişi de yaralandı

Giriş Tarihi: 12.5.2013

Türkiye'de barış sürecini hazmedemeyen sinsi eller, dün terör acısı yaşattı. Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde birbirine 500 metre mesafede bomba yüklü 2 araç patladı. İlk belirlemelere göre 43 kişinin öldüğü, 29'u ağır 100 kişinin de yaralandığı patlamalarda bazı binalar yıkıldı. Birçok binanın ve otomobilin hasar gördüğü patlamalarda ilçe savaş alanına dönerken, 2 dev çukur oluştu. Hatay'ın Suriye sınırında bulunan Reyhanlı ilçesinde dün saat 13.55'te Belediye Hizmet binası ile 500 metre mesafedeki PTT binasının bulunduğu Yenimahalle Cumhuriyet Alanı'nda bomba yüklü 2 araç patladı. Tam bir can pazarının yaşandığı patlamalarda ilk belirlemelere göre 43 kişi ölürken, 29'u ağır 100 kişi de yaralandı. Ölenler arasında ülkelerindeki savaştan kaçarak gelen Suriyeliler de bulunuyor. İlçeyi savaş alanına çeviren iki patlama yerinde de dev çukurlar açıldı. Bazı binalar çökerken, bazı binalarda da yangın çıktı. İki yüze yakın ev ve işyeri ile birçok otomobil hasar gördü. Patlamanın etkisiyle Belediye hizmet binasında büyük hasar oluştu. Patlama sonrasında işyerini kapatan vatandaşların ise evlerine gittiği görüldü.

İLK VIDEO GÖRÜNTÜSÜ DE ULAŞTI

Resim 3.9.

*Olayla ilgili ayrıntıların yer aldığı 3 haber girilmiştir.

“Reyhanlı’da Cenazeler Toprağa Veriliyor” cenazelerle ilgili son duruma yer verilmiştir. “9 Kişi Gözaltında” başlıklı haberde soruşturmaya dair kısa bir bilgi verilirken, yine aynı başlıklı ikinci haberde ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir.

*Olayla ilgili detayların yanı sıra resmi makamlardan yapılan açıklamalara dair 11 haber girilmiştir.

*sabah.com.tr, yayın yasağı getirildiğine dair 13 Mayıs 2013 tarihinde bir haber girmiştir.

3.2. Ankara-Gar Patlaması

Ankara'nın Ulus semtindeki Ankara Garı kavşağında 10 Ekim 2015 tarihinde düzenlenen bombalı intihar saldırısında 107 kişi hayatını kaybederken 500'ün üzerinde kişi yaralanmıştır. Saldırı, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en kanlı terör eylemi olarak kayıtlara geçmiştir.¹¹⁶

Sıhhiye Meydanı'nda 10 Ekim 2015'te "Savaşa İnat, Barış Hemen Şimdi, Barış Emek Demokrasi" konulu toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlenecekti. Öğle saatlerinde yapılacak mitingin toplanma yeri tren garı olarak belirlenmişti. Sabah saatlerinde ise patlama meydana gelmiştir.¹¹⁷

3.2.1. Gar Patlaması ve Yayın Yasağı

Saldırı sonrası RTÜK tarafından yayın kuruluşlarına geçici yayın yasağı getirilmiştir ve internet servis sağlayıcıları tarafından bazı sosyal medya (Twitter, Facebook) sitelerine erişim engeli uygulanmıştır.

Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimliği, 10 Ekim'de Ankara Garı'nda meydana gelen bombalı terör saldırısıyla ilgili soruşturma tamamlanıncaya kadar uygulanmak üzere, son dönemin en geniş kapsamlı yayın yasağı kararını almıştır.

Karar, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Anayasal Düzene Karşı İşlenen Suçlar Soruşturma Bürosu tarafından 14 Ekim'de medya kuruluşlarına “ivedi” ibaresiyle bildirilmiştir.

Kararda, “soruşturma dosyası kapsamı hakkında yazılı, görsel, sosyal medya ile internet ortamında faaliyet gösteren her türlü medyada her türlü haber, röportaj,

¹¹⁶ “Ankara Patlaması Cumhuriyet Tarihinin En Kanlı Saldırısı”, **Karar Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <http://www.karar.com/gundem-haberleri/ankara-patlama-cumhuriyet-tarihinin-en-kanli-saldirisi-45307>, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2018

¹¹⁷ “Ankara Tren Garı Kavşağında Patlama”, **Hürriyet Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankara-tren-gari-kavsaginda-patlama-30278748>, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2018

eleştiri ve benzeri yayınların yapılmasına yasaklanmasına karar verildiğinden, söz konusu kararın infaz edilmesi için gereği rica olunur”¹¹⁸ denilmiştir.

Fatih Keskin ve Ayça Sümeyra Oruç’a göre üzerinde durulması gereken bir başka nokta ise 17 Şubat Ankara saldırısı ile 10 Ekim Ankara saldırısına ilişkin mahkeme kararlarında ayrıca “eleştiri”nin de yasaklanması konusudur. Terör saldırıları nedeniyle verilen ve “kamu düzeni”, “milli güvenlik” gibi gerekçelere dayandırılan sınırlamanın neden “eleştiri”yi kapsadığı belli değildir.¹¹⁹

3.2.1.1. Yayın Yasağının Kaldırılması

10 Ekim 2015’te yaşanan olayın hemen arkasından ve 14 Ekim 2015’te “milli güvenlik” ve “toplum sağlığı” gerekçesiyle getirilen yayın yasağı, 19 Ekim 2015’te kaldırılmıştır. İkinci kararın ardından kaldırılan yayın yasağı 5 gün süreyle geçerli olmuştur.¹²⁰

3.2.2. Gar Patlaması Haberleri

Gar patlamasının birinci ve ikinci gününde yaşananlara dair yapılan haberlerden, çalışmada 6 haber haberturk.com’dan, 6 haber hurriyet.com.tr’den, 5 haber sabah.com.tr’den olmak üzere 17 haber incelenmiştir. Bu haberlerin başlıkları ve haberlerde olaylara ilişkin detaylarının yanı sıra girilen haberlere ait bir site ekran görüntüsü dâhil edilmiştir.

3.2.2.1. Haberturk.com -10 Ekim 2015 Haberleri

Olayın ardından haberturk.com’a 10 Ekim’de meydana gelen olayın detaylarına, yapılan ilk açıklamalara yer verilen 42 haber girilmiştir. Bu haberlerden son dakika şeklinde ve olayın detaylarını önceliğe alan 6 haber çalışmada incelenecektir.

¹¹⁸ “Ankara Katliamında Her Türlü Yayın Yasak”, **Hürriyet Gazetesi**, 15 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankara-katliaminda-her-turlu-yayin-yasak-30314293>, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2018

¹¹⁹ Fatih Keskin, Ayça Sümeyra Oruç, a.g.m., s. 220

¹²⁰ “Yayın Yasağı 5 Gün Sonra Kalktı”, **Medya Faresi**, 19 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <http://www.medyafaresi.com/haber/yayin-yasagi-5-gun-sonra-kalkti/756042>, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2018

Haber 1: Girilen ilk haberde “Ankara’da Terör Saldırısı: 86 Ölü, 186 Yaralı”¹²¹ başlığı kullanılmış daha sonra güncellenerek “Başbakanlık: ölü sayısı 95'e yükseldi!” başlığı kullanılmıştır. Haberde “Başbakanlık Koordinasyon Merkezi'nden alınan bilgiye göre, patlamada hayatını kaybedenlerin sayısı 95'e yaralıların sayısı ise 246'ya yükseldi” spotuna yer verilmiştir. Görsel olarak ise “Türkiye Yasta, 95 Ölü, 246 Yaralı Var” yazısı kullanılmıştır.

Haberin devamında Başbakanlık Koordinasyon Merkezi'nden yapılan açıklamada, "Saat 23.10 itibariyle, menfur saldırı sonucu 48'i yoğun bakımda 246 vatandaşımızın tedavisi devam etmektedir. Olayda 95 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir" bilgisine yer verilmiştir ve olayda hayatını kaybedenlerin listesi bulunmaktadır.

Resim 3.10.

¹²¹ “Ankara’da Tren Garına Giden Köprü Altında Patlama”, **Habertürk Gazetesi**, 11 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1138366-ankarada-tren-garina-giden-kopru-altinda-patlama>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

Haber 2: “Ankara'daki Patlamadan İlk Kareler...”¹²² başlığıyla foto galeri şeklinde eklenen haberde 139 görsel kullanılmıştır. Metin olarak “Ankara'da tren garına giden köprü altında patlama meydana geldi ölü ve yaralıların olduğu belirtiliyor. İşte Ankara'da gerçekleşen patlamadan ilk kareler... Ankara Tren garının bulunduğu bölgede nedeni henüz belirlenemeyen büyük bir patlama meydana geldi.” ifadeleri kullanılmıştır.

Böylesine acı bir durumda haberde, “işte ilk kareler” ifadesi kullanılmıştır ve fotoğrafın fazlalığı da dikkat çekmektedir. Bu iki durumun haberi tıklatmaya yönelik olduğu düşünülebilmektedir.

Resim 3.11.

¹²² “Ankara’daki Patlamadan İlk Kareler”, **Habertürk Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/galeri/gundem/451991-ankaradaki-patlamadan-ilk-kareler#>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

Haber 3: “Ankara'daki Patlamada 'Canlı Bomba' Şüphesi”¹²³ başlığıyla girilen haberde “Ankara'da tren garına giden köprü altında meydana gelen patlamaya canlı bombanın neden olduğu iddia edildi” spotu kullanılmıştır. Haber metni olarak “Tren garının bulunduğu bölgede nedeni henüz belirlenemeyen büyük bir patlama meydana geldi. Olay yerinde ölü ve yaralıların olduğu bildirildi. Patlamanın olduğu bölgeye, sağlık ekipleri ve itfaiye gönderildi. Sıhhiye Meydanı'nda bugün "Savaşa İnat, Barış Hemen Şimdi, Barış Emek Demokrasi" konulu toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlenecekti. Mitingin toplanma yeri tren garı olarak belirlenmişti. Bölgede canlı bombanın patlatıldığı iddia ediliyor. Tarihi tren garının da büyük hasar aldığı öğrenildi.” ifadeleri kullanılmıştır.

Haberin fotoğrafında flulaştırılmış bir görüntü kullanılmıştır. Ölü sayısına ya da olayın büyüklüğüne dair henüz net bir bilgi olmadığından “tarihi tren garı da zarar gördü” denilmiştir.

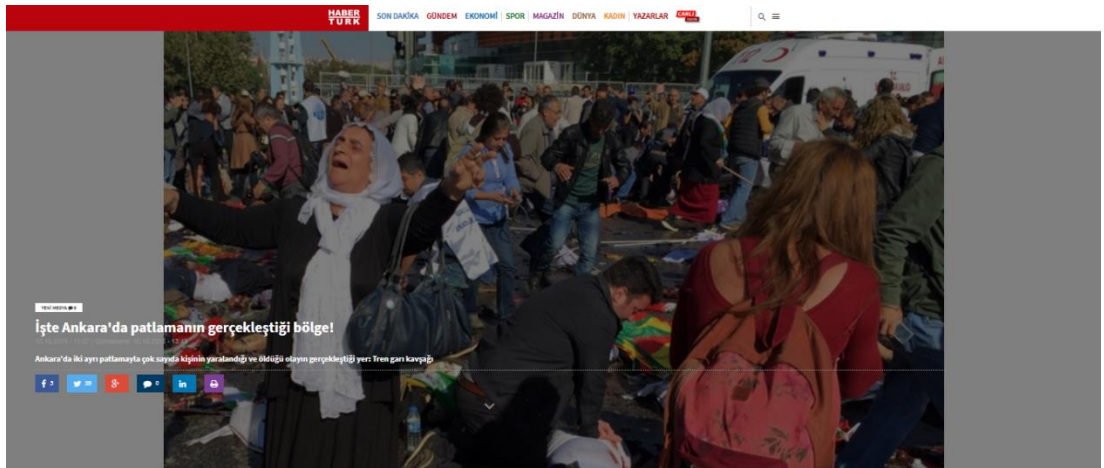
Resim 3.12.

¹²³ “Ankara’daki Patlamada Canlı Bomba Şüphesi”, **Habertürk Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1138398-ankaradaki-patlama-canli-bomba-suphesi>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

Akşam saatlerinde canlı bomba şüphesinin netlik kazanmasına yönelik olarak “Saldırıyı Yapanlar 2 Canlı Bomba Çıktı”¹²⁴ başlıklı haber girilmiştir. Haberde metal bilyelerle güçlendirilmiş TNT patlayıcıları ifadesiyle detay bir bilgiye değinilmiştir. Haberin içerisinde Suruç’a benzerliğine değinilmiştir.

Haber 4: “İşte Ankara’da Patlamanın Gerçekleştiği Bölge”¹²⁵ başlıklı haberde “Ankara’da iki ayrı patlamayla çok sayıda kişinin yaralandığı ve öldüğü olayın gerçekleştiği yer: Tren garı kavşağı.” spotu kullanılmıştır. Haber metninde şu ifadeler yer verilmiştir: “Ankara’da tren garına giden köprü’nün altında sivil toplum kuruluşlarının düzenlediği Emek, Barış ve Demokrasi Mitingi öncesinde patlama meydana geldi. Gruplar Sıhhiye Meydanı’nda bugün düzenlenecek olan "Savaşa İnat, Barış Hemen Şimdi, Barış Emek Demokrasi" konulu toplantı ve gösteri yürüyüşü için patlamanın gerçekleştiği bölgede toplanma kararı almıştı.”

Haberde bölgeye dair herhangi bir bilgi vermeden mitingle ilgili ifadeler kullanılmış ve haberin devamında başlıktan bağımsız bir şekilde İngiltere Ankara Büyükelçisi Richard Moore’un olayla ilgili attığı tweetlere yer verilmiştir. Haber başlığı, girişi ve devamı birbirinden bağımsız bir şekilde oluşturulmuştur.

Resim 3.13.

¹²⁴ “Saldırıyı Yapanlar 2 Canlı Bomba Çıktı”, **Habertürk Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1138570-saldiriyi-yapanlar-2-canli-bomba-cikti>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

¹²⁵ “İşte Patlamanın Gerçekleştiği Bölge”, **Habertürk Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/yenimedya/haber/1138400-iste-patlamanin-gerceklestigi-bolge>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

Haber 5: “Ankara'daki Patlama Anı”¹²⁶ başlıklı haberde “Ankara Barış mitingindeki patlama anının görüntüsü ortaya çıktı.” denilmiş ve “İşte o an” ifadesi kullanılarak patlama anına ilişkin videodan görüntülere yer verilmiştir.

Resim 3.14.

Haber 6: “Ankara Barış Mitinginde Patlama”¹²⁷ başlıklı haberde olayın görgü tanığına yer verilmiştir. Haberde “Ankara Barış mitingindeki patlamada görgü tanığı dehşet anlarını anlattı.” spotunun devamında “Ankara Tren Garı yakınlarında yapılan Barış mitinginde meydana gelen patlamada, görgü tanığı o anları anlattı. Görgü tanığı; "Beni 2-3 metre havaya uçurdu. Kaçmak istedim, kaçamıyordum. O cesetlerin tam ortadaydım. Kendimi bir anda havada gördüm. Düştüm yere, kaçmak istedim kaçamıyordum, kandan ayağım kayıyordu.” ifadeleri kullanılmıştır.

¹²⁶ “Ankara’daki Patlama Anı”, **Habertürk Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1138440-ankaradaki-patlama-ani>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

¹²⁷ “Ankara Barış Mitinginde Patlama”, **Habertürk Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1138426-ankara-baris-mitinginde-patlama>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

Ankara Barış mitinginde patlama

10.10.2015 - 11:44 | Güncelleme: 10.10.2015 - 16:36

Ankara Barış mitingindeki patlamada görgü tanığı dehşet anlarını anlattı

**“BENİ 2-3 METRE HAVAYA UÇURDU
CESETLERİN
TAM ORTASINDAYDIM”**

Ankara Tren Garı yakınlarında yapılan Barış mitinginde meydana gelen patlamada, görgü tanığı o anları anlattı.

Resim 3.15.

*Olayın ardından aynı gün yayın yasağı getirilmiştir. Yayın yasağı kararına ilişkin ise “RTÜK'ten Ankara Kararı” başlığı kullanılmış ve “RTÜK tarafından Başbakanlığın Ankara'da meydana gelen patlama hakkında geçici olarak yayın yasağı getirilmesine karar verildiği bildirildi.” ifadelerine yer verilmiştir.

*Olayla ilgili “Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Patlama İle ilgili 5 Savcı Görevlendirdi” başlıklı habere, “Sendikalar 2 Günlük Grev İlan Etti” başlıklı habere, “Ankara’da Malatya’dan 11 CHP’li Hayatını Kaybetti” başlıklı habere, “Türkiye’nin Her Yerinde Protesto Edildi” başlıklı habere, “Dünya Korkunç Saldırını Böyle

Gördü” başlıklı habere, “İstanbul Polisi Teyakkuza Geçti” başlıklı habere, “Bazı Cep Telefonlarından Twitter’a Girilemiyor” başlıklı habere yer verilmiştir.

*Olayın ardından resmi makamlardan yapılan açıklamalara ilişkin 27 haber girilmiştir.

11 Ekim 2015 Haberleri

Olayın ertesi günü hayatını kaybeden ya da yaralı olarak kurtulan kişilerin hikayelerinin yanı sıra yapılan resmi açıklamalara yer verilen 41 haber girilmiştir:

“Kâbusun Orta Yerinde Gibi”, “Yardıma Koşan O Cesur Kız Habertürk’e Konuştu”, “Ankara’daki Patlamada Hayatını Kaybedenler Toprağa Veriliyor”, “Ankara’da Hayatını Kaybedenlerin Cenazeleri Teslim Ediliyor”, Reuters: Türk Güvenlik Kaynakları IŞİD’i Gösteriyor!”, “Patlamada 2 HDP’li Aday da Hayatlarını Kaybetti”, “Adana’dan Ankara’ya Giden Çoğu TCDD Çalışanı 11 Kişi Hayatını Kaybetti”, “Ankara Canisi Suruç Bombacısının Kayıp Ağabeyi Mi?”, “Bu Hikayeler Yarım Kaldı”, “Hakkarili Muhammed Patlamada Hayatını Kaybetti”, “Ankara’daki Saldırının Faillerine Ait Olduğu Düşünülen 2 Ceset İnceleniyor”, “Ankara’daki Terör Saldırısında Ölenler İçin Anma ve Uğurlama Töreni”, “Ankara’daki Patlamada Hatay’dan 2 Kişi Yaşamını Yitirdi”, “Hain Saldırının En Küçük Kurbanı Veysel Deniz Atılğan”, “Terör Saldırısından Tuvalete Gittiği İçin Kurtuldu”, “Hakan Dursun Akalın: Getirebilirsem Barışı Kızıma Sefa Olsun”, “Ankara’daki Saldırı İçin 4 Müfettiş Görevlendirildi”, “Ankara’nın Başkent Oluşu Kutlamaları İptal”, “Ankara’daki Saldırıyı Yapan Canlı Bombalardan Biri Kadın İddiası”, “Nüfus Kağıdı Eşinden Çıkınca O da Öldü Sanıldı”, “Sembol Fotoğraftaki Çiftin Evlat Acısı”, “Katliamın Görgü Tanığı Tekerlekli Sepet ve Çantalı 1 Kişi Vardı IŞİD’li Gibiydi”, “Yeşilyurtlu Futbolcunun Annesi Ölenler Arasında Kardeşi Yoğun Bakımda”, “İzmir’de Gözaltına Alınan 66 Kişi Serbest”.

*Resmi makamlardan yapılan açıklamalara ilişkin 17 haber girilmiştir.

3.2.2.2. Hurriyet.com.tr-10 Ekim 2015 Haberleri

Haber 7: “Son Dakika” şeklinde girilen ve “Son dakika... Ankara'da korkunç patlama: 30 ölü 126 yaralı.”¹²⁸ başlığı kullanılan haberde “Ankara Tren Garı kavşağında meydana gelen terör saldırısında 30 ölü, 126 yaralı var. Patlamaya canlı bombanın neden olduğu iddia ediliyor. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan açıklamada patlamayla ilgili 6 savcının görevlendirildiği bildirildi.” spotu kullanılmıştır.

Başlıkta “korkunç” ifadesi bulunmaktadır. Alınan ilk bilgilere ve yapılan ilk açıklamalara yer verilmiştir.

Son dakika... Ankara'da korkunç patlama: 30 ölü 126 yaralı

Ankara Tren Garı kavşağında meydana gelen terör saldırısında 30 ölü, 126 yaralı var. Patlamaya canlı bombanın neden olduğu iddia ediliyor. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan açıklamada patlamayla ilgili 6 savcının görevlendirildiği bildirildi.

Resim 3.16.

Haber 8: “Ankara'daki Patlama Anı”¹²⁹ başlıklı haberde metin olarak “Ankara'da bugün yapılacak Barış Mitingi öncesi toplanma alanı olan Ulus Tren Garı önündeki patlamanın görüntüleri ortaya çıktı.” ifadeleri kullanılarak patlama anına ilişkin görsel kullanılmıştır. Videoya yer verilmeden sadece görsel kullanılmıştır.

¹²⁸ “Son Dakika: Ankara’da Korkunç Patlama 30 Ölü, 126 Yaralı”, **Hürriyet Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-ankarada-korkunc-patlama-30-olu-126-yarali-30280095>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

¹²⁹ “Ankara’daki Patlama Anı”, **Hürriyet Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankaradaki-patlama-ani-30279797>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

Ankara'daki patlama anı

refid:302/9/97-spot ilgili resim dosyası

Ankara'da bugün yapılacak Barış Mitingi öncesi toplanma alanı olan Ulus Tren Garı önündeki patlamanın görüntüleri ortaya çıktı.

Resim 3.17.

Video haber olarak verilen “Olay Yerinden İlk Görüntüler! Ankara Tren Garı Kavşağında Patlama” başlıklı haberde “Ankara Tren Garı kavşağında 2 patlama meydana geldi. Patlamada çok sayıda kişinin yaralandığı belirtiliyor. Öğle saatlerinde yapılacak 'Emek, Barış, Demokrasi' mitinginin toplanma yeri olan Ankara Tren Garı önünde saat 10.00 sıralarında patlamalar meydana geldi. Patlamada toplanma yerinde bulunan çok sayıda kişi yaralandı.” metni kullanılmıştır.

“Ankara’daki Patlama Anı” başlıklı video haberde, “Ankara’da mitinge katılanlar halay çekerken patlama meydana geldi. O anlar sosyal medyada paylaşıldı.” denilmiştir.

Video haber şeklinde hazırlanan “Patlama Anı ve Sonrasında Yaşananlar” başlıklı haberde “Ankara’da mitinge katılanlar halay çekerken patlama meydana geldi. İşte olay sonrası yaşananların yeni görüntüleri...” ifadeleri kullanılmış ve videoya yer verilmiştir.

Haber 9: Gün sonunda girilen haberde “Ankara'da Tren Garı Önünde Meydana Gelen Patlamada 95 Kişi Öldü, 246 Kişi Yaralandı”¹³⁰ başlığı kullanılmıştır. Haberin spotunda şu ifadeler kullanılmıştır: “Başbakanlık Koordinasyon Merkezi'nin açıkladığı son rakamlara göre Ankara'daki bombalı saldırıda hayatını kaybedenlerin sayısı 95'e yükseldi. Açıklamada "10 Ekim saat 23.10 itibariyle, menfur saldırı sonucu 48'i yoğun bakımda 246 vatandaşımızın tedavisi devam etmektedir." dendi.”

Haberde yapılan açıklamalara yer verilmiştir. Görsel olarak flulaştırılmış bir görsel kullanılmıştır ve haberin devamında bakanların yaptığı toplantıya değinilerek kimliği tespit edilen cenazelerin isimleri verilmiştir.

Ankara'da tren garı önünde meydana gelen patlamada 95 kişi öldü, 246 kişi yaralandı

refid:30282086-spori iligli resim dosyası

Başbakanlık Koordinasyon Merkezi'nin açıkladığı son rakamlara göre Ankara'daki bombalı saldırıda hayatını kaybedenlerin sayısı 95'e yükseldi. Açıklamada "10 Ekim saat 23:10 itibariyle, menfur saldırı sonucu 48'i yoğun bakımda 246 vatandaşımızın tedavisi devam etmektedir." dendi.

Resim 3.18.

¹³⁰ “Ankara’da Tren Garı Önünde Meydana Gelen Patlamada 95 Kişi Öldü, 246 Kişi Yaralandı”, **Hürriyet Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankarada-tren-gari-onunde-meydana-gelen-patlamada-95-kisi-oldu-246-kisi-yaralandi-30282086>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

Haber 10: Gün sonunda girilen bir diğer haber ise “Ankara Tren Garı Kavşağında Patlama”¹³¹ başlıklı haberdır. Spotu şu şekildedir: “Ankara Tren Garı kavşağında meydana gelen terör saldırısında 95 kişi öldü, 246 kişi de yaralandı. Patlamaya canlı bombanın neden olduğu iddia ediliyor. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan açıklamada patlamayla ilgili 6 savcının görevlendirildiği bildirildi. Emniyet kaynakları da patlama sırasında alanda 14 bin kişinin olduğunu bildirdi.”

Haberde “Patlamalar bölgede paniğe yol açtı. Tarihi tren garının da büyük hasar aldığı öğrenildi.” denilerek yapılan ilk açıklamalarla birlikte ulaşılan ilk bilgilere yer verilmiştir.

Haberler > Gündem Haberleri > Ankara Tren Garı kavşağında patlama

Gündem

Mesut Hasan Benli (HÜRRİYET) - DHA-AA | 10.10.2015 - 23:26, Son Güncelleme: 10.10.2015 - 23:26

Ankara Tren Garı kavşağında patlama

refid:30278748-spot ilişkili resim dosyası

Ankara Tren Garı kavşağında meydana gelen terör saldırısında 95 kişi öldü, 246 kişi de yaralandı. Patlamaya canlı bombanın neden olduğu iddia ediliyor. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan açıklamada patlamayla ilgili 6 savcının görevlendirildiği bildirildi. Emniyet kaynakları da patlama sırasında alanda 14 bin kişinin olduğunu bildirdi.

Resim 3.19.

¹³¹ “Ankara Tren Garı Kavşağında Patlama”, **Hürriyet Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankara-tren-gari-kavsaginda-patlama-30278748>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

Olayın detaylarına yönelik “Patlamada Canlı Bomba Şüphesi” başlıklı, “Patlamanın Gerçekleştiği Noktada Savaşa İnat, Barış Hemen Şimdi, Barış Emek Demokrasi Mitingi Yapılacaktı” başlıklı, “Türkiye’nin En Kanlı Terör Saldırısı” başlıklı, “Güvenlik Kamerasından Ankara’da Patlama Görüntüleri” başlıklı, “Ankara’daki Patlamada Ölü Sayısı 86” başlıklı, “Tek Dilekleri Barıştı” başlıklı, “Twitter ve Facebook Neden Yavaşladı kapatıldı mı?” başlıklı haberler girilmiştir.

*Olayın ardından yapılan resmi açıklamalara, olayın detaylarına ve insan hikâyelerine dair 132 haber girilmiştir. Yerel makamlardan yapılan açıklamaların tamamına ayrı ayrı haber girilmesi dikkat çekmektedir.

*Yayın yasağının haberini “RTÜK’ten Ankara’daki Patlamaya Yayın Yasağı” başlığı ve “Başbakanlık, Ankara’da meydana gelen patlamayla ilgili geçici yayın yasağı getirdi.” spotu kullanılmıştır.

11 Ekim 2015 Haberleri

Haber 11: İkinci günün ilk saatlerinde girilen “Ankara’daki Patlamanın Detayları Ortaya Çıktı”¹³² başlıklı haberde “Ankara’daki tren garı önünde meydana gelen hain terör saldırısında 95 kişi hayatını kaybederken 246 kişi de yaralandı. Ankara Tren Garı’nın önünde sabah saatlerinde meydana gelen patlamaya iki canlı bomba üzerindeki metal bilyelerle güçlendirilmiş TNT patlayıcılarının infilakının neden olduğu tespit edildi. Patlamayla ilgili açıklamalarda bulunan Başbakan Ahmet Davutoğlu, “İki canlı bomba olduğuna dair kuvvetli emareler var.” açıklamasında bulundu. Davutoğlu, “Son günlerde biri Ankara’da biri İstanbul’da 2 canlı bomba yakalandı.” diye konuştu.” spotu kullanılmıştır.

Başbakanlık Koordinasyon Merkezi’nden yapılan açıklamaya yer verilen haberde detay bir bilgi olan patlamanın şekli ve kullanılan patlayıcı miktarı ile Suroç’taki patlamayla olan benzerliğine değinilmiştir. Haberin ara başlığında “Canlı Bomba İddiası” ifadesi kullanılarak henüz netleştirilmemiş bir bilgiye yer verilmiştir.

¹³² “Ankara’daki Patlamanın Detayları Ortaya Çıktı”, **Hürriyet Gazetesi**, 11 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankaradaki-patlamanin-detaylari-ortaya-cikti-30283373>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

Ankara'daki patlamanın detayları ortaya çıktı

saflık201023273-uygul-01908-00000-000000

Ankara'daki tren garı önünde meydana gelen hain terör saldırısında 95 kişi hayatını kaybederken 246 kişi de yaralandı. Ankara Tren Garı'nın önünde sabah saatlerinde meydana gelen patlamaya iki canlı bomba üzerindeki metal bilyelerle güçlendirilmiş TNT patlayıcılarının infilakının neden olduğu tespit edildi. Patlamayla ilgili açıklamalarda bulunan Başbakan Ahmet Davutoğlu, "İki canlı bomba olduğuna dair kuvvetli emareler var," açıklamasında bulundu. Davutoğlu, "Son günlerde biri Ankara'da biri İstanbul'da 2 canlı bomba yakalandı," diye konuştu.

Resim 3.20.

Haber 12: İkinci günde girilen bir diğer haber “Ankara Tren Garı Önünde Patlama: 95 ölü, 48'i ağır 246 yaralı”¹³³ başlıklı haberdır. Haberin spotu “Türkiye dün tarihinin en büyük terör saldırısını yaşadı. Ankara'daki barış mitingi öncesinde iki canlı bomba patladı. 95 kişi can verdi, 48'i ağır 246 kişi yaralandı. Kamuoyu, derin infial yaratan olayın arkasında kim varsa bulunmasını bekliyor.” şeklindedir.

Ana görsel olarak patlamanın meydana geldiği noktaları belirten bir görsel kullanılmıştır. Haberin devamında kimliği tespit edilen cenazelerin isimlerine yer verilmiştir.

¹³³ “Ankara Tren Garı Önünde Patlama: 95 Ölü, 48'i Ağır 246 Yaralı”, **Hürriyet Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankara-tren-gari-onunde-patlama-95-olu-48i-agir-246-yarali-30285510>, Erişim tarihi: 5 Eylül 2018

Genel bilgilerin yer aldığı haberde “Yüksek basınç ve büyük gürültüyle meydana gelen patlamanın etkisiyle yüzlerce kişi sağa sola savruldu. Garın camları kırıldı, çevredeki birçok araçta büyük hasar oluştu.” denilmiştir.

Haberler > Gündem Haberleri > Ankara tren garı önünde patlama: 95 ölü, 48'i ağır 246 yaralı

Gündem

Fevzi KIZILKÖYÜN - Mesut Hasan BENLİ/ ANKARA | 11.10.2015 - 01:17, Son Güncelleme: 11.10.2015 - 01:17

Ankara tren garı önünde patlama: 95 ölü, 48'i ağır 246 yaralı

refid:30285510-şpot ilişkili resim dooryazı

Türkiye dün tarihinin en büyük terörsaldırısını yaşadı. Ankara'daki barışmitingi öncesinde iki canlı bomba patladı. 95 kişi can verdi, 48'i ağır 246 kişi yaralandı. Kamuoyu, derin infialyaratan olayın arkasında kim varsa bulunmasını bekliyor.

Resim 3.21.

İkinci günde “Reuters: İlk Bulgular IŞİD’i Gösteriyor” başlıklı, “Leyla da Kurtulamadı” başlıklı, “Filistinli Öğretmen de Terör Kurbanı” başlıklı, “Babaya Son Bakış” başlıklı, “1 Yıllık Evli Çift Hain Saldırıda Can Verdi” başlıklı, “Ankara’daki Saldırıyı Haber Veren Tweetler” başlıklı, “Bu Kez Kızı Onu Aradı Ama” başlıklı, “Dış Basında Ankara Saldırısı Böyle Yankılandı” başlıklı, “İzmir’de Gözaltına Alınan 66 Kişi Serbest Kaldı” başlıklı, “O Fotoğrafın Ardındaki Trajedi” başlıklı, “Ankara’daki Patlamada Ölen Üniversiteli Genç Denizli de Defnedildi” başlıklı, “O Kanlı Telefonu Açsa Mıydım” başlıklı, “Amatör Lig Futbolcusunun Annesi Öldü

Kardeşi Ağır Yaralı” başlıklı, “HDP’nin İki Milletvekili Adayı Ankara’daki Terör Saldırısında Öldü” başlıklı, “Patlamada Oğlu Yaralanan Baba Oğlum Bombacıyı Görmüş” başlıklı (Aynı haberin videosu da mevcut), “Ege’den 13 Can” başlıklı, “Terörün Aldığı 19 Yaşındaki Can Ali Deniz Uzatmaz” başlıklı, “Cumartesi Annesiydi Bir Cumartesi Günü Öldü” başlıklı, “Adli Tıp’ın Önünde Tarifsiz Acı” başlıklı, TCDD “Çalışanları da Patlamada Hayatını Kaybetti” başlıklı, “Ankara’daki Terör Saldırısında CHP’den 11 Kişi Hayatını Kaybetti” başlıklı, “Üç Soruda Ankara Terör Saldırısı” başlıklı, “Binlerce Kişi Saldırının Meydana Geldiği Alana Akın Etti” başlıklı haberler girilmiştir

*İkinci günde de resmi makamlardan yapılan açıklamalara dair haberler girilmiştir.

3.2.2.3. Sabah.com.tr - 10 Ekim 2015 Haberleri

Haber 13: Olayın ardından sabah.com.tr’ye girilen “Ankara’da Terör Saldırısı: Ölü ve Yaralılar Var”¹³⁴ başlıklı haberde “Ankara’da tren garına giden köprü altında patlama oldu. Çok sayıda ölü ve yaralıların olduğu bölgeye çok sayıda ambulans sevk edildi. Türkiye’de oynanan oyun tüm hızıyla devam ediyor. Yine seçim öncesi ve yine bombalar patlıyor...” spotu kullanılmıştır. İçişleri Bakanlığı’ndan gelen ilk açıklamaya yer verilmiştir.

¹³⁴ “Ankara’da Terör Saldırısı: Ölü ve Yaralılar Var”, **Sabah Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/10/ankarada-teror-saldirisi-olu-ve-yaralilar-var>, Erişim tarihi: 6 Eylül 2018

Ankara'da terör saldırısı: Ölü ve yaralı var

Ankara'da tren garına giden köprü altında patlama oldu. Çok sayıda ölü ve yaralıların olduğu bölgeye çok sayıda ambulans sevk edildi. Türkiye'de oynanan oyun tüm hızıyla devam ediyor. Yine seçim öncesi ve yine bombalar patlıyor...

Giriş Tarihi: 10.10.2015 10:19 Güncelleme Tarihi: 10.10.2015 13:43

DİSK, KESK, TMMOB ve TTB'nin öncülüğünde bugün Ankara'da "Savaşa İnat, Barış Hemen Şimdi" sloganıyla Emek, Barış ve Demokrasi mitingi gerçekleştiriliyor.

Resim 3.22.

Haber 14: “Ankara'da Patlama: Ölü ve Yaralı Var”¹³⁵ başlıklı haberde “Ankara'da tren garına giden köprü altında patlama oldu. Yaralıların olduğu bölgeye çok sayıda ambulans sevk edildi.” spotu kullanılmıştır. Gelen ilk bilgilere yer verilen haberde “İşte Bombanın Patlama Anı” şeklinde görüntülere yer verilmiştir.

¹³⁵ “Ankara'da Patlama Yaralıları Var”, **Sabah Gazetesi**, 10 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/aktuel/2015/10/10/ankarada-patlama-yaralilar-var>, Erişim tarihi: 6 Eylül 2018

Ankara'da patlama: Ölü ve Yaralılar var

Ankara'da tren garına giden köprü altında patlama oldu. Yaralıların olduğu bölgeye çok sayıda ambulans sevk edildi.

Giriş Tarihi: 10.10.2015 10:43 Güncelleme Tarihi: 10.10.2015 13:11

DİSK, KESK, TMMOB ve TTB'nin öncülüğünde bugün Ankara'da "Savaşa İnat, Barış Hemen Şimdi" sloganıyla Emek, Barış ve Demokrasi mitingi gerçekleştiriliyor. Miting öncesinde Ankara Tren Garı kavşağında patlama sesi duyuldu. Çok sayıda yaralı olduğu bildiriliyor.

Resim 3.23.

Olayla ilgili fotoğraf galerisi şeklinde girilen “Ankara’da Patlama” başlıklı haberde 44 fotoğrafa yer verilmiştir. Fotoğrafların altı yazılarına kısa bilgiler eklenmiştir.

Olayın ardından detaylara ve son duruma dair “Hastanelerden Kan Çağrısı Yapılıyor” başlıklı, “Ankara’da Patlama: 86 Ölü 28’i Ağır 186 Kişi Yaralı”, “Ankara’daki Patlamada Yaralıların Kimlikleri”, “Ankara’daki Bombanın Patlama Anı Kamerada”, “Ankara’da Patlama 30 Ölü 126 Yaralı”, “Patlamadan Sonra Polise Saldırdılar”, “Başbakanlık: Ölü Sayısı 95’e Yükseldi”, “Acı Haber Baba Ocağına Tez Ulaştı”, “Hain Saldırıda Ölen 52 Kişinin Kimliği Belli Oldu”, “Ankara’daki Patlamada 2 Polis Şehit Oldu”, “Ankara’daki Patlamanın Faillerini Arıyorsanız”,

“Bombalı Saldırıyı Dün Geceden Yazan Hesap Kapatıldı”, “Patlamayı 9 Saat Önceden Duyurdu”, “3 Gün Ulusal Yas İlan Edildi” başlıklı 14 haber girilmiştir.

*Olayın ardından resmi makamlardan yapılan açıklamalara dair 15 haber girilmiştir.

11 Ekim 2015 Haberleri

Haber 15: Olayın ikinci gününde girilen “Barışa Çifte Bomba”¹³⁶ başlıklı haberde “Türkiye'nin birliğini ve huzurunu hedef alan odaklar Ankara'da barış mitingi için toplanan kalabalığa, çifte bombalı saldırı düzenledi: 95 ölü, 48'i ağır 246 yaralı” spotu kullanılmıştır. Haberin girişinde “Türkiye, seçime sayılı günler kala tarihinin en kanlı terör eylemini yaşadı. Ülkenin birliğine ve milletin bütünlüğüne yönelik bombalı saldırıda ilk belirlemelere göre 95 kişi öldü, 48'i ağır, 246 kişi yaralandı. Hain saldırı, tarihi Ankara Garı önünde Barış Mitingi için toplanan sivil gruplara yönelik oldu.” denilmiştir. “Canlı Bomba Şüphesi” ara başlığı kullanılarak ilk bulgulara ve ilk açıklamalara yer verilmiştir.

¹³⁶ “Barışa Çifte Bomba”, **Sabah Gazetesi**, 11 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/11/barisa-cifte-bomba-1444516609>, Erişim tarihi: 6 Eylül 2018

Barışa çifte bomba

Türkiye'nin birliğini ve huzurunu hedef alan odaklar Ankara'da barış mitingi için toplanan kalabalığa, çifte bombalı saldırı düzenledi: 95 ölü, 48'i ağır 246 yaralı

YÜKSEL TEMEL | ALİ EKEYILMAZ | ERSAN ATAR | OSMAN ASİLTÜRK | BURCU ÇALIK |
Gündem Haberleri

Giriş Tarihi: 11.10.2015

Resim 3.24.

Haber 16: “Ankara’daki Patlama Anı”¹³⁷ başlıklı video haberde patlama anına ilişkin görüntüler paylaşılmıştır. Videonun kullanıldığı haberde, metin olarak ise “Türkiye tarihinin en kanlı eylemlerinden biri olan Ankara’daki bombalı saldırının yaşandığı anın videosu ortaya çıktı. Görüntülerde meydanda halay çeken bir grubun hemen arkasında büyük bir alevin yükseldiği görülüyor.” denilmiştir.

¹³⁷ “Ankara’daki Patlama Anı”, **Sabah Gazetesi**, 11 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ankaradaki-patlama-ani>, Erişim tarihi: 6 Eylül 2018

Resim 3.25.

Haber 17: “Üçüz Provokasyon”¹³⁸ başlıklı haberde “7 Haziran seçiminden önce Diyarbakır’da, 20 Temmuz’da da Suruç’ta düzenlenen saldırılarla Ankara’daki saldırının ayak izleri aynı. Her 3 saldırıda da benzer provokasyonun işareti var.” spotu kullanılmıştır. Haberin içeriğinde Ankara patlamasının Diyarbakır ve Suruç saldırısına benzerliğine değinilmiştir.

Olayın seçim öncesi meydana gelmesine değinilerek provokasyon yapmaya yönelik olduğu ifade edilmektedir. Haberde “Ülkenin birliğine ve milletin bütünlüğüne

¹³⁸ “Üçüz Provokasyon”, *Sabah Gazetesi*, 11 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/11/ucuz-provokasyon>, Erişim tarihi: 6 Eylül 2018

yönelik bombalı saldırıda ilk belirlemelere göre 95 kişi öldü, 48'i ağır, 246 kişi yaralandı.” ifadesi kullanılmıştır. Haberde çeşitli iddialara değinilmiştir.

Üçüz provokasyon

7 Haziran seçiminden önce Diyarbakır'da, 20 Temmuz'da da Suruç'ta düzenlenen saldırılarla Ankara'daki saldırının ayak izleri aynı. Her 3 saldırıda da benzer provokasyonun işareti var

SABAH | Gündem Haberleri

Giriş Tarihi: 11.10.2015

Resim 3.26.

Olayın detaylarına dair “Hain Saldırıda Ölen 52 Kişinin Kimliği Belli Oldu”, “Son 15 Yılın En Kanlı Terör Eylemleri”, “Canlı Bombalardan Biri Tespit Edildi”, “2 Saniye Arayla 2 Canlı Bomba Kendini Patlattı”, “Saniyelerle Kurtulduk”, “Ankara’daki Saldırıda Ölenlerin Sayısı 97’ye Yükseldi”, “Katliam Alanında Gülerek Poz Verdi”, “Oğlum Bombacıyı Görmüş”, “Katliamın Görgü Tanığı O Anları Anlattı”, “Bombalı Saldırıda Yeni Evli Çift de Öldü”, “Başbakanlıktan Yeni Ölü Listesi”, “Ankara’daki Terör Saldırısında Ölen 77 Kişinin İsimleri Açıklandı”, “Katliamı Yapan Canlı Bomba Kadın Çıktı”, “Başbakanlık Ölü Sayısı 95’e Yükseldi” başlıklı 14 haber girilmiştir.

*Olayın ardından yapılan resmi açıklamalara dair 18 haber girilmiştir.

*sabah.com.tr’de yayın yasağı haberine rastlanmamıştır.

*Yapılan yayınlardan dolayı 9 kişinin kaçtığı ifade edilmektedir: “Sorumsuzca Yayınlar 9 Kişinin Kaçmasına Neden Oldu”¹³⁹

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Ankara'daki terör saldırısına ilişkin yaptığı açıklamada, "Şüphelilerin yerlerinin tespit edilip, yapılacak operasyonlarla gözaltına alınma işlemlerinin gerçekleştirilmesine çaba gösterildiği sırada, bazı basın yayın organları sorumsuzca davranarak, bir kısım şüphelilerin ad ve soyadlarının baş harflerini yazmak suretiyle haber yapmaları neticesinde, bombalama eylemi ile kuvvetli irtibatları olduğu düşünülen 9 kişinin kaçmasına sebep olmuşlardır. Kaçan kişiler hakkında Sulh Ceza Hakimliğinden 'Yoklukta tutuklama' alınmıştır. Yukarıda belirtildiği gibi Başsavcılığımızca yürütülen sürecin en kritik anlarında bazı basın yayın organlarının yaptıkları sorumsuz yayıncılık anlayışı sebebi ile soruşturmamız bir miktar akamete uğramış ise de; en kısa zamanda kaçan şüphelilerin de yakalanması suretiyle elde edilecek yeni bilgi ve belgeler ışığında eylemin diğer planlayıcılarına da ulaşılabacaktır.

Başsavcılığımızın talebi üzerine Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliğinin kararıyla yayın yasağı bugün itibari ile kaldırılmıştır. Bu vesileyle devamı süresince yayın yasağı kararına saygı gösterip, sorumlu yayıncılık örneği sergileyen diğer basın yayın organlarına da özellikle teşekkürlerimizi sunarız" ifadelerine yer verildi.” ifadelerine yer verildi.

¹³⁹ “Ankara’daki Terör Saldırısında Flaş Gelişme”, **Sabah Gazetesi**, 19 Ekim 2015, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/19/ankaradaki-teror-saldirisinda-flas-gelisme>, Erişim tarihi: 27 Aralık 2018

3.3. İstanbul-Reina Saldırısı

İstanbul Ortaköy’de bulunan Reina isimli gece kulübünde 1 Ocak 2017 tarihinde, yeni yıla girilen ilk saatte, yeni yıl kutlamaları sırasında düzenlenen saldırıda 39 kişi hayatını kaybetmiş, 70 kişi de yaralanmıştır.¹⁴⁰

Olay yerine taksiyle gelen ve elindeki uzun namlulu silahla ilk önce etrafa ateş açan saldırgan, sonrasında bir polis memurunu öldürmüştür. Ardından kapıda bekleyen gece kulübünün özel güvenliğini sağlayan kişilere ateş açarak öldüren saldırgan, içeriye girerek etrafa rastgele ateş açmıştır. Yaklaşık 7 dakika süren saldırı sonrası saldırganın üstünü değiştirerek gözden kaybolduğu ifade edilmektedir.¹⁴¹

Irak ve Şam İslam Devleti (İŞİD) bir gün sonra saldırının sorumluluğunu üstlendiğini açıklamıştır. Saldırgan ve bazı örgüt militanları 17 Ocak 2017 yapılan operasyonla ele geçirilmiştir.¹⁴²

3.3.1. Reina Saldırısı ve Yayın Yasağı

RTÜK'ten yapılan açıklamada, Başbakanlık tarafından, terör saldırısına ilişkin yayın yasağı getirildiği bildirilmiştir.

Açıklamada şu ifadeler kullanılmıştır: *“15/02/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunun 7’nci maddesinde “milli güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hallerde veya kamu düzeninin ciddi şekilde bozulmasının muhtemel olduğu durumlarda” geçici yayın yasağı getirilebileceği öngörülmektedir.*

01/01/2017 tarihinde İstanbul ilinden meydana gelen silahlı saldırının da anılan hüküm çerçevesinde olduğu değerlendirildiğinden söz konusu olayla ilgili olarak geçici yayın yasağı getirilmesi uygun görülmüştür.

¹⁴⁰ “Reina Gece Kulübüne Terör Saldırısı:39 Kişi Hayatını Kaybetti”, **NTV**, 2 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <https://www.ntv.com.tr/turkiye/reina-gece-kulubune-teror-saldirisi-39-kisi-hayatini-kaybetti,ZiTsOjXOJE-yOXaDjQ8WqQ>, Erişim tarihi: 19 Ağustos 2018

¹⁴¹ “Son Dakika: Reina’daki Saldırıda Teröristin Nasıl Kaçtığı Belli Oldu”, **Hürriyet Gazetesi**, 1 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-reinadaki-saldirida-teroristin-nasil-kactigi-belli-oldu-40323311>, Erişim tarihi: 19 Ağustos 2018

¹⁴² “İŞİD Reina Saldırısını Üstlendi”, **BBC Türkçe**, 2 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-38487610>, Erişim tarihi: 19 Ağustos 2018

Medya hizmet sağlayıcıları tarafından; anılan saldırıya ilişkin olarak yapılacak yayınlarda 6112 sayılı Kanunda ve diğer kanunlarda sayılan yayın ilkelerine uyulması, toplumda korku, panik ve kargaşa oluşturabilecek, terör örgütlerinin amaçlarına hizmet edebilecek yayınlardan kaçınılması ve bu çerçevede;

Saldırıya ilişkin olarak, saldırı sonrası olay yeri, kamu görevlilerinin olay yerinde yürüttükleri çalışmalar, varsa saldırı sonucu yaralanan ya da hayatını kaybeden kişilere ait görüntü, görsel öge ve benzeri unsurlara ve bunlarla ilgili abartılı anlatımlara,

Olayın aydınlatılması, şüphelilerin yakalanması ve irtibatlarının deşifre edilmesinin engellenmemesi için, resmi makamlarca yapılan açıklamalar dışında olaya iştirak etme şüphesi bulunan kişilere, bu kişilerin bulundukları yerlere, kullandıkları araçlar ve benzeri diğer hususlar

Yayınlarda kesinlikle yer verilmemesini içermektedir. Tüm medya hizmet sağlayıcıların dikkatine sunulur.”¹⁴³

*Yayın yasağının ne zaman kaldırıldığına dair resmi ya da gayri resmi metinlerde bilgi mevcut değildir.

3.3.2. Reina Saldırısı Haberleri

Reina saldırısının birinci ve ikinci gününde yaşananlara dair, çalışmada 3 haber haberturk.com’dan, 2 haber hurriyet.com.tr’den, 3 haber sabah.com.tr’den olmak üzere 8 haber incelenmiştir. Bu haberlerin başlıkları ve haberlerde olaylara ilişkin detaylarının yanı sıra girilen haberlere ait bir site ekran görüntüsü dâhil edilmiştir.

3.3.2.1. Haberturk.com- 1 Ocak 2017 Haberleri

Haber1: Olayın ardından son dakika olarak “Reina'ya Silahlı Saldırı: 39 Kişi Hayatını Kaybetti, 65 Yaralı” başlığıyla girilen ilk haberde “Ortaköy'deki Reina gece kulübüne yılbaşı eğlencesi için gelenlere silahlı saldırı düzenlendi” spotu

¹⁴³ “Yayın Yasağı Kararı”, RTÜK, 1 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <https://www.rtuk.gov.tr/basbakanlik-yayin-yasaklari/5321/5201/istanbul-ilinde-01012017de-meydana-gelen-silahli-saldiriyla-ilgili-basbakanligin-getirdigi-01012017-tarih-ve-04574-sayili-gecici-yayi-yasagi.html>, Erişim tarihi: 19 Ağustos 2018

kullanılmıştır. Olayın detaylarına ve ilk yapılan açıklamalara dair bilgilerin yer aldığı haberde “Uzun namlulu silahla gece kulübüne gelen bir terörist içeridekilere ateş açtı.” ifadesi kullanılmıştır.

Haberde teröristle ilgili ilk iddialara yer verilmiştir. Noel Baba kılığında geldiği iddiasına değinilerek çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir. Olayda hayatını kaybedenlere dair bilgilerin yanı sıra yapılan ilk açıklamalara da haberde yer almıştır.

“RTÜK'ten Yayın Yasağı”¹⁴⁴ ara başlığıyla yayın yasağı verildiği belirtilmiştir. Kullanılan metinde ise “RTÜK'ten yapılan açıklamada, Başbakanlık tarafından, İstanbul'da 35 kişinin hayatını kaybettiği terör saldırısına ilişkin yayın yasağı getirildiği bildirildi.” ifadelerine yer verilmiştir.

¹⁴⁴ “Reina'ya Silahlı Saldırı: 39 Kişi Hayatını Kaybetti, 65 Yaralı”, **Habertürk Gazetesi**, 1 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1343321-reinaya-silahlı-saldırı-35-kisi-hayatini-kaybetti-40-yaralı>, Erişim tarihi: 16 Eylül 2018

Resim 3.27.

Olayın ardından “Habertürk’ten Yıldırım Baskı: Alçaklar” başlıklı, “Görgü Tanıkları Reina’daki Saldırıyı Anlattı” başlıklı, “Reina Önündeki Ticari Taksi İnceleniyor” başlıklı, “Reina’daki Terör Saldırısı Bataclan ve Orlando’yu Hatırlattı” başlıklı, “Reina’ya Saldıran Terörist Her Yerde Aranıyor” başlıklı, “Reina’daki Saldırıda Ölen Fatih Çakmak Beşiktaş’taki Terör Saldırısından Kurtulmuş” başlıklı, “Reina’daki Terör Saldırısında Özel Güvenlik Görevlisi Hatice Koç da Hayatını Kaybetti”, “Reina’daki Saldırıda Ölenlerin Kimlikleri Belli Oluyor” başlıklı, “Saldırıda Ölen Yabancı Uyrukluların Kimlikleri Belli Oluyor” başlıklı, “Reina’nın Kapısında Teröre Kurban Gitti” başlıklı 10 haber girilmiştir.

*Resmi makamlardan yapılan ilk açıklamalara dair 12 haber girilmiştir.

2 Ocak 2017 Haberleri

Haber 2: “Silah ve Hareketler ‘Profesyonel’”¹⁴⁵ başlıklı haberde “Gözü dönmüş terörist yılbaşı gecesi Ortaköy'deki bir eğlence mekânını kana buladı. O saldırganla ilgili detaylar ortaya çıkmaya başladı.” spotu kullanılarak olaya dair elde edilen ilk bulgulara yer verilmiştir.

Fotoğraf galerisi şeklinde girilen ve olay sonrasına dair fotoğrafların yer aldığı haberde “daha fazla zayıat vermek için karşısındaki insanların bel üstlerine doğru ateş ettiği” ve “kolay kolay tutukluk yapmayan ve mermisi büyük olan Kalaşnikof silahı bilerek seçtiği” ifadeleri kullanılmıştır.

Haberde “çok hızlı ve pratik bir şekilde hareket eden saldırgan” ifadesi kullanılarak saldırganla dair bir yoruma yer verilmiştir.

Silah ve hareketler ‘profesyonel’

02.01.2017 - 04:38 | Güncelleme: 02.01.2017 - 12:43

Gözü dönmüş terörist yılbaşı gecesi Ortaköy'deki bir eğlence mekânını kana buladı. O saldırganla ilgili detaylar ortaya çıkmaya başladı

Polisin, saldırganın Zeytinburnu'ndan taksiye bindikten sonra Reina'ya gittiğini tespit ettiği bildirildi. Saldırganın trafik yoğunluğu nedeniyle ünlü gece kulübüne kısa mesafe kala taksiden indiği ve yaklaşık 4 dakika yürüyerek Reina'nın kapısına gittiği öğrenildi.

Resim 3.28.

¹⁴⁵ “Silah ve Hareketler Profesyonel”, **Habertürk Gazetesi**, 2 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1343552-silah-ve-hareketler-profesyonel>, Erişim tarihi: 16 Eylül 2018

Haber 3: “Geldi, Katletti, Kaçtı” ¹⁴⁶ başlıklı haberde “Gözü dönmüş terörist, Zeytinburnu’ndan taksiyle Ortaköy’e gitti. Uzunlu namlulu silahıyla Reina’ya girip 39 kişiyi katletti. Saldırıda 2 el bombası ve 6 şarjör kullanan saldırganın 180 mermi boşalttığı tahmin ediliyor.” spotu kullanılmıştır.

Fotoğraflara yer verilerek fotoğraf galerisi şeklinde hazırlanan haberde “Terörist gece kulübüne girer girmez 2 adet el bombasını kalabalığın arasına attı. Silah sesleri ve patlamalar nedeniyle büyük kargaşa ve paniğin yaşandığı mekânda, terörist bu kez de uzun namlulu silahıyla kalabalığın üzerine seri bir şekilde ateş açmaya devam etti.” ifadeleri kullanılmıştır.

Geldi, katletti, kaçtı

02.01.2017 - 05:19 | Güncelleme: 04.01.2017 - 00:56

Gözü dönmüş terörist, Zeytinburnu’ndan taksiyle Ortaköy’e gitti. Uzunlu namlulu silahıyla Reina’ya girip 39 kişiyi katletti. Saldırıda 2 el bombası ve 6 şarjör kullanan saldırganın 180 mermi boşalttığı tahmin ediliyor

İstanbul’un Beşiktaş İlçesi’ndeki Ortaköy’de önceki gece ünlü gece kulübü Reina’da yeni yıl kutlamasına katılanlara silahlı terör saldırısı düzenlendi. Zeytinburnu’ndan taksiye binip direkt olarak gece kulübünün bulunduğu Ortaköy’e giden saldırgan, 01.17 sıralarında uzun namlulu tüfekle Reina’ya girdi. Gece kulübünün kapısında bulunanları tarayan saldırgan, içeri girdi ve 39 kişiyi katletti.

Resim 3.29.

¹⁴⁶ “Geldi, Katletti, Kaçtı”, **Habertürk Gazetesi**, 2 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1343553-geldi-katletti-kacti>, Erişim tarihi: 16 Eylül 2018

*Saldırıyı üstlenen terör örgütüne dair haberler girilmiştir. Haberturk.com, bu habere iddia şeklinde yaklaşmış ve “Saldırıyı DEAŞ Üstlendi İddiası” başlığını kullanmıştır. Haberde “Reuters, İstanbul'da yılbaşı gecesi Ortaköy'deki Reina isimli gece kulübüne düzenlenen terör saldırısını DEAŞ'ın üstlendiğini iddia etti.” ifadeleri kullanılmıştır.

Olayın ardından “İstanbul Valiliği: Ortaköy Saldırısında Yaralananların Sayısı 46'ya Düştü” başlıklı, “Reina Saldırısında Ölen Garson Kenan Kutluk Toprağa Verildi” başlıklı, “Beşiktaş'ta Teröre Protesto” başlıklı, “Katliam Öncesi Reina'nın Sayfasına Bunları Yazdı Sonra Sır Oldu” başlıklı, “Reina Saldırısında Yaralanan ABD'li Ülkesine Döndü” başlıklı, “Yalova ve Bursa'da Reina Saldırganı Alarmı” başlıklı, “Reina Saldırısıyla İlgili 12 Kişi Gözaltında” başlıklı, “Zeytinburnu'nda Ortaköy Saldırganı Operasyonu” başlıklı, “Kerimhan Taş Arkadaşını Reina'ya Götürürken Hedef Oldu” başlıklı , “Reina Saldırısını Düzenleyen Teröristin Fotoğrafları Ortaya Çıktı” başlıklı 10 haber girilmiştir.

*Olayın ardından sosyal medyada çeşitli iddialar ortaya atılmıştır. Özellikle saldırganla ilgili ortaya atılan iddialar dikkate değerdir. Olayın saldırganı olduğu iddia edilen bir kişinin fotoğrafı olayın ardından sosyal medyada yayılmıştır. Haber sitelerinde ve sosyal medyada fotoğrafı yayınlanan kişi olayla bir ilgisinin olmadığını ifade etmek üzere emniyete gitmiştir ve böylece yayılan iddianın gerçeği yansıtmadığı ortaya çıkmıştır. “Reina Saldırganı Diye Sosyal Medyada Fotoğrafı Yayılan Kişi Karakola Başvurdu” başlıklı haberde bu olaya yer verilmiştir.

*Olayın ikinci gününde yapılan açıklamalara dair 7 haber girilmiştir.

3.3.2.2. Hurriyet.com.tr – 1 Ocak 2017 Haberleri

Haber 4: “Son Dakika: Reina'da Alçak Saldırı! Çok Sayıda Ölü ve Yaralı Var”¹⁴⁷ şeklinde verilen ilk haberde “İstanbul Ortaköy'deki ünlü eğlence mekânı Reina'ya uzun namlulu silahla ateş açarak içeri giren terörist yeni yılı kutlayanları taradı. Alçak saldırıda 39 kişi hayatını kaybetti, 4'ü ağır 65 kişi yaralandı. Yaklaşık 7 dakika sürdüğü belirtilen saldırının ardından üstünü değiştiren terörist kaçtı. Güvenlik

¹⁴⁷ “Son Dakika: Reina'daki Saldırıda Teröristin Nasıl Kaçtığı Belli Oldu”, **Hürriyet Gazetesi**, 1 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-reinadaki-saldirida-teroristin-nasil-kactigi-belli-oldu-40323311>, Erişim tarihi: 16 Eylül 2018

güçleri teröristin yakalanması için geniş çaplı operasyon yürütüyor. Başbakan Binali Yıldırım'ın verdiği bilgiye göre terörist saldırı sonrası silahını bırakıp kargaşadan yararlanarak olay yerinden kaçmış.” spotu kullanılmıştır. Haberin başlığı gelen bilgilerle birlikte “Son Dakika: Reina'daki Saldırıda Teröristin Nasıl Kaçtığı Belli Oldu” şeklinde güncellenmiştir.

Haberde “terörist uzun namlulu silahla ateş ederek Reina'ya yaklaştı, kapıdaki vatandaşları tarayıp içeri girdi. Terörist içeride yeni yılı kutlayanlara kurşun yağdırdı.” ifadeleri kullanılmıştır. Zaman çizelgesi şeklinde saat saat gelen bilgilere ve açıklamalara dair metinler fotoğraflarla birlikte verilmiştir. “Patlama Olmadı, Sadece Taradı” ara başlığı kullanılan haberde, “Görgü Tanıkları Dehşeti Anlattı”, “Silahla Tarayarak İçeri Girdi” başlıkları da kullanılmıştır.

Son dakika: Reina'daki saldırıda teröristin nasıl kaçtığı belli oldu

TOYGUN ATILLA-FIRAT ALKAÇ

01.01.2017 - 01:52 | Son Güncelleme: 01.01.2017 - 23:35

Istanbul Ortaköy'deki ünlü eğlence mekanı Reina'ya uzun namlulu silahla ateş açarak içeri giren terörist yeni yılı kutlayanları taradı. Alçak saldırıda 39 kişi hayatını kaybetti, 4'ü ağır 65 kişi yaralandı. Yaklaşık 7 dakika sürdüğü belirtilen saldırının ardından üstünü değiştiren terörist kaçtı. Güvenlik güçleri teröristin yakalanması için geniş çaplı operasyon yürütüyor. Başbakan Binali Yıldırım'ın verdiği bilgiye göre terörist saldırı sonrası silahını bırakıp kargaşadan yararlanarak olay yerinden kaçmış.

Resim 3.30.

Video haber şeklinde girilen ve olay sonrası mekânın önünü gösteren görüntülerin yer aldığı haberde ise “Reina’da Silahlı Saldırı: 39 Kişi Hayatını Kaybetti” başlığı kullanılarak “İstanbul Ortaköy’deki gece kulübü Reina’da terör! Reina gece kulübüne saat 01.15 sıralarında silahlı saldırı gerçekleşti. Uzun namlulu silahla kapı önündekilere ateş açan terörist 1 polis ile 1 vatandaşı şehit ettikten sonra içeriye girdi, vatandaşların üzerine kurşun yağdırdı. İstanbul Valisi ilk açıklamada hayatını kaybedenlerin sayısını 35 olarak açıklamıştı. İlerleyen dakikalarda kameraların karşısına geçen İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, alçak saldırıda 39 kişinin hayatını kaybettiğini, 69 kişinin tedavi gördüğünü söyledi. 21 kişinin kimliği (16’sı yabancı, 5’i Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı) belli oldu. Teröristi arama çalışmaları sürüyor.” ifadelerine ve görüntülere yer verilmiştir.

“Beşiktaş’taki Patlamadan Kurtuldu Reina Saldırısında Hayatını Kaybetti” başlıklı, “İstanbul’daki Saldırıdan İlk Görüntü” başlıklı, “Saldırı Sırasında Gece Kulübünde Kaç Kişi Vardı” başlıklı, “Yaralı Görgü Tanığı: Acımadılar Herkesi Taradılar” başlıklı, “Bugün Ortaköy” başlıklı, İstanbul Polisini Alarma Geçiren İhbar” başlıklı, “Reina’daki Saldırısı Sonrası Fotoğraflar” başlıklı, “Kıl Payı Kurtuldular” başlıklı, “İstanbul’daki Yılbaşı Saldırısı Akıllara O Saldırıları Getirdi” başlıklı, “Reina’da Çalışan Garson Saldırıda Hayatını Kaybetti” başlıklı, “Saldırganın Yeni Görüntüsü Ortaya Çıktı” başlıklı, “Reina Saldırısı O Diziye Hatırlattı” başlıklı, “İşte Teröristleri Taşıdığı İddia Edilen Taksi” başlıklı, “Stadın Önündeki Saldırıdan Kurtuldu Ölüm Onu Reina’da Buldu” başlıklı, “Gece Kulübündeki Müşteri Dehşet Anılarını Anlattı” başlıklı, “İstanbul’da Gece Kulübüne Saldıran Terörist Aranıyor” başlıklı, “Hain Saldırı Sonrası Yaralı Yakınları Hastanede Liste Oluşturdu” başlıklı, “Ortaköy Saldırısında Kadın Güvenlik Görevlisi de Hayatını Kaybetti” başlıklı, “Saldırı Tanığı Futbolcu Anlattı” başlıklı, “Reina’nın Kapisinde Teröre Kurban Gitti” başlıklı, “En Acı Bekleyiş” başlıklı, “Reina’daki Terör Saldırısında Yaşamını Yitirenler” başlıklı, “Reina’nın Önünde Son Durum” başlıklı, “Saldırıdan Kurtulmak İçin Denize Atladılar” başlıklı, “Terör Saldırısı Gerçekleşen Reina’ya Türk Bayrağı Asıldı” başlıklı, “Reina Saldırısında Korkunç Detaylar” başlıklı, “Reina Saldırısında Nişanlısını Kaybetti, Kendisi Yaralandı” başlıklı, “Kırgız ya da Özbek DEAŞ’lı Şüphesi” başlıklı, “Reina Saldırısının Olduğu Noktaya Yürümek İsteyen Grup

Gözaltına Alındı” başlıklı, “Teröristin Gece Kulübüne Giriş Anı Güvenlik Kamerasında” başlıklı, “Terör Saldırısında Hayatını Kaybeden Son Yolculuğuna Uğurlanıyor” başlıklı, “11 Cenaze Yakınlarına Teslim Edildi” başlıklı, “Saldırıda Hayatını Kaybeden Reina’nın Güvenlik Görevlisi Fatih Çakmak’ın Cenazesi Adli Tıp Kurumu’ndan Alındı” başlıklı, “O Anları Anlatamadı” başlıklı, “Reina Saldırısında Şehit Olan Polisin Mersin’deki Ailesi Yasta” başlıklı, “Saldırıda Arkadaşını Kaybeden Kadın Gözyaşlarına Boğuldu” başlıklı, “Reina’nın Önünde Gözyaşı” başlıklı, “Mustafa Sezgin Seymen’in Cenazesi Trabzon’a Getirildi” başlıklı, “Adli Tıp Önünde Acı Bekleyiş” başlıklı haberler girilmiştir.

*hurriyet.com.tr’de olayın ilk gününde olayın detaylarına, insan hikâyelerine ve iddialara dair 41 haber girilmiştir. Her bir detayın ve iddianın ayrı ayrı haber yapılması dikkat çekmektedir.

*Olayın ardından getirilen yayın yasağına dair “RTÜK’ten İstanbul’daki Terör Saldırısına Yayın Kısıtlaması” başlıklı haber girilmiştir. “Yayın kısıtlama” ifadesi kullanılan haberde “RTÜK, İstanbul’daki terör saldırısına ilişkin, Başbakanlık tarafından geçici yayın kısıtlaması getirildiğini bildirdi.” spotu kullanılmış ve RTÜK’ün yayınladığı metin verilmiştir.

*Yapılan resmi açıklamalara dair 20 haber girilmiştir.

2 Ocak 2017 Haberleri

Haber 5: “Son Dakika: Reina Saldırısını DEAŞ Üstlendi!”¹⁴⁸ başlıklı haberde “İstanbul’un ünlü eğlence mekânı Reina’da düzenlenen terör saldırısında yeni gelişme. Reuters, Reina’daki 39 kişinin hayatını kaybettiği alçak terör saldırısını DEAŞ’ın üstlendiğini duyurdu. Katliamın detayları da ortaya çıkıyor. Terörist 4 şarjör değiştirip 120 mermi sıkmış, yere düşenlerin başına ateş etmiş!” spotu kullanılmıştır.

¹⁴⁸ “Son Dakika: Reina Saldırısını DEAŞ Üstlendi!”, **Hürriyet Gazetesi**, 2 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/reina-saldirisinda-korkunc-detaylar-40323896>, Erişim tarihi: 17 Eylül 2018

Hikâye tarzında yazılan ve olayın ayrıntılarına ilişkin bilgi verilen haberde olayın görüntülerindeki detaylara yer verilmiştir. Haberin içerisinde “daha fazla fotoğraf için galeriyi ziyaret edin” ifadesi bulunmaktadır.

“45 Saniye Silah Sesleri Hiç Kesilmemiş!” ara başlığı kullanılmıştır. Haberde ünlem işaretinin çokça kullanıldığı dikkat çekmektedir. Tek tek, ayrı haber şeklinde girilen haberlerden parçalar da haberin içerisinde yer almaktadır.

İstanbul'un ünlü eğlence mekanı Reina'da düzenlenen terör saldırısında yeni gelişme. Reuters, Reina'daki 39 kişinin hayatını kaybettiği alçak terör saldırısını DEAS'ın üstlendiğini duyurdu. Katliamın detayları da ortaya çıkıyor. Terörist 4 şarjör değiştirip 120 mermi sıkmış, yere düşenlerin başına ateş etmiş!

Haberle ilgili daha fazla fotoğraf için galeriyi ziyaret edin.

Resim 3.31.

*Olayın ardından olayın her bir detayına, iddialara, ölen kişilerin pek çoğunun hayat hikâyesine dair 60 haber girilmiştir. Girilen haber sayısının fazlalığı dikkat çekmektedir.

Bu haberlerden bazılarının başlığı şu şekildedir: “Terör Saldırısında Ölen Lübnanlı Bankacının Yaralı Eşi Adli Tıp Kurumu'nda”, “Almanya'dan Tatile Gelen Sivash Mesut, Reina Saldırısında Öldü”, “Gece Kulübü Katliamında Ölen Kastamonulu Genç Toprağa Verildi”, “İstanbul'daki Saldırıda Öldürülen Lübnanlı Gençler”, “Terör Kurbanı Mustafa Sezgin Seymen, Son Yolcuğuna Uğurlandı”, “Reina Saldırısında Hint Sinemacı ile Genç Modacı da Hayatını Kaybetti”.

Reina'nın son durumuna ve olayın öncesine dair de haberler girilmiştir. Bazıları şunlardır: “Reina Saldırısı Öncesi İçeriden Yansıyan Görüntüler”, “Reina'nın Boğaza Bakan Tarafı Yakından Böyle Görüntülendi”, “Reina'nın Hava Fotoğrafları”.

*Yapılan resmi açıklamalara dair 7 haber girilmiştir.

3.3.2.3. Sabah.com.tr-1 Ocak 2017 Haberleri

Haber 6: “Son Dakika: Ortaköy'de Terör Saldırısı”¹⁴⁹ başlığıyla girilen ilk haberde “Ortaköy'deki bir gece kulübü 01.30 sıralarında silahlı saldırıya uğradı. Saldırıda 39 kişi hayatını kaybetti.” spotu kullanılmıştır. Haberde ilk iddialara ve yapılan ilk açıklamalara dair metinler yer almıştır. Haberde diğer yayın organlarından farklı olarak olayın oluş anına ve oluş şekline ait detaylar kullanılmamıştır.

¹⁴⁹ “Son Dakika: Ortaköy'de Terör Saldırısı”, **Sabah Gazetesi**, 1 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/yasam/2017/01/01/son-dakika-ortakoyde-teror-saldirisi>, Erişim tarihi: 18 Eylül 2018

Son dakika: Ortaköy'de terör saldırısı

Ortaköy'deki bir gece kulübü 01.30 sıralarında silahlı saldırıya uğradı. Saldırıda 39 kişi hayatını kaybetti.

İHA | Yaşam Haberleri

Giriş Tarihi: 1.1.2017 01:37 Güncelleme Tarihi: 1.1.2017 20:02

Beşiktaş Ortaköy'deki bir gece kulübünde Noel Baba kıyafetinde iki terörist silahlı saldırı gerçekleştirdi. Açılan ateşte yaralananlar olduğunu bildirilirken, olay yerine çok sayıda ambulans ve polis ekibi yönlendirildi. Ortaköy'deki gece kulübüne yapılan silahlı saldırıda yaralananlar hastanelere sevk ediliyor.

Resim 3.32.

Saldırganın Noel Baba kıyafeti giydiği iddia edilmiş ancak bu iddianın doğru olmadığı belirtilmiştir. Bu iddiaya yönelik olarak ise “FETÖ’nün Dizisi Noel Babalı Saldırı” başlıklı içerik girilmiş ve bahsi geçen dizinin ilgili kısmı paylaşılmıştır.¹⁵⁰

Haber 7: “Giden 39 Can Onlar İçin Siyasi Meze Oldu”¹⁵¹ başlıklı haberde “İstanbul Beşiktaş’ta Reina isimli eğlence mekânında meydana gelen terör saldırısının ardından toplumun sinir uçlarına yönelik saldırı yine sosyal medya provokatörlerinden geldi.” spotu kullanılmıştır. Görselinde “Alçaklığın Bu Kadarı” yazısının kullanıldığı haberin girişinde “Yılbaşı kutlaması için İstanbul Beşiktaş’ta bulunan insanların

¹⁵⁰ “FETÖ’nün Dizisi Noel Babalı Saldırı”, **Sabah Gazetesi**, 1 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/webtv/turkiye/fetonun-dizisi-noel-babali-saldiri>, Erişim tarihi: 18 Eylül 2018

¹⁵¹ “Giden 39 Can Onlar İçin Siyasi Meze Oldu”, **Sabah Gazetesi**, 1 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/gundem/2017/01/01/giden-39-can-onlar-icin-siyasi-meze-oldu>, Erişim tarihi: 18 Eylül 2018

katledilmesine ilişkin birbiri ardına gelişmeler yaşanıyor. Ortaköy'deki Reina kulübüne yönelik terör saldırısının ardından sosyal medyanın 'sözde aydın' provokatörleri yine sahne aldı. 39 kişinin ölümü sosyal medya provokatörleri için siyasi kutuplaşma hedefinin bir mezesi olarak kullanıldı. 69 da yaralının olduğu hain saldırıda yaşanan büyük acıya rağmen sorumsuzca twitler atılması dikkat çekti.” ifadeleri kullanılmıştır.

Habere konu olan kişilere yönelik olarak “Aralarında FETÖ'nün CHP'deki destekçisi”, “Fetullahçı Örgütün kapatılan organlarının önünde kalkan olan Fethullah Gülen'in talimatıyla gerçekleştirilen tüm protesto gösterilerinde en ön safta yer alan”, “Toplumu kutuplaştırıcı açıklama ve paylaşımlarıyla bilinen oyuncu”, “Halkevleri Genel Başkanı provokatör”, “Her fırsatta toplum değerleri ve millete saldıran 'Gazeteci' kimliğini kalkan olarak kullanan”, “FETÖ'cü firari”, “En Alçak Paylaşım Fetö'cü Hain...”, “Provokatör modacı”, “PKK sevicilikten vazgeçmeyen”, “FETÖ'cü hain” sıfatları kullanılarak bu kişilerin Twitter’da yaptığı paylaşımlara yer verilmiştir.

Giden '39 can' onlar için siyasi meze oldu!

İstanbul Beşiktaş'ta Reina isimli eğlence mekanında meydana gelen **terör saldırısının** ardından toplumun sinir uçlarına yönelik saldırı yine sosyal medya provokatörlerinden geldi.

Giriş Tarihi: 1.1.2017 13:57 Güncelleme Tarihi: 1.1.2017 14:49

Resim 3.33.

*"Karanlık Gecedен Kareler" başlıklı içerikte olay sonrasına ait 61 fotoğraf bulunmaktadır.

*Olayın detaylarına ve insan hikâyelerine dair 13 haber yapılmıştır.

*İlk gün yapılan ilk resmi açıklamalara dair 25 haber yapılmıştır.

*Yayın yasağına dair girilen bir habere rastlanmamıştır.

2 Ocak 2017 Haberleri

Haber 8: "FETÖ'nün İç Savaş Planı Devrede"¹⁵² başlıklı haber dikkat çekmektedir. "Türkiye'nin birçok cephede yeni istiklal mücadelesi verdiği ve terör örgütleri ile mücadelesinde büyük başarılar sağladığı bu dönemde "Üst akıl" son bir saldırı için düğmeye bastı. Üst akılın maşası FETÖ ve diğer gruplar iç savaş ve kaos planlarını devreye soktu." spotu kullanılan haberde "Üst akıl kaos planı için düğmeye bastı. İç savaş planı devrede!" yazılı görsel kullanılmıştır.

Haberde "Terör saldırısı ile Türkiye'ye topyekün saldırının da düğmesine basıldı. Reina'ya saldırı gerçekleştiği dakikalarda Fetullahçı Terör Örgütü de Fenerbahçe futbol kulübüne yönelik şike kumpasındaki montajlı kurgu kasetlerini internete servis etti. Kurgu tapelerin saldırı ile eşzamanlı olarak paylaşılması dikkat çekti. Bu olay üst akılın ve terör örgütlerinin aynı merkezden yönetildiği gerçeğini bir kez daha gözler önüne serdi. Futbol taraftarlarını birbirine düşürme ve provoke etme amaçlı saldırının, Reina'daki kanlı terör eylemiyle aynı anda gelmesi, Türkiye'ye yönelik çok büyük bir kaos planının devreye sokulduğunu gösteriyor." ifadeleri kullanılmıştır.

Haberin içerisinde "Yine sosyal medyada uzun süredir pasif olan Gezici hesaplar yeniden aktive edildi." cümlesi yer almaktadır. "Son dönemde yaşanan ve ince ayrıntısına kadar planlanan saldırılardan sonra harekete geçen ve üst akıldan emir alan sosyal medya hesapları toplumun ayrı ayrı tüm kesimlerini birbirlerine karşı kışkırtma planını devreye soktu. Saldırı yapılan mekânın sahibinin alevi olması

¹⁵² "FETÖ'nün İç Savaş Planı Devrede", **Sabah Gazetesi**, 2 Ocak 2017, (Çevrimiçi), <https://www.sabah.com.tr/gundem/2017/01/02/fetonunic-savasplani-devrede>, Erişim tarihi: 18 Eylül 2018

üzerinden provokasyona başlayan bazı hesaplar ve siteler, Diyanet'in hutbesini de paylaşarak Diyanet'i hedef göstermeye çalıştı.” denilerek olay başka bir boyuta taşınmıştır.

“Kaos ve İç Savaş Planını Deşifre Ediyoruz:” ifadeleri kullanılarak farklı konulara değinilen haber, “... provokasyonlara karşı tüm Türkiye uyanık olmalı. Oyuna gelmemeliyiz. Bu kez vahşice, topyekün ve ölümüne üzerimize geliyorlar. Türkiye gerçek anlamda bir Kurtuluş Savaşı verecek...” şeklinde bitirilmiştir. Haberden çok bir fikir beyanının yapıldığı dikkat çekmektedir.

Resim 3.34.

*sabah.com.tr’ye olayın ikinci gününde yapılan resmi açıklamalara dair 21 haber girilmiştir. Olayın detaylarına ve insan hikâyelerine dair 19 haber girilmiştir.

SONUÇ

Demokrasi ile yönetilen ülkelerde özellikle toplumsal olayların yaşandığı dönemlerde kamuoyunun doğru bir şekilde bilgilendirilmesi, temel haklar bağlamında büyük önem taşımaktadır. Çalışmanın temel konusunu oluşturan terör eylemlerinin yaşandığı dönemlerde bilgilendirmeye her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

Çalışma kapsamında terör olaylarının tırmandığı, yoğunlukta yaşandığı 2013-2017 yılları arasında yaşanan terör eylemlerinden yayın yasağı getirilen 30'dan fazla olay içerisinden 3 önemli olay ele alınmıştır. Yaşanan terör eylemleri arasından bu olaylar, medyada fazlaca yer almalarından, ölü ve yaralı sayılarının fazla olması, sivillere yönelik olarak gerçekleştirilmeleri, iddiaların çok olması gibi sebeplerden dolayı seçilmiştir.

Olayların İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde gerçekleştirilmiş olması da bir sebeptir. Özellikle Doğu'da yaşanan fazlaca olay olmasına rağmen, bu olaylar sıradan bir haber olarak verilmelerinden dolayı medyada fazla yer bulamamaktadırlar. Daha olağan karşılanan bu olaylara ilişkin haberlerde ayrıntılara yer verilmemektedir. Batı'da ve özellikle büyük şehirlerde gerçekleşen eylemler ise medyada daha fazla yer bulmaktadır. Çalışmada da yaşanan bu olaylardaki her bir detayın haberleştirildiği görülmüştür.

Reyhanlı patlaması, gar patlaması ve Reina saldırısının incelendiği çalışmada, Reyhanlı patlamasına ilişkin farklı yayın gruplarına ait üç internet sitesinde yer alan 9 haber, gar patlamasına ilişkin üç internet sitesinde yer alan 17 haber, Reina saldırısına ilişkin üç internet sitesinde yer alan 8 haber olmak üzere toplam 34 haber incelenmiştir. İncelemeye haberlerde kullanılan başlıklar, spotta değinilen noktalar, içeriğinde verilen ayrıntılar ve habere ait bir görsel dâhil edilmiştir.

Çalışmada incelenen haber örnekleri bağlamında, bu gibi karmaşık durumlarda yapılan haberlerde kullanılan kelimeler büyük önem taşımaktadır. Yayın yasağının yapılan haberlerin kişileri etkilemesinden dolayı getirildiği düşünüldüğünde, haberlerin nesnel bir yaklaşımla, soğukkanlı ve olaya odaklanmış bir şekilde

yapılması beklenmektedir. Yorum içeren, olayı abartarak veren, iddialara odaklanan, yanlış bilgi içeren haberlerin bu gibi durumlarda medyada yer almaması gerekmektedir.

Yaşanan olaylara ilişkin verilen haberlere dair; haberturk.com'un Reyhanlı saldırısı haberini verirken, paniğe yol açabilecek ifadeler kullandığı ve 36 fotoğraflı foto galeri oluşturulduğu gözlenmiştir. Yayın yasağının getirilmesinin ardından daha yorumdan uzak bir şekilde, gelen bilgileri “iddia” şeklinde ikilemde kalarak vermiştir. Hurriyet.com.tr'nin Reyhanlı'ya ilişkin her bir detayı ayrı ayrı haberleştirdiği ve video haberler girildiği görülmüştür. Sabah.com.tr'de ise Reyhanlı'nın “karanlık güçler tarafından gerçekleştirildiği ve barış sürecinin baltalanmak istendiği” belirtilerek haberlere bu görüş çerçevesinde detaylar eklenmiştir.

Ankara gar patlaması cumhuriyet tarihinin en kanlı terör eylemi olarak kayda geçmesinden dolayı yapılan haber sayısında fazlalık göze çarpmaktadır. Haberturk.com, yine “ilk kareler” diyerek fotoğraf galerisi eklemiştir. Hurriyet.com.tr'de, “korkunç” ifadesiyle birlikte başlık kullanarak, her bir tanığın görüşünün ayrı ayrı haberleştirildiği görülmüştür. Sabah.com.tr ise, Türkiye’de oynanan oyun tüm hızıyla devam ediyor. Yine seçim öncesi ve yine bombalar patlıyor.” diyerek bir görüş etrafında bilgiler vermektedir. “Türkiye’nin birliğini ve huzurunu hedef olan odaklar” tarafından düzenlendiği ifade edilen bu olaya ilişkin 44 fotoğraflı bir galeri de yer almaktadır. Daha önce yaşanan ve yine seçim öncesi gerçekleştirilen olayların da hatırlatıldığı haberler girilerek çeşitli iddialara da yer verilmiştir.

Reina saldırısına ilişkin ise, haberturk.com, olaya ilişkin bilgi verirken panik oluşturabilecek fazlaca detaya değinmiş ve bazı bilgileri de “iddia” şeklinde vermiştir. Hurriyet.com.tr, başlıklarda yorum olarak nitelendirilebilecek ifadeler kullanarak yine insan hikayelerine ve görgü tanıklarının ifadelerine ayrı ayrı haber yaparak değinmiştir. Bir olaya ilişkin fazlaca haber yapmanın olayı sıradanlaştırdığı düşünüldüğünde yapılan haberlerin fazlalığı dikkat çekmektedir. Çoğu haberin hikaye şeklinde verildiği ve “daha fazla fotoğraf için galeriyi ziyaret edin” ifadesi

kullanılarak olaya ait fotoğrafların galeri şeklinde verildiği görülmüştür. Sabah.com.tr ise yaptığı ilk haberlerde diğer yayın organlarından farklı olarak olayın detaylarına değinmeden ilk bilgileri paylaşmıştır. Yine ideolojisine uygun olarak “Noel Baba” iddiasından dolayı olayın FETÖ ile bağlantılı olduğunu ve bir iç savaş planı olarak eylemin gerçekleştirildiğini iddia etmiştir. Olayın ardından atılan tweetler paylaşılırken tweetleri atan kişilere yönelik olarak çeşitli sıfatlar kullanıldığı gözlenmiştir. Kullanılan ifadelerden anlaşılabileceği gibi, yayın organları kendi ideolojilerinden yola çıkarak olaylara yaklaşmakta ve olaylarla ilgili bilgileri bu çerçevede vermektedir.

Yapılan çalışmada, incelenen olaylara ilişkin başlıkların “son dakika” şeklinde verildiği görülmüştür. Başlıklarda yer yer kullanılan ünlem gibi noktalama işaretleri olaya dikkat çekmek ve haberi okutmak için kullanılmıştır. Olaya dair herhangi önemli bir ayrıntı yer almasa dahi kullanılan ünlem işaretleri, yalnızca habere tıklatmak adına kullanılmaktadır.

Çalışmada özellikle başlıklarda kullanılan “korkunç patlama”, “cehenneme döndü”, “facia büyüyebilirdi” gibi ifadeler dikkat çekmektedir. Bu gibi ifadelerin yayın yasağının getirilmesine sebep olduğu düşünülmektedir. Korku ve panik ortamının oluştuğu göz önünde bulundurulduğunda, yapılan haberlerde bu tarz ifadelerin bulunması korku ve paniğin artmasına, endişelerin çoğalmasına neden olabilmektedir. Yaşanan olaylar üzücü olaylardır, fakat haber sitelerinde olaylara ilişkin onlarca fotoğrafın bulunduğu galeriler yer almaktadır ve sanki içerisinde gezilecek galerilermiş gibi, olayın ciddiyetinden uzak bir şekilde galeriler yapılmaktadır.

Terör olayları, gündemi belirleyerek bir anda gündemi değiştiren ve kriz yaratan eylemlerdir. Medyanın da bu durumlara ilgisi artmakta ve olaya ilişkin ayrıntılar paylaşılmaya çalışılmaktadır. Getirilen yayın yasağı ile olayların sıcaklığıyla birlikte aktarılan ve teyite muhtaç bilgilerin ve dehşete düşürecek görüntülerin engellenmek ve kamuoyunu bu tür görüntü ve bilgilerden korumak istendiği düşünülmektedir. Yaşanan olayların ardından getirilen yayın yasakları sonrasında büyük etki yaratan

terör eylemleri ya da devletin sırrı niteliğinde olan olaylar geri planda kalırken, neden yayın yasağı getirildiği ve gerekçeleri tartışılmaktadır.

Yayın yasaklarının bir diğer boyutu da, “gerekli” olduğu iddia edilmeleri halinde gerekçeli olarak uygulanan yayın yasaklarının, sadece kişilerin bilgi edinme gibi temel haklarını kısıtlamakla kalmadığı, aynı zamanda gazetecinin de temel sorumluluklarını yerine getirmesine engel olduğu yönündedir.

Bir şey yasaklandığında cazip hale gelebilmektedir. Yayın yasağı getirilen olaylar da konuşuldukça bilgi kirliliği artmaktadır ve olaydan çok yasaklar gündeme gelebilmektedir. Yaşanan kısıtlama ile birlikte medya, iddialar üzerine haberler yapmakta ve bu da bir kaos ortamının oluşmasına sebep olmaktadır. Aynı zamanda kitle iletişim araçlarından bilgi edinemeyen bireyler, sosyal medyanın yoğun bilgi akışına maruz kalarak, bilgi bombardımanı arasından neyin doğru neyin yanlış olduğunun ayrımını yapmaya çalışmaktadır.

İncelenen haberlerde, olaylara yüzeysel bakıldığı, yanlış ve iddialarla dolu, olayların sıcaklığıyla kamuoyunu telaşlandıracak sağduyudan uzak bir anlatım görülmüştür. Yayın yasağı ile birlikte sosyal medyaya yönelim artmaktadır ve orada da olaylarla ilgisi olmayan ancak ilgiliymiş gibi paylaşılan bilgiler bulunmaktadır.

Bu tartışmalar kapsamında Prof. Dr. Yasemin İnceoğlu, verdiği bir röportajda yayın yasaklarını sansür olarak değerlendirmiş ve bilgi kirliliğine neden olduğunu ifade etmiştir. Reyhanlı patlaması sonrasında vermiş olduğu bu röportajda Prof. Dr. İnceoğlu, şu ifadeleri kullanmıştır:

“Reyhanlı’da uygulamaya sokulan düpedüz sansürdür, böylelikle kamunun bilme edinme hakkı da ihlal edilmiştir. Basın özgürlüğü ihlali olmasının yanı sıra, dezenformasyon ve mezenformasyon dediğimiz eksik, yalan, yanlış ve çarpıtılmış habere olanak sağlayan bir ortam sunulmakta bu da enformatik kirliliğe yol açmaktadır.”¹⁵³

¹⁵³ “Reyhanlı Haberlerine Yayın Yasağı Sansürdür”, **Bianet**, 13 Mayıs 2013, (Çevrimiçi), <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/146582-reyhanli-haberlerine-yayin-yasagi-sansurdur>, Erişim tarihi:5 Ocak 2019

İnceoğlu'nun da ifade ettiği üzere, olaylar üzerine yayın yasağı getirerek bilgi edinme hakkı ihlalleri kamuoyunun yanlış bilgilendirilmesine neden olmaktadır. Bilgi kirliliğine sebep olan yayın yasakları gazetecinin ve kamuoyunun haklarını ihlal etmektedir.

Anayasa ile de güvence altına alınan ve yine anayasal metinlerle kısıtlama yapılabileceği belirtilen dönemler kapsamında terör dönemleri de yer almaktadır. Bilgi aktarırken, terörün amacına hizmet etmeden, daha dikkatli yayınlar yapılması gerekmektedir. Terörün medya aracılığıyla propaganda yapmayı istediği düşünöldüğünde medyanın olaylara ilişkin haberleri, propagandaya yardımcı olmadan vermesi gerekmektedir. Yayın yasakları bu gibi dönemlerde bir çözüm olarak yansıtılmaktadır ancak yasaklar yerine daha ılımlı bir süreç yürütölerek medyadan doğru bilgilerin aktarılması gerekmektedir.

Bu bağlamda, yaşanan olayların ardından haber yapılırken, yetkililerle işbirliği içinde olarak, olayların detayları öğrenilerek doğru bilgilerin paylaşılması bilgi karmaşasına bir çözüm olarak değerlendirilebilmektedir. Tamamen bir yasaklanma olmadan, aynı hassasiyete sahip olunarak bilgi yanlışlığından uzak, bilgi yanlış tuzağına düşmeden, sakinlik ve serinkanlılıkla bilgilerin paylaşılması halinde, bilgi paylaşımının sağlıklı bir şekilde yapılabileceği bir ortam yaratılabileceği düşünölmektedir.

İncelenen haberlerden yola çıkarak, medyanın terör dönemlerinde kullandığı dile dikkat etmesi gerektiği ve bu hassas döneme dair bir dil oluşturmaları gerektiği söylenebilmektedir. Terörün amacına hizmet etmeyen, sağduyulu, sadece gerçeğe ve bilgi vermeye odaklanmış bir dil kullanımı ile kaos oluşumunun ve bilgi karmaşasının önüne geçilebileceği öngörülmektedir.

Yaşanan olayların ardından kriz masası oluşturularak olayla ilgili yetkili kişilerden bilgi almak ve bu bilgileri medya aracılığıyla aktarmak oluşabilecek spekülasyonların önüne geçebilecektir. Sosyal medyayı bu doğru bilgilerin aktarılmasında bir araç olarak kullanmak da bir çözüm olarak değerlendirilebilmektedir. Yapılacak canlı yayınlarla ya da yapılacak paylaşımlarla yanlış bilgilerin yerini teyit edilmiş bilgiler alabilmektedir.

KAYNAKÇA

- ALAN, Ümit: **Saray'dan Saray'a Türkiye'de Gazetecilik Masalı**, Can Yayınları, İstanbul, 2015
- ALANKUŞ, Sevda (Der.): **Habercinin El Kitabı**, IPS İletişim Vakfı Yayınları, İstanbul, 2003
- ATAMAN, Bora: "Türkiye'de İlk Basın Yasakları ve Abdülhamid Sansürü", **Marmara İletişim Dergisi**, Sayı 14, Ocak 2009
- ARSAN, Esra: "Sivil İtaatsizlik ve Sivil İtaatsizlik Bağlamında Bir Araştırma: Gazeteci Gözüyle Sansür ve Otosansür", **Cogito Dergisi**, Sayı 67, Ağustos 2011
- ARSAN, Esra & ÇOBAN, Savaş: **Medya ve İktidar-Hegemonya, Statüko, Direniş-**, Evrensel Basım Yayın, İstanbul, 2014 (Haz.):
- ÇAPLI, Bülent & TAŞ, Oğuzhan: "Kriz Haberciliği", **Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, (Çevrimiçi), <http://ilefarsiv.com/etik/wp-content/uploads/tas-capli-kriz-haberciligi.pdf>
- ÇOBAN, Barış: **Medya Barış ve Savaş**, Kalkedon Yayınları, İstanbul, 2010
- ÇOBAN, Savaş: **Medya ve Yalanlar**, Siyah Beyaz Yayıncılık, İstanbul, 2018
- GEZGİN, Suat: **Haber ve Terör**, Ed. Orhan Gökçe, Uğur Demiray, Terörün Görüntüleri Görüntülerin Terörü, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya, 2004
- GEZGİN, Suat: "Medya ve Demokrasi", 20. Alman-Türk Gazeteciler Semineri, **Konrad-Adenauer-Stiftung Dergisi**, (Çevrimiçi), <http://www.konrad.org.tr/Medya%20Mercek/19gezgin.pdf>

G. İNCEOĞLU, **Metin Çözümlemeleri**, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2009

Yasemin & A.

ÇOMAK,

Nebahat:

GİRGİN, Atilla: **Gazeteciliğin Temel İlkeleri**, Der Yayınları, İstanbul, 2008

GÖNENÇ, Özgür: “Medya ve Terör”, **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, Cilt 1, Sayı 12

KAZAN, Hüseyin: “Terör-Medya İlişkisi ve Medyada Terör Haberciliği”, **Güvenlik Stratejileri Dergisi**, Yıl: 12, Sayı: 24

KESKİN, Fatih & “Kamusal İrade Oluşumu Bağlamında Basın ve İletişim
ORUÇ, Ayça Özgürlüğü-Türkiye’de Yayın Yasaklarının Hukuki Temelleri
Sümeysa: Üzerine Bir İnceleme”, **Ankara Barosu Dergisi**, 2016/2

KONUKMAN, “Terör Olayları Sonrası Yayıncılık ve Otokontrol: Ankara’da
Emrah Alparslan: Görev Yapan Televizyon Habercilerinin Konuya Yaklaşımı
Üzerine Bir İnceleme”, **TRT Akademi Dergisi**, Cilt 2, Sayı 3,
Ocak 2017

MEENS, Thom: “Ombudsman: Okur/İzleyici ile Medya Arasındaki Kilit İsim”,
Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (Çevrimiçi),
<http://ilefarsiv.com/etik/wp-content/uploads/meens-ombudsman-okurizleyici-ile-medya-arasindaki-kilit-isim.pdf>,
t.y.

MELEK, Gizem & “2016 Sultanahmet Terör Eylemi: Yerelin Küreselleşmesi”,
TOKER, Huriye: **Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi**,
Cilt 9, Sayı 3

Medyada 10 Ekim Katliamı - Televizyon ve Gazetelerin Habercilikle İmtihanı, DİSK BASIN-İŞ Medya Analiz Raporu, İstanbul, 2016

Muhabir-Habercinin Temel Kitabı, Anadolu Ajansı Yayınları, İstanbul, 2018

ÖZGEN, Murat: **Gazetecinin Etik Kimliği**, Set Systems, İstanbul, 2006

ÖZGEN, Murat: “İfade Özgürlüğü Bağlamında Medya ve Terör Olgusunun Değerlendirilmesi”, **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, Cilt 1, Sayı 12

ÖZSEVER, Atilla: **Tekelci Medyada Örgütsüz Gazeteci**, İmge Kitabevi, Ankara, 2004

SEZGİN, Ayşe Aslı: “Çevrimiçi Gazetelerin Okur Yorumlarında Nefret Söylemi: Reina Saldırısı Örneği”, **AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology**, Özel Sayı, 2017, Cilt: 8, Sayı: 30

TOKGÖZ, Oya: **Temel Gazetecilik**, İmge Kitabevi, Ankara, 2015

YILDIZ, Sevil (Akt.): “Yayın Yapma Yasağı Kararlarının Türk Medyasına Yansıması”, **Selçuk Üniversitesi Dergisi**, 2010, Cilt 6, Sayı 2

YÜCEL, Ahmet: **İletişim Özgürlüğü ve Medyada Özdenetim**, Uzmanlık Tezi, 2012

10 Başlıkta “Terör Haberleri Nasıl Yapılır?”, Anadolu Ajansı, 2017

Çevrimiçi Kaynaklar

Ali Argun Karacabey, Dünya Gazetesi, “Sosyal Medya ve Terör”, (Çevrimiçi), 21 Mart 2016, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/sosyal-medya-ve-teror/27542>

BBC Türkçe, “İŞİD Reina Saldırısını Üstlendi”, (Çevrimiçi), 2 Ocak 2017, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-38487610>

Bianet, “Reyhanlı Haberlerine Yayın Yasağı Sansürdür”, (Çevrimiçi), 13 Mayıs 2013, <https://m.bianet.org/bianet/insan-haklari/146582-reyhanli-haberlerine-yayin-yasagi-sansurdur>

Bianet, “RTÜK'ten "Son Dakika" Yasağı”, (Çevrimiçi), 2 Şubat 2017, <https://m.bianet.org/bianet/ifade-ozgurlugu/183231-rtuk-ten-son-dakika-yasagi>

Efe Paköz, Efe Paköz Blog, “4. Güç Kitle İletişim Araçları”, (Çevrimiçi), 30 Ekim 2014, <https://efepakozblog.wordpress.com/tag/4-guc-kitle-iletisim-araclari/>

Ersan Şen, Haber 7, “Yayın Yasağı”, (Çevrimiçi), 10 Aralık 2017, <http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1243805-yayin-yasagi>

Evrensel Gazetesi, “Reyhanlı’da 2 Gazeteci Gözaltına Alındı”, (Çevrimiçi), 12 Mayıs 2013, <https://www.evrensel.net/haber/56588/reyhanlida-2-gazeteci-gozaltina-alindi>

Görkem Barındık, İndigo Dergisi, “Terör Eylemlerinde Yayın Yasağı”, (Çevrimiçi), 14 Mart 2016, <https://indigodergisi.com/2016/03/teror-eylemlerinde-yayin-yasagi/>

Görkem Barındık, İndigo Dergisi, “Medyanın Terör Eylemlerinde Araç Olarak Kullanılması”, (Çevrimiçi), 28 Aralık 2015, <https://indigodergisi.com/2015/12/medyanin-teror-eylemlerinde-arac-olarak-kullanilmasi/>

Habertürk Gazetesi, “Hatay’da Çifte Saldırı!”, (Çevrimiçi), 11 Mayıs 2013”,
<https://www.haberturk.com/gundem/haber/843547-hatayda-cifte-saldiri>

Habertürk Gazetesi, “Hatay’da Patlama”, (Çevrimiçi), 11 Mayıs 2013,
<https://www.haberturk.com/galeri/gundem/427532-hatayda-patlama>

Habertürk Gazetesi, “İşte Patlama Anı”, (Çevrimiçi), 11 Mayıs 2013,
<https://www.haberturk.com/gundem/haber/843565-iste-patlama-ani>

Habertürk Gazetesi, “Televizyon Yayıncıları Derneğinden Kafa Karıştıran Mail”,
(Çevrimiçi), 12 Mayıs 2013, <https://www.haberturk.com/medya/haber/843631-televizyon-yayincilari-derneginden-kafa-karistiran-mail>

Habertürk Gazetesi, “Ankara’da Tren Garına Giden Köprü Altında Patlama”,
(Çevrimiçi), 11 Ekim 2015, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1138366-ankarada-tren-garina-giden-kopru-altinda-patlama>

Habertürk Gazetesi, “Ankara’daki Patlamadan İlk Kareler”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015,
<https://www.haberturk.com/galeri/gundem/451991-ankaradaki-patlamadan-ilk-kareler#>

Habertürk Gazetesi, “Ankara’daki Patlamada Canlı Bomba Şüphesi”, (Çevrimiçi),
10 Ekim 2015, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1138398-ankaradaki-patlamada-canli-bomba-suphesi>

Habertürk Gazetesi, “Saldırıyı Yapanlar 2 Canlı Bomba Çıktı”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015,
<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1138570-saldiri-yapanlar-2-canli-bomba-cikti>

Habertürk Gazetesi, “İşte Patlamanın Gerçekleştiği Bölge”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015,
<https://www.haberturk.com/yenimedya/haber/1138400-iste-patlamanin-gerceklestigi-bolge>

Habertürk Gazetesi, “Ankara’daki Patlama Anı”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1138440-ankaradaki-patlama-ani>

Habertürk Gazetesi, “Ankara Barış Mitinginde Patlama”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1138426-ankara-baris-mitinginde-patlama>

Habertürk Gazetesi, “Reina'ya Silahlı Saldırı: 39 Kişi Hayatını Kaybetti, 65 Yaralı”, (Çevrimiçi), 1 Ocak 2017, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1343321-reinaya-silahlı-saldiri-35-kisi-hayatini-kaybetti-40-yarali>

Habertürk Gazetesi, “Silah ve Hareketler Profesyonel”, (Çevrimiçi), 2 Ocak 2017, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1343552-silah-ve-hareketler-profesyonel>

Habertürk Gazetesi, “Geldi, Katletti, Kaçtı”, (Çevrimiçi), 2 Ocak 2017, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1343553-geldi-katletti-kacti>

Hürriyet Gazetesi, “Reyhanlı’ya Yayın Yasağı Kalktı”, (Çevrimiçi), 16 Mayıs 2013, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/reghanli-ya-yayin-yasagi-kalkti-23293233>

Hürriyet Gazetesi, “Ankara Tren Garı Kavşağında Patlama”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankara-tren-gari-kavsaginda-patlama-30278748>

Hürriyet Gazetesi, “Ankara Katliamında Her Türlü Yayın Yasak”, (Çevrimiçi), 15 Ekim 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankara-katliaminda-her-turlu-yayin-yasak-30314293>

Hürriyet Gazetesi, “Son Dakika: Ankara’da Korkunç Patlama 30 Ölü, 126 Yaralı”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-ankarada-korkunc-patlama-30-olu-126-yarali-30280095>

Hürriyet Gazetesi, “Ankara’daki Patlama Anı”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankaradaki-patlama-ani-30279797>

Hürriyet Gazetesi, “Ankara’da Tren Garı Önünde Meydana Gelen Patlamada 95 Kişi Öldü, 246 Kişi Yaralandı”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankarada-tren-gari-onunde-meydana-gelen-patlama-95-kisi-oldu-246-kisi-yaralandi-30282086>

Hürriyet Gazetesi, “Ankara Tren Garı Kavşağında Patlama”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankara-tren-gari-kavsaginda-patlama-30278748>

Hürriyet Gazetesi, “Ankara’daki Patlamanın Detayları Ortaya Çıktı”, (Çevrimiçi), 11 Ekim 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankaradaki-patlamanin-detaylari-ortaya-cikti-30283373>

Hürriyet Gazetesi, “Ankara Tren Garı Önünde Patlama: 95 Ölü, 48’i Ağır 246 Yaralı”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/ankara-tren-gari-onunde-patlama-95-olu-48i-agir-246-yarali-30285510>

Hürriyet Gazetesi, “Son Dakika: Reina’daki Saldırıda Teröristin Nasıl Kaçtığı Belli Oldu”, (Çevrimiçi), 1 Ocak 2017, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-reinadaki-saldirida-teroristin-nasil-kactigi-belli-oldu-40323311>

Hürriyet Gazetesi, “Son Dakika: Reina Saldırısını DEAŞ Üstlendi!”, (Çevrimiçi), 2 Ocak 2017, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/reina-saldirisinda-korkunc-detaylar-40323896>

Hürriyet Gazetesi, “Reyhanlı Cehenneme Döndü”, (Çevrimiçi), 11 Mayıs 2013, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/reyhanli-cehenneme-dondu-23257089>

Hürriyet Gazetesi, “Reyhanlı’da Patlama”, (Çevrimiçi), 11 Mayıs 2013, <http://www.hurriyet.com.tr/video/reyhanli-da-patlama-77324>

Hürriyet Gazetesi, “Katliam”, (Çevrimiçi), 12 Mayıs 2013, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/katliam-23261821>

Hürriyet Gazetesi, “Son Dakika: Reina’daki Saldırıda Teröristin Nasıl Kaçtığı Belli Oldu”, (Çevrimiçi), 1 Ocak 2017, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-reinadaki-saldirida-teroristin-nasil-kactigi-belli-oldu-40323311>

İsmail Çağlar, Aljazeera, “Yayın Yasağının Çözümü Medya Özdenetimi”, (Çevrimiçi) 2 Aralık 2014, <http://www.aljazeera.com.tr/gorus/yayin-yasaginin-cozumu-medya-ozdenetimi>

Karar Gazetesi, “Ankara Patlaması Cumhuriyet Tarihinin En Kanlı Saldırısı”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015, <http://www.karar.com/gundem-haberleri/ankara-patlamosi-cumhuriyet-tarihinin-en-kanli-saldirisi-45307>

Medya Faresi, “Yayın Yasağı 5 Gün Sonra Kalktı”, (Çevrimiçi), 19 Ekim 2015, <http://www.medyafaresi.com/haber/yayin-yasagi-5-gun-sonra-kalkti/756042>

Mevzuat Bilgi Sistemi, “Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun”, (Çevrimiçi), <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6112.pdf>

Mevzuat Bilgi Sistemi, “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun”, (Çevrimiçi) <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5651.pdf>

Mevzuat Bilgi Sistemi, “Terörle Mücadele Kanunu”, (Çevrimiçi), <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf>

Milliyet Gazetesi, “Şiddet Olaylarında Yayın Yasağı Sorunu”, (Çevrimiçi), 20 Mayıs 2013, <http://www.milliyet.com.tr/siddet-olaylarinda-yayin-yasagi/ombudsman/haberdetay/20.05.2013/1711086/default.htm>

NTV, “Reina Gece Kulübüne Terör Saldırısı:39 Kişi Hayatını Kaybetti”, (Çevrimiçi), 2 Ocak 2017, <https://www.ntv.com.tr/turkiye/reina-gece-kulubune-teror-saldirisi-39-kisi-hayatini-kaybetti,ZiTsOjXOJE-yOXaDjQ8WqQ>

NTV, “Reyhanlı İçin Yayın Yasağı Neden Kondu”, (Çevrimiçi), 13 Mayıs 2013, <https://www.ntv.com.tr/turkiye/reyhanli-icin-neden-yayin-yasagi-konu,r9vx7UulwE--WRxeBimcVQ>

NTV, “53 Kişinin Öldüğü Reyhanlı Saldırısı Davasında Karar”, (Çevrimiçi), 23 Şubat 2018, <https://www.ntv.com.tr/turkiye/53-kisinin-oldugu-reyhanli-saldirisi-davasinda-karar,K3CrIpHBL0Wppch-2814Fg>

Posta Gazetesi, “Cumhuriyet Tarihinin En Kanlı Saldırısı”, (Çevrimiçi), 11 Mayıs 2013, <http://www.posta.com.tr/cumhuriyet-tarihinin-en-kanli-saldirisi-176448>

Radikal Gazetesi, “Reyhanlı Patlamalarına Yayın Yasağı”, (Çevrimiçi), 11 Mayıs 2013, <http://www.radikal.com.tr/turkiye/reyhanli-patlamalarına-yayin-yasagi-1133131/>

Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), (Çevrimiçi), 2018, <https://www.rtuk.gov.tr/>

Rifat Serav İlhan, Aljazeera, “Medya ve Terör”, (Çevrimiçi), 27 Şubat 2017, <http://www.aljazeera.com.tr/gorus/medya-ve-teror>

RTÜK, “Yayın Yasağı Kararı”, (Çevrimiçi), 1 Ocak 2017, <https://www.rtuk.gov.tr/basbakanlik-yayin-yasaklari/5321/5201/istanbul-ilinde-01012017de-meydana-gelen-silahli-saldiriyla-ilgili-basbakanligin-getirdigi-01012017-tarih-ve-04574-sayili-gecici-yayi-yasagi.html>

RTÜK, “Mahkeme Yayın Yasakları”, (Çevrimiçi), <https://www.rtuk.gov.tr/mahkeme-yayin-yasaklari/5320/3926/2013-yili-mahkemelerin-yayin-yasagi-kararlari.html>

Sabah Gazetesi, “Hatay’da Patlama”, (Çevrimiçi), 11 Mayıs 2013, <https://www.sabah.com.tr/Gundem/2013/05/11/hatayda-patlama>

Sabah Gazetesi, “Reyhanlı’da Yine Karanlık Güçler”, (Çevrimiçi), 12 Mayıs 2013, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2013/05/12/reyhanlida-yine-karanlik-gucler>

Sabah Gazetesi, “Ankara’da Terör Saldırısı: Ölü ve Yaralılar Var”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/10/ankarada-teror-saldirisi-olu-ve-yaralilar-var>

Sabah Gazetesi, “Ankara’da Patlama Yaralılar Var”, (Çevrimiçi), 10 Ekim 2015, <https://www.sabah.com.tr/aktuel/2015/10/10/ankarada-patlama-yaralilar-var>

Sabah Gazetesi, “Barışa Çifte Bomba”, (Çevrimiçi), 11 Ekim 2015, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/11/barisa-cifte-bomba-1444516609>

Sabah Gazetesi, “Ankara’daki Patlama Anı”, (Çevrimiçi), 11 Ekim 2015, <https://www.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ankaradaki-patlama-ani>

Sabah Gazetesi, “Üçüz Provokasyon”, (Çevrimiçi), 11 Ekim 2015, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/11/ucuz-provokasyon>

Sabah Gazetesi, “Ankara’daki Terör Saldırısında Flaş Gelişme”, (Çevrimiçi), 19 Ekim 2015, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/19/ankaradaki-teror-saldirisinda-flas-gelisme>

Sabah Gazetesi, “Son Dakika: Ortaköy’de Terör Saldırısı”, (Çevrimiçi), 1 Ocak 2017, <https://www.sabah.com.tr/yasam/2017/01/01/son-dakika-ortakoyde-teror-saldirisi>

Sabah Gazetesi, “FETÖ’nün Dizisi Noel Babalı Saldırı”, (Çevrimiçi), 1 Ocak 2017, <https://www.sabah.com.tr/webtv/turkiye/fetonun-dizisi-noel-babali-saldiri>

Sabah Gazetesi, “Giden 39 Can Onlar İçin Siyasi Meze Oldu”, (Çevrimiçi), 1 Ocak 2017, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2017/01/01/giden-39-can-onlar-icin-siyasi-meze-oldu>

Sabah Gazetesi, “FETÖ’nün İç Savaş Planı Devrede”, (Çevrimiçi), 2 Ocak 2017, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2017/01/02/fetonunic-savasplani-devrede>

Sabah Gazetesi, “Neden Yayın Yasağı Getiriliyor”, (Çevrimiçi), 15 Mart 2016, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/03/15/neden-yayin-yasagi-getiriliyor>

Sabah Gazetesi, “Terörün Algı Aracı Sosyal Medya”, (Çevrimiçi), 7 Aralık 2017, <https://www.sabah.com.tr/yasam/2017/12/07/terorun-algi-araci-sosyal-medya>

Sabah Gazetesi, “Ankara'daki Terör Saldırısında Flaş Gelişme”, (Çevrimiçi), 19 Ekim 2015, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/19/ankaradaki-teror-saldirisinda-flas-gelisme>

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, “Türkiye Gazetecilik Hak ve Sorumluluk Bildirgesi”, (Çevrimiçi), <https://www.tgc.org.tr/bildirgeler/turkiye-gazetecilik-hak-ve-sorumluluk-bildirgesi.html>

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası”, (Çevrimiçi), https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, “Basın Kanunu”, (Çevrimiçi), <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5187.html>

Türkiye Cumhuriyeti Danıştay Başkanlığı, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”, (Çevrimiçi), <http://www.danistay.gov.tr/upload/avrupainsanhaklarisozlesmesi.pdf>

Vatan Gazetesi, “Reyhanlı Katliamına Göz Yumdu”, (Çevrimiçi), 12 Mayıs 2017, <http://www.gazetevatan.com/-reyhanli-katliamina-goz-yumdu--1066037-gundem/>

Yeniçağ Gazetesi, “Ambulanstan Önce Yayın Yasağı”, (Çevrimiçi), 1 Mayıs 2016,
<http://www.yenicaggazetesi.com.tr/ambulanstan-once-yayin-yasagi-136505h.htm>

